

**REPUBLIKA HRVATSKA
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA
Ž U P A N**

KLASA: 300-01/19-01/0017
URBROJ: 2181/1-05/05-19-0002
Split, 12. ožujka 2019.

**PREDSJEDNIKU
ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE
gosp. Petroslavu Sapunaru, prof.
- o v d j e -**

PREDMET: Izvješće o tržištu rada i ljudskim potencijalima u Splitsko-dalmatinskoj županiji tijekom 2018. S Prijedlogom zaključka o prihvatanju

Na temelju članka 60. Poslovnika Županijske skupštine Splitsko-dalmatinske županije („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“, broj: 13/09 i 02/13), u privitku Vam dostavljamo Izvješće navedeno u predmetu, radi rasprave na sjednici Županijske skupštine.

PRAVNI TEMELJ: Članak 20. Statuta Splitsko-dalmatinske županije („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“, broj 11/09, 07/10, 10/10, 02/13 126/17 i 35/18) i točke 8. Programa rada Županijske skupštine Splitsko-dalmatinske županije za 2019. („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“, broj 31/19),

NOSITELJ IZRADE: Upravni odjel za gospodarstvo, EU fondove i poljoprivredu

PREDLAGATELJ: Župan

DONOSITELJ: Županijska Skupština

IZVJESTITELJ: Jela Gogić, predstojnica ureda, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Split

Ž U P A N

Blaženko Boban

Na temelju članka 20. Statuta Splitsko-dalmatinske županije („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“, broj 11/09, 07/10, 10/10, 02/13, 126/17 i 35/18) i točke 8. Programa rada Županijske skupštine Splitsko-dalmatinske županije za 2019. („Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije“, broj 31/19) Županijska skupština Splitsko-dalmatinske županije na ____ sjednici, održanoj _____ 2019., donijela je

ZAKLJUČAK
o prihvatanju Izvješća o tržištu rada i ljudskim potencijalima u
Splitsko-dalmatinskoj županiji tijekom 2018.

Članak 1.

Prihvata se Izvješće o tržištu rada i ljudskim potencijalima u Splitsko-dalmatinskoj županiji tijekom 2018. KLASA: 300-01/19-01/0017 , URBROJ: 2181/1-05/05-19-0001, koje je sastavni dio ovog Zaključka.

Članak 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenom glasniku Splitsko-dalmatinske županije“.

KLASA:
URBROJ:
Split,

PREDSJEDNIK
ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE

Petroslav Sapunar, prof

Dostaviti:

1. Upravni odjel za gospodarstvo, ovdje
2. Službeni glasnik, ovdje
3. Pismohrana, ovdje

Obrazloženje

Temeljem točke 8. Programa rada Županijske skupštine za 2019. godinu Upravni odjel za gospodarstvo, EU fondove i poljoprivredu, u obvezi je Županijskoj skupštini dostaviti od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Regionalni ured Split izrađeno Izvješće, koje se i dostavlja u privitku, te se stoga predlaže kako je ranije iznijeto.

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE
REGIONALNI URED SPLIT

TRŹIŠTE RADA I LJUDSKI POTENCIJALI U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŹUPANIJI TIJEKOM 2018. GODINE

(Godišnje izvješće HZZ RU SPLIT)

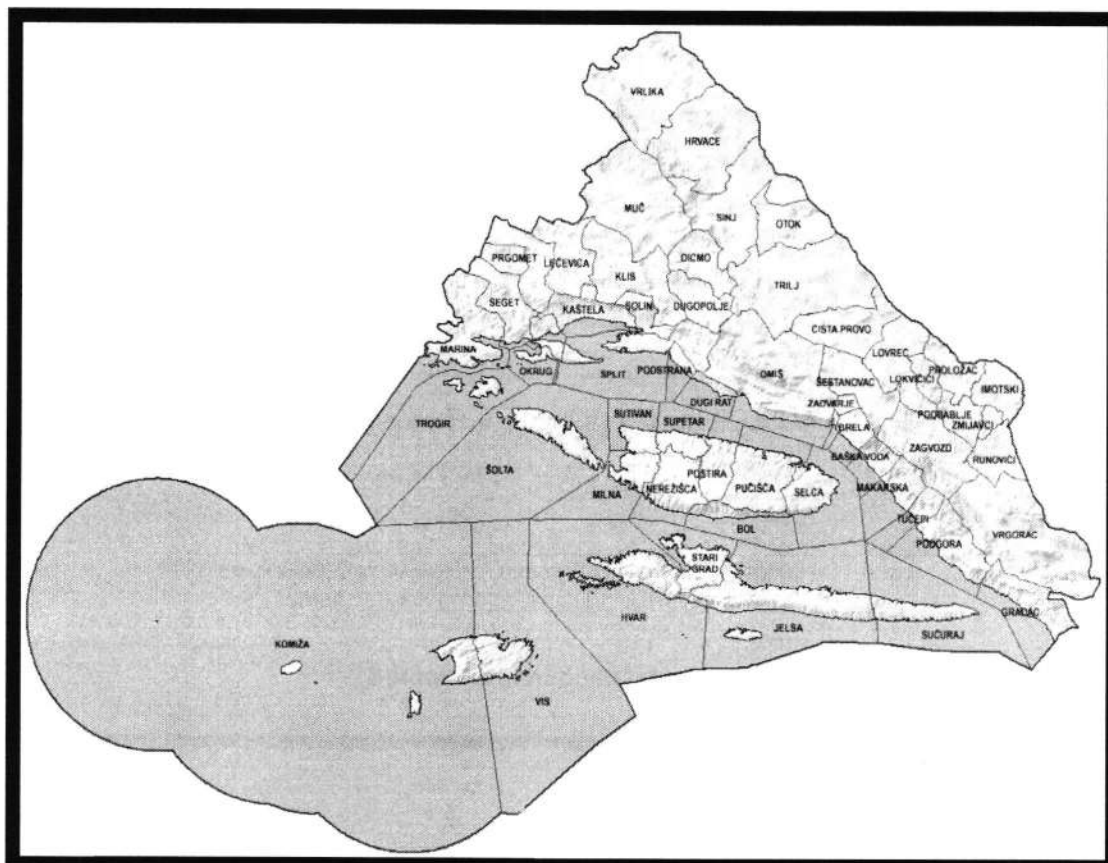
Split, ožujak 2019. godine

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE REGIONALNI URED SPLIT

Bihaćka 2C, 21000 Split • Telefon: 021/310-503 • Fax: 021/310-581
E-mail: renato.jeroncic@hzz.hr • URL: <http://www.hzz.hr>

Splitsko-dalmatinska županija

Pripremio:

Odjel analitike, statistike i informatike

Split, ožujak 2019. godine

SADRŽAJ:

	str.
<u>UVOD</u>	1
<u>OBJAŠNJENJE POJMOVA (METADATA) I IZVORA PODATAKA</u>	2
 1. <u>STANOVNIŠTVO SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE</u>	 5
1.1. Ukupan broj stanovnika	5
1.2. Broj stanovnika prema dobi	7
1.3. Broj stanovnika prema gradovima i općinama	8
1.4. Osiguranici mirovinskog prema osnovama osiguranja	12
 2. <u>ZAPOSLENOST (RADNA MJESTA) SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE</u>	 13
2.1. Ukupan broj zaposlenih (radnih mjesta)	13
2.2. Struktura zaposlenih (radnih mjesta) po djelatnosti	16
2.3. Struktura zaposlenih prema grupi zanimanja	19
2.4. Struktura zaposlenih prema razini obrazovanja	23
2.5. Struktura zaposlenih po dobi	26
2.6. Zaposleni po gradovima i općinama prema sjedištu poslodavca	28
2.7. Zaposleni po gradovima i općinama prema mjestu prebivališta osigur.	31
 3. <u>FLUKTUACIJE NEZAPOSLENIH OSOBA KROZ EVIDENCIJU HZZ-a</u>	 34
3.1. Ukupna registrirana nezaposlenost	34
3.2. Registrirana nezaposlenost prema prethodnoj djelatnosti rada	37
3.3. Registrirana nezaposlenost prema grupi zanimanja	41
3.4. Registrirana nezaposlenost prema razini obrazovanja	45
3.5. Registrirana nezaposlenost prema dobi	47
3.6. Registrirana nezaposlenost prema mjestu prebivališta osiguranika	49
3.7. Registrirana nezaposlenost prema spolu	52
3.8. Registrirana nezaposlenost prema dužini čekanja na posao	54
3.9. Ulasci u registriranu nezaposlenost	56
3.10. Prijavljene potrebe poslodavaca za radnicima	58
3.11. Zapošljavanje s evidencije	60
3.12. Brisani iz evidencije iz ostalih razloga	62
3.13. Profesionalno usmjeravanje i selekcija, CISOK	63
3.14. Materijalno osiguranje i druga prava nezaposlenih osoba	68
3.15. Mjere aktivne politike HZZ-a	75

4.	<u>INDIKATORI TRŽIŠTA RADA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE</u>	76
4.1.	Opći indikatori tržišta rada Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske	76
4.2.	Stope zaposlenosti/nezaposlenosti u Splitsko-dalmatinskoj županiji	78
4.2.1.	Stope prema dobi	78
4.2.2.	Stopa nezaposlenosti prema grupi zanimanja	79
4.2.3.	Stope nezaposlenosti po gradovima i općinama prema sjedištu poslodavca i prema mjestu prebivališta osiguranika	81
4.3.	Odnos zaposlenih prema sjedištu poslodavca i mjestu prebivalištu osiguranika u Splitsko-dalmatinskoj županiji	84
5.	<u>ZAKLJUČCI</u>	87

UVOD

Tijekom 2018. godine, tržište rada Splitsko-dalmatinske županije, nastavilo je svoj put transformacije prema suvremenom tržištu rada, nailazeći na nove, sve zahtjevnije izazove i prilike koji stoje na tom putu.

Zaposlenost i dalje kontinuirano raste, no u isto vrijeme smanjuje se broj radno sposobne populacije, što znači da dio radno sposobne populacije trajno traži posao izvan Splitsko-dalmatinske županije. Ovo predstavlja daljnje poteškoće ali i izazove na tržištu rada kao i samog posredovanja na tržištu rada. Te su se promjene dogodile nakon sredine 2013. godine, odnosno nakon ulaska Republike Hrvatske u Zajednicu, a posebno nakon 2015. godine kada su gotove sve zemlje Europe, prije svega Njemačka, otvorile „vrata“ svog tržišta rada i za hrvatske radnike. Uvažavajući osnovnu varijablu tržišta rada, a to je cijena rada, ovo predstavlja značajan problem, jer dolazi do dijela odliva radne snage na druga tržišta.

Splitsko-dalmatinska županija, iako nekad industrijski vrlo jaka i prepoznatljiva, danas se ne može pohvaliti sa razvijenom, posebno ne raznovrsnom industrijom te značajnijim brojem velikih poslodavaca (koji imaju preko 250 zaposlenih), što predstavlja glavne prepreke ka većem i kvalitetnijem zapošljavanju. Stoga se i glavnina zapošljavanja događa u uslužnom sektoru, gdje dominira djelatnost turizma i ugostiteljstva, ali i u javnom sektoru, kao što su obrazovanje, zdravstvo i javna uprava. No takva zapošljavanja, zapošljavanja u uslužnom sektoru prije svega su kratkotrajnog, sezonskog ili zamjenskog karaktera, gdje je većina zanimanja jednostavne složenosti te slabijih primanja.

Broj zaposlenih od 2014. godine ipak raste, i u 2018. godini došao je do rekordnog broja zaposlenih, odnosno broja radnih mjesta, no broj radno sposobne populacije smanjuje se naročito nakon druge polovice 2015. godine.

U situaciji smanjenja radno sposobne populacije, kontinuiranog ali skromnog povećanja broja radnih mjesta, niže cijene rada, poslodavci Splitsko-dalmatinske županije pokušavaju pronaći radnike na razne načine i na raznim tržištima. To je posebno vidljivo u djelatnostima koje su posljednjih godina rasle kao na primjer djelatnost pružanja smještaja i pripreme hrane, građevinska djelatnost, ali i trgovina, gdje je radnike sa traženim zanimanjima u ovom djelatnostima sve teže pronaći.

Kada bi sve ove varijable pokušali sumirati u jednu rečenicu, onda bi mogli konstatirati kako je tržište rada (zaposleni, nezaposleni, neaktivni) u Splitsko-dalmatinskoj županiji u procesu „preslagivanja“, broj radno sposobne populacije se smanjuje, a dio je okrenut je prema uslužnim djelatnostima prije svega zapošljavanju u turizmu, ali i iznajmljivanju vlastitih kapaciteta u turizmu, naravno s ciljem ostvarivanja prihoda, dok u isto vrijeme, industrija, tj. zapošljavanje u prerađivačkoj djelatnosti nastavlja svoj pad.

FORMALNO-PRAVNO UPORIŠTE TE OBJAŠNJENJE POJMOVA I IZVORA PODATAKA

Statut Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, navodi djelatnosti i poslove koje obavlja ova državna institucija. Tako se u Članku 13. na prvom mjestu navodi posao praćenja, analiziranja i istraživanja gospodarskih, socijalnih i drugih kretanja, zaposlenost, zapošljavanje i nezaposlenost, te njihove međusobne utjecaje, na temelju čega predlaže mjere za unapređenje zapošljavanja.

Dok su za Odjel analitike i statistike temeljni poslovi analiziranja podataka, izrada izvješća o kretanju i strukturi nezaposlenosti i zapošljavanja te drugih pojava na regionalnom tržištu rada, analiza podataka i izrada izvješća o provođenju i učincima mjera aktivne politike zapošljavanja, analiza podataka i izrada izvješća o zaposlenosti i drugim pojavama na temelju objava podataka drugih relevantnih institucija (DZS, HZMO), praćenje i izrada prikaza domaće i inozemne literature o regionalnom tržištu rada, sudjelovanje u provedbi istraživanja tržišta rada, i tako dalje.

Dakle, iz navedenih činjenica, Hrvatski zavod za zapošljavanje igra važnu ulogu u razvoju tržišta rada, te nastoji sveobuhvatnim analizama na regionalnom nivou podići razinu znanja o tržištu rada, te mogućim potencijalima razvoja istog kroz razne mehanizme financijske ili neke druge potpore. Na tom tragu je i ovo Izvješće koje će nastojati sveobuhvatno prikazati stanje na tržištu rada Splitsko-dalmatinske županije, te iz kojega bi se mogli razviti razni oblici i mehanizmi daljnjeg razvoja lokalnog tržišta rada.

No, najprije ćemo obrazložiti i objasniti osnovne pojmove tržišta rada koje susrećemo u materijalima Eurostata, OECD-a (Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj), HZZ-a (Hrvatski zavod za zapošljavanje), HZMO-a (Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje), DZS-a (Državni zavod za statistiku) i drugih relevantnih institucija koje na bilo koji način prate i objavljuju podatke u svojim publikacijama ili izvješćima o broju stanovnika koji se nalaze u nekakvoj ili nikakvoj gospodarskoj aktivnosti.

Prije svega treba reći kako je tržište rada je jedno od najsloženijih i najosjetljivijih tržišta uopće, a označava ponudu radnika, potražnju za radnicima, postupak pronalaženja radnika, napredovanje u karijeri, otkazi, čekanje na posao, razina plaća, ...

Razumijevanje procesa koji se dešavaju na tržištu rada uvelike ovisi i o razumijevanju procesa koji se dešavaju unutar „privatnog sektora zapošljavanja“ te „javnog ili državnog sektora zapošljavanja“. Zašto se želi naglasiti ova distinkcija. Upravo zato jer se na ovom najvažnijem dijelu posredovanja sukobljavaju i dva ključna modela posredovanja a to su proces selekcije koji je tipičan za privatni sektor nasuprot procesu imenovanja koji je tipičan za javni ili državni sektor.

Svake godine Eurostat prikuplja demografske podatke na regionalnom nivou iz 36 zemalja kao dio ujedinjene demografije „Unified Demography (Unidemo)“ projekt. „Unidemo“ je Eurostatov glavni godišnji demografski alat za prikupljanje demografskih podataka i ima za cilj prikupiti informacije o demografiji i migracijama. „Unidemo“ prikuplja podatke na nacionalnoj i regionalnoj razini prema raznim podjelama na: stanju zaliha stanovništva, životnim događajima (rođeni i umrli), vjenčani, razvedeni i migracijski tokovi. Svaka zemlja mora poslati statistiku za referentnu godinu (T) Eurostatu do 31 prosinca tekuće kalendarske godine (T+1). Eurostat nakon toga publicira podatke u ožujku kalendarske godine (T+2).

Postojeći online demografski podaci odnose se na NUTS 2013, klasifikaciju koja dijeli teritorij Europske Zajednice na: 98 regija – NUTS 1 razina, 276 regija – NUTS 2 razina i 1342 regija – NUTS 3 razina (u Hrvatskoj su to županije).

Demografski indikatori, mogu se računati na osnovu prethodno objašnjenih i prikupljenih podataka prema zajedničkoj metodologiji prikupljanja za sve zemlje i regije.

Indikatori NUTS 2 razine su: struktura stanovništva, ukupna stopa fertiliteta, dobna stopa fertiliteta, očekivano trajanje života, mortalitet, dok na razini NUTS 3 indikatori su: demografska ravnoteža, promjena stanovništva, migracije, stopa novorođenih, stopa umrlih, gustoća naseljenosti. OECD-ov rječnik statističkih pojmova, sadrži opsežan set definicija najvažnijih podataka. Rječnik sadrži ključnu terminologiju i koncepte te zajedničke akronime. Definicije statističkih pojmova izvedene su iz postojećih međunarodnih statističkih direktiva i preporuka koje su se kreirale posljednja tri desetljeća kod međunarodnih organizacija kao što su Ujedinjeni narodi, Međunarodna organizacija rada, Oecd, Eurstat, IMF, radeći zajedno sa nacionalnim statističkim institucijama i ostalim agencijama odgovornih za kompilaciju i diseminaciju statističkih podataka.

Neki osnovni statistički koncepti i definicije (jedinice mjerenja):

1. Stanovništvo na određeni dan, bazirano je na konceptu *uobičajenog, stalnog boravišta stanovništva*, tj. broj stanovnika na određenom području određenog dana u godini (na 31. prosinca, ili na 30. lipnja). Brojke stanovništva mogu biti bazirane na podacima iz posljednjeg popisa prilagođen komponentama promjena stanovništva a to su rođeni i umrli, te doseljeni i odseljeni.

2. Radno sposobna populacija, su sve osobe u dobi između 15 i 64 godina starosti, no Međunarodna organizacija rada uzima i raspon od 15 do 74 godina starost prilikom nekih usporedbi i praćenja,

3. **Ekonomski aktivna populacija**, podrazumijeva sve osobe (zaposlene i nezaposlene u širem smislu značenja) oba spola koje popunjavaju ponudu rada za proizvodnju ekonomskih dobara i usluga tijekom određenog perioda. Tu spadaju zaposleni, samozaposleni, nezaposleni, ali ne spadaju učenici, redoviti studenti i umirovljenici.

4. **Ekonomski neaktivna populacija**, podrazumijeva sve osobe koje nisu ni „zaposlene“ ni „nezaposlene“, tijekom kratkog referentnog perioda, a koristi se za mjerenje trenutne aktivnosti. Ova se populacija dijeli u četiri grupe: uključen u redovno obrazovanje, umirovljen, uključen u obiteljske obveze, ostala ekonomska neaktivnost.

Osobe koje mogu raditi ali ne traže posao, su osobe između 15-64 (ili 15-74) godina starosti, nisu zaposleni ni nezaposleni koji žele raditi, oni su dostupni za rad u naredna dva tjedna ali ne traže posao. Tu podrazumijevamo obeshrabrene radnike i osobe koje ne traže posao zbog nekih osobnih ili obiteljskih okolnosti.

Potencijalna dodatna radna snaga je radna snaga koja podrazumijeva osobe koje traže posao ali nisu trenutno u mogućnosti za zapošljavanje te osobe koje mogu raditi ali ne traže posao.

5. **Zaposlenost**, je najvažnija varijabla mjerenja koja pokriva strukturalnu poslovnu aktivnost, a mjeri broj zaposlenih osoba. Osobe koje se smatraju zaposlenima ili samozaposlenima, imaju 15 i više godina starosti, i koji su u referentnom periodu (tjednu) radili za plaću barem jedan sat ili nisu radili ali su imali posao i trenutno bili odsutni.

Nedovoljno zaposleni, su osobe između 15-64 (ili 15-74) godine koji rade skraćeno, sezonski ili nešto slično, a željeli bi raditi za više sati i spremni su za posao u punom radnom vremenu.

6. **Nezaposlene osobe**, su osobe koje referentnog perioda nisu bile zaposlene, dostupne su za započeti raditi u slijedeća dva tjedna i aktivno su tražili posao prethodna četiri tjedna. Specifični koraci aktivnosti uključuju prijavu pri javnoj ili privatnoj agenciji za zapošljavanje, prijavama za posao, praćenjem oglasa za posao i slično.

1. STANOVNIŠTVO SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

Ovo poglavlje govori o promjenama koje su nastale u ukupnom broju stanovnika Splitsko-dalmatinske županije, kao i o promjenama koje su se dogodile u strukturi stanovništva. Naime, tek nakon što steknemo uvid o promjeni strukture stanovništva, možemo zaključivati o poteškoćama na tržištu rada, prije svega o uskim grlima koja se sve više pojavljuju, te imati ideju i sliku onoga što će se događati u budućnosti na lokalnom tržištu rada Splitsko-dalmatinske županije.

1.1. Ukupan broj stanovnika

Državni zavod za statistiku, unazad nekoliko godina, objavljuje podatke (procjena) o broju stanovnika Republike Hrvatske po županijama i prema nekim varijablama kao što su dob i spol stanovnika¹. Te procjene vrše se na dva datuma u godini 30.06. i 31.12. Takve obrađene podatke, DZS dalje šalje Eurostatu, Europskoj statističkoj bazi podataka, koji te podatke objavljuje u svojim biltenima zajedno sa ostalim regijama Europske Zajednice. Tako je moguća i usporedba regija na razinama NUTS2 i NUTS3 pojedinih statističkih jedinica.

Tablica 1.1.1. prikazuje nam promjenu ukupnog broja stanovnika Hrvatske i Splitsko-dalmatinske županije sa danom 31.12.2014. godine do 31.12.2017. godine.

Tablica 1.1.1.: Ukupan broj stanovnika u SDŽ i Hrvatska

	broj stanovnika (31.12.) - SDŽ	prosječna godišnja promjena - SDŽ	broj stanovnika (31.12.) - HR	prosječna godišnja promjena - HR	udio stanovnika SDŽ u RH
2014.*	454.229	-	4.238.389	-	10,72%
2015.	452.841	-0,3%	4.203.604	-0,8%	10,77%
2016.	451.226	-0,4%	4.174.349	-0,7%	10,81%
2017.	448.812	-0,5%	4.124.531	-1,2%	10,88%
2018.**	-	-	-	-	-
* nulta godina ** podaci za 2018. u trenutku izrade izvješća nisu dostupni Izvor: DZS, obrada autora					

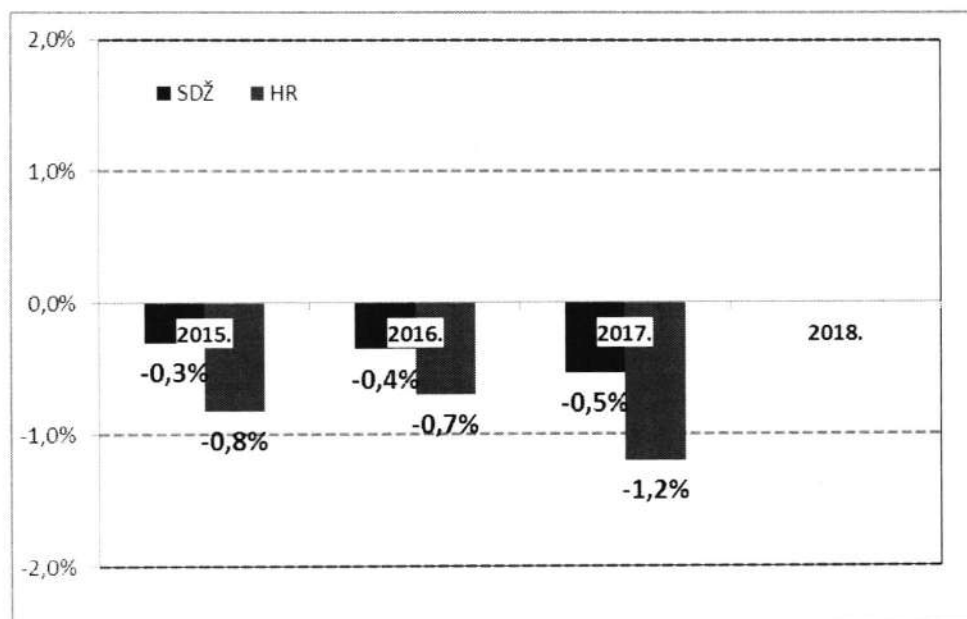
¹ DZS objavljuje procjene kretanja stanovnika na bazi zadnje popisa kroz promjene vitalne statistike te migracije stanovništva.

Podaci o broju stanovnika za 2018. godinu, bit će objavljeni sredinom 2019. godine, tako da ih u trenutku nastanka ovog izvješća ne možemo ih uspoređivati.

Dakle, broj stanovnika nakon 2014. godine², kako u Hrvatskoj tako i u Splitsko-dalmatinskoj županiji kontinuirano opada. Stope pada broja stanovnika u Hrvatskoj nešto su veće od stopa pada u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Iako, same stope ne izgledaju velike u relativnim brojkama, u apsolutnim brojkama one mogu predstavljati znakove veće promjene opsega i strukture stanovništva. Tako je u tri godine broj stanovnika u Hrvatskoj manji za 113.858 dok je broj stanovnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji u istom razdoblju manji za 5.417 stanovnika. U isto vrijeme udio stanovnika Splitsko-dalmatinske županije u ukupnom broju stanovnika Hrvatske blago se povećao.

Slika 1.1.1. nam prikazuje međugodišnje stope promjene ukupnog broja stanovnika.

Slika 1.1.1.: Međugodišnje stope promjene ukupnog broja stanovnika u SDŽ i RH

Na slici 1.1.1. vidljivo je kako su međugodišnje stope promjene u stalnom porastu. Tako je posljednja stopa promjene najveća i za Hrvatsku (1,2%) i za Splitsko-dalmatinsku županiju. Broj stanovnika na dan 31.12.2017. godine, u Hrvatskoj je manji za 1,2%, tj. 49.818 stanovnika manje, dok za Splitsko-dalmatinsku županiju to smanjenje iznosi 0,5% tj. 2.414 stanovnika manje. Naravno, prilikom analize stanja potrebno je uzeti u obzir i relativnu i apsolutnu promjenu, kako bi mogli razumjeti utjecaje na procese na tržištu rada.

² 2014. godina je prva godina nakon ulaska RH u Europsku uniju i kao takva predstavlja početnu točku usporedbe.

1.2. Broj stanovnika prema dobi

Mnogo ozbiljnije posljedice smanjenja broja stanovnika, po tržište rada, možemo uočiti kada promatramo promjenu broja stanovnika prema dobnim skupinama.

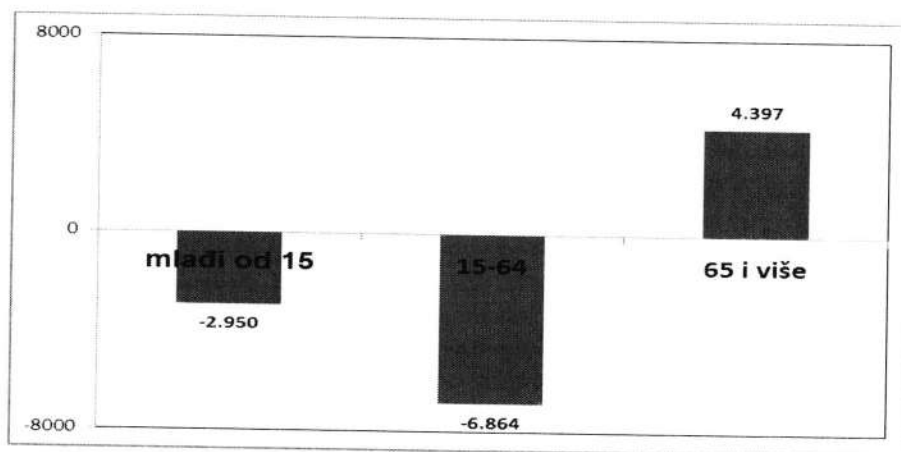
Tablica 1.2.1 prikazuje nam promjena u broju stanovnika prema tri osnovne dobne skupine, mladi do 15 godina starosti, radno sposobna populacija od 15-65 godina starosti te stariji od 65 godina. Ovdje sa sigurnošću možemo uočiti ozbiljnije posljedice smanjenja udjela u broju stanovnika kod mlađe populacije (do 15 godina) i radno sposobne populacije.

Tablica 1.2.1.: Struktura stanovništva SDŽ prema dobnim skupinama

dobna skupina	2014.*		2015.		2016.		2017.	
	broj stanovnika	udio	broj stanovnika	udio	broj stanovnika	udio	broj stanovnika	udio
0-14	70.490	15,5%	69.443	15,3%	68.474	15,2%	67.540	15,0%
15-64	301.054	66,3%	299.085	66,0%	297.115	65,8%	294.190	65,5%
65 i više	82.685	18,2%	84.313	18,6%	85.637	19,0%	87.082	19,4%
*nulta godina								
Izvor: DZS, obrada autora								

Slika 1.2.1. nam prikazuje promjenu broja stanovnika SDŽ prema dobnim skupinama uspoređujući stanja 31.12.2017. godine sa 31.12.2014. godine.

Slika 1.2.1.: Promjene broja stanovnika prema dobnim skupinama 2014./2017. godine

U periodu od 2014. godine do kraja 2017. godine broj mlađe populacije manji je za 2.950 osoba, dok je broj radno-sposobne populacije manji za 6.864 osoba. U isto vrijeme broj starije populacije porastao je za 4.397 osoba.

1.3. Broj stanovnika prema gradovima i općinama

U narednim tablicama možemo pratiti i kretanja broja stanovnika po gradovima i općinama SDŽ, dijeleći županiju na tri dijela: zaobalje, priobalje i otoke.

U zaobalju najveći pad broja stanovnika, uspoređujući 2017. sa 2014. imale su općine Lokvičići, Lečevica i Cista Provo, dok su blago povećanje imale općine Dicmo i Dugopolje.

Tablica 1.3.1.: Zaobalje, promjene ukupnog broja stanovnika 2014./2017.

	<i>broj stanovnika 31.12.2014.</i>	<i>broj stanovnika 31.12.2017.</i>	<i>promjena 2017. / 2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	454.229	448.812	-1,2%	-0,4%
Ukupno zaobalje	92232	88790	-3,7%	-1,3%
Lokvičići	690	585	-15,2%	-5,3%
Lečevica	492	437	-11,2%	-3,9%
Cista Provo	2.056	1.862	-9,4%	-3,2%
Proložac	3.505	3.246	-7,4%	-2,5%
Zagvozd	1.038	962	-7,3%	-2,5%
Lovreć	1.497	1.390	-7,1%	-2,4%
Hrvace	3.238	3.010	-7,0%	-2,4%
Vrgorac	6.040	5.623	-6,9%	-2,4%
Runovići	2293	2153	-6,1%	-2,1%
Prgomet	591	556	-5,9%	-2,0%
Zmijavci	1.946	1.833	-5,8%	-2,0%
Podbablje	4463	4268	-4,4%	-1,5%
Primorski Dolac	740	709	-4,2%	-1,4%
Imotski	10525	10090	-4,1%	-1,4%
Trilj	8.713	8.388	-3,7%	-1,3%
Muč	3781	3669	-3,0%	-1,0%
Zadvarje	300	292	-2,7%	-0,9%
Šestanovac	1.795	1.749	-2,6%	-0,9%
Otok	5.303	5.168	-2,5%	-0,9%
Vrlika	1.864	1.824	-2,1%	-0,7%
Sinj	24742	24290	-1,8%	-0,6%
Dicmo	2.865	2.890	0,9%	0,3%
Dugopolje	3.755	3.796	1,1%	0,4%
*nulta godina				
Izvor: DZS, obrada autora				

Ukupna prosječna promjena, kao i ukupan pad stanovnika u zaobalju veći je od prosječnog i ukupnog pada broja stanovnika za županiju.

Tablica 1.3.2. prikazuje na kretanje ukupnog broja stanovnika u priobalju.

Najveći ukupni i prosječni pad broja stanovnika imale su općine i gradovi Gradac, Seget i Podgora, dok općine i gradovi Kaštela, Marina, Makarska, Solin, Klis i Podstrana imale povećanje broja stanovnika.

Tablica 1.3.2.: Priobalje, promjene ukupnog broja stanovnika 2014./2017.

	<i>broj stanovnika 31.12.2014.</i>	<i>broj stanovnika 31.12.2017.</i>	<i>promjena 2017. / 2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	454.229	448.812	-1,2%	-0,4%
Ukupno priobalje	326857	324768	-0,6%	-0,2%
Gradac	3.123	2.915	-6,7%	-2,3%
Seget	4800	4677	-2,6%	-0,9%
Podgora	2.531	2.467	-2,5%	-0,8%
Split	174.333	171.281	-1,8%	-0,6%
Brela	1.708	1.678	-1,8%	-0,6%
Dugi Rat	7096	7011	-1,2%	-0,4%
Trogir	13229	13081	-1,1%	-0,4%
Omiš	14.903	14.739	-1,1%	-0,4%
Tučepi	1.976	1.963	-0,7%	-0,2%
Baška Voda	2.868	2.863	-0,2%	-0,1%
Kaštela	40501	40630	0,3%	0,1%
Marina	4.635	4.652	0,4%	0,1%
Makarska	14.217	14.284	0,5%	0,2%
Solin	25.349	26.006	2,6%	0,9%
Klis	4.994	5.144	3,0%	1,0%
Podstrana	10.594	11.377	7,4%	2,4%
*nulta godina				
Izvor: DZS, obrada autora				

U priobalju se stanovništvo, kako ukupno tako i prosječno blago smanjivalo i to je smanjenje nešto manje od prosjeka za županiju.

Grad Split imao je najveće apsolutno smanjenje broja stanovnika, što je i logično, i to smanjenje na kraju 2017. u odnosu na kraj 2014.godine iznosilo je 3.052 stanovnika manje.

Tablica 1.3.3. na prikazuje kretanje broja stanovnika na otocima Splitsko-dalmatinske županije. Ovdje je prisutan nešto drugačiji trend nego što je to bilo uočeno za zaobalje i priobalje.

Najveće smanjenje stanovnika zabilježile su općine i gradovi Pučišća, Komiža i Selca, dok su općine i gradovi Stari Grad, Bol, Postira, Vis, Hvar, Supetar, Jelsa, Sutivan i Šolta zabilježile blagi porast stanovništva.

Tablica 1.3.3.: Otoki, promjene ukupnog broja stanovnika 2014./2017.

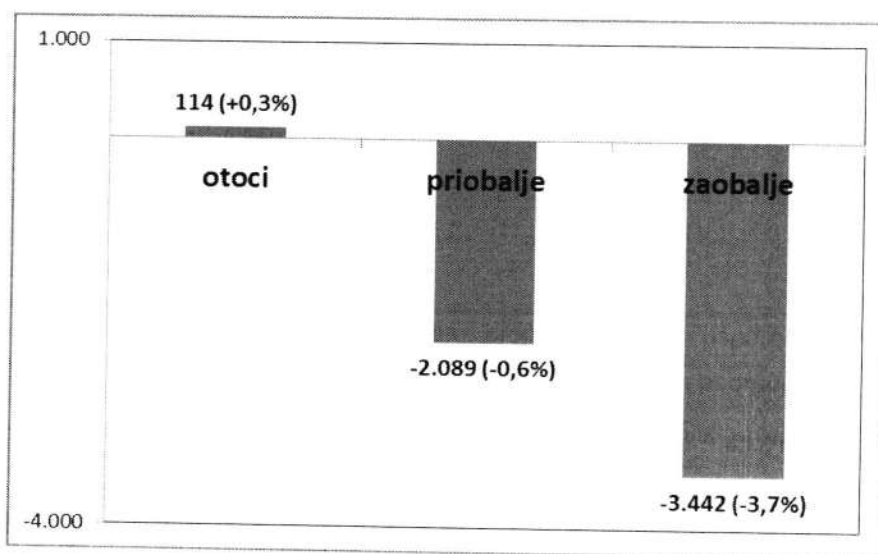
	<i>broj stanovnika 31.12.2014.</i>	<i>broj stanovnika 31.12.2017.</i>	<i>promjena 2017. / 2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	454.229	448.812	-1,2%	-0,4%
Ukupno otoci	35.140	35.254	0,3%	0,1%
Pučišća	2.183	2.099	-3,8%	-1,3%
Komiža	1.556	1.498	-3,7%	-1,3%
Selca	1.812	1.756	-3,1%	-1,0%
Nerežišća	897	876	-2,3%	-0,8%
Okrug	3.608	3.528	-2,2%	-0,7%
Sućuraj	501	493	-1,6%	-0,5%
Milna	1143	1140	-0,3%	-0,1%
Stari Grad	2.848	2.861	0,5%	0,2%
Bol	1.734	1.744	0,6%	0,2%
Postira	1.579	1.591	0,8%	0,3%
Vis	2.032	2.048	0,8%	0,3%
Hvar	4.410	4.469	1,3%	0,4%
Supetar	4.326	4.389	1,5%	0,5%
Jelsa	3.628	3.704	2,1%	0,7%
Sutivan	893	924	3,5%	1,1%
Šolta	1.990	2.134	7,2%	2,4%
*nulta godina				
Izvor: HZMO, obrada autora				

Na otocima broj stanovnika je blago porastao, za razliku od razine županije gdje je broj stanovnika u opadanju, ali to nije bilo dovoljno kako bi se odrazilo na pozitivne promjene na razini županije.

Na slici 1.3.1. prikazane su ukupne promjene broja stanovnika, uspoređujući stanje na dan 31.12.2014. godine i 31.12.2017. godine, s obzirom na tri tipična područja županije.

Ukupan broj stanovnika, u promatranom periodu, smanjen je za 5.417 no to smanjenje nije podjednako za sva područja. S obzirom da se ovo izvješće ipak prvenstveno bavi tržištem rada i ljudskim potencijalima, ne želimo previše analizirati demografske promjene u promatranim područjima s obzirom na neke varijable kao što su spol ili dob stanovnika.

Slika 1.3.1.: Promjene broja stanovnika prema području županije 2014./2017.

Na Splitsko-dalmatinskim otocima broj stanovnika je blago porastao za 0,3% ili ukupno 114 stanovnika više. Priobalje je izgubilo dio stanovnika, ukupno 2.089 u tri godine, dok je najveći broj stanovnika smanje u zaobalju i to za 3.442 ili 3,7% stanovnika manje.

1.4. Osiguranici mirovinskog osiguranja prema vrstama mirovina

Analiza mirovinskog sustava moguća je na nekoliko načina, no najveći utjecaj i implikacije na tržište rada imaju oblici, to jest vrste mirovina te dob umirovljenika.

Mirovinska analiza je važna i s aspekta motiviranosti pojedinca da ostane aktivan na tržištu rada ili da iskoristi neke zakonske mogućnosti i odluči ne biti aktivan sudionik tržišta rada nego se „umirovljuje“ što je naročito važno ukoliko je osoba u radno sposobnoj populaciji, to jest mlađa od 65 godina starosti. Iz tog razloga pokušat ćemo samo sagledati strukturu mirovina prema vrstama, a koja nam već dovoljno govori. Na žalost, podaci o dobnoj strukturi umirovljenika na razini županija nisu dostupni, no na razini Hrvatske na dan 31.12.2018. broj umirovljenika koji imaju preko 65 godina starosti iznosi, 72,4%, dok je mlađih od 65 godina starosti 27,6%, što nam govori kako je značajan dio radno sposobne populacije umirovljen, tj. izvan tržišta rada.

Tablica 1.4.1 nam prikazuje strukturu umirovljenika prema vrstama mirovina.

Tablica 1.4.1.: Struktura osiguranika mirovinskog sustava prema osnovama osiguranja

	starosna	invalidska	obiteljska	ostalo	ukupno
31.12.2014.	55.145	37.338	21.550	16	114.049
31.12.2015.	66.287	26.586	21.473	22	114.368
31.12.2016.	67.415	25.932	21.392	31	114.770
31.12.2017.	68.093	25.324	21.198	41	114.656
31.12.2018.	69.008	24.635	20.968	52	114.663
Izvor: HZMO, obrada autora					

Uspoređujući i prateći po godinama ove osnovne vrste mirovina, razvidno je kako su tri osnovne grupe a to su starosna, invalidska i obiteljska. U odnosu na 2014. godinu došlo je značajnijeg povećanja korisnika starosne mirovina te u isto vrijeme smanjenja korisnika invalidske mirovine jer je došlo samo do promjene formalno pravnih okvira te su stariji korisnici invalidske mirovine prebačeni u grupu starosne mirovine, tako da bi mogli pretpostaviti kako su i korisnici obiteljske mirovine uglavnom stariji od 65 godina, dok su korisnici invalidske mirovine uglavnom mlađi od 65 godina, što nam daje osnove za procjenu broja neaktivnog dijela radno sposobne populacije.

Udio korisnika starosne mirovine u Splitsko-dalmatinskoj županiji je relativno mali, to jest oni čine 59,4% korisnika svih mirovina na kraju 2018. godine.

Ovaj podatak nadalje implicira kako dobar dio umirovljenika čine „mladi umirovljenici“, mlađi od 65 godina starosti te kako je sustav mirovina privlačniji od neke aktivnosti na tržištu rada posebice za nešto prosječno stariju populaciju.

2. ZAPOSLENOST (RADNA MJESTA) SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

U ovom poglavlju obradit ćemo podatke o strukturi i kretanjima zaposlenosti, tj. radnih mjesta uspoređujući nekoliko posljednjih godina, pri tom koristeći podatke Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, koji prikuplja podatke o radnim mjestima onako kako to definiraju sami poslodavci prilikom ispunjavanja prijave radnika.

2.1. Ukupan broj zaposlenih (radnih mjesta)

Definicija zaposlenosti može imati razne metodološke okvire, ovisno o kojim se izvorima podataka radi te u koju se svrhu koristi. U svakom slučaju, definicija zaposlenosti kao i ostale varijable na tržištu rada slijede smjernice i preporuke Međunarodne organizacije rada (ILO), kako bi se statistika rada mogla uspoređivati na međunarodnom planu.

Registrirana zaposlenost, odnosno broj radnih mjesta koji pratimo putem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, obuhvaća slijedeće kategorije zaposlenih: zaposleni u pravnim osobama, zaposleni u obrtima i slobodnim profesijama te aktivne individualne poljoprivrednike.

Tablica 2.1.1.: Prosječan broj zaposlenih (radnih mjesta) u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Hrvatskoj, 2014./2018.

	prosječan broj zaposlenih (radnih mjesta) - SDŽ	prosječna godišnja promjena - SDŽ	prosječan broj zaposlenih (radnih mjesta) - HR	prosječna godišnja promjena - HR	udio zaposlenih (radnih mjesta) SDŽ u RH
2014.*	140.032	-	1.417.058	-	9,88%
2015.	142.167	1,5%	1.427.522	0,7%	9,96%
2016.	145.398	2,3%	1.454.644	1,9%	10,00%
2017.	148.912	2,4%	1.482.226	1,9%	10,05%
2018.	153.060	2,8%	1.517.027	2,3%	10,09%
* nulta godina Izvor: HZMO, obrada autora					

U tablici 2.1.1. prikazani su prosječni godišnji podaci ukupnog broja radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Hrvatskoj te njihove međugodišnje promjene.

Od 2014. godine razvidan je trend povećanja apsolutnog prosječnog broja radnih mjesta u županiji i Hrvatskoj, te također sa godišnjim stopama koje se također povećavaju.

Tako je u 2018. godini evidentiran prosječno najveći broj radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji, 153.060, sa najvećim prosječnim godišnjim povećanjem od 2,8%. No, udio broja radnih mjesta Splitsko-dalmatinske županije, u ukupnom broju radnih mjesta u Hrvatskoj neznatno se povećao.

Tablica 2.1.2.: Kretanje broja zaposlenih (radnih mjesta) po mjesecima, međugodišnje promjene, u Splitsko-dalmatinskoj županiji, 2014./2018.

		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2014.*	ukupno	132.784	132.754	133.474	136.686	141.477	148.403	151.024	149.814	144.934	138.195	136.030	134.805
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2015.	ukupno	133.966	133.830	134.591	138.323	144.075	151.489	153.941	153.056	147.637	140.496	138.009	136.593
	promjena	0,9%	0,8%	0,8%	1,2%	1,8%	2,1%	1,9%	2,2%	1,9%	1,7%	1,5%	1,3%
2016.	ukupno	135.135	136.110	137.428	141.832	148.259	155.271	157.363	156.443	151.891	143.961	141.308	139.769
	promjena	0,9%	1,7%	2,1%	2,5%	2,9%	2,5%	2,2%	2,2%	2,9%	2,5%	2,4%	2,3%
2017.	ukupno	138.745	139.075	140.633	145.395	152.000	158.769	160.792	159.703	154.982	147.641	144.757	144.447
	promjena	2,7%	2,2%	2,3%	2,5%	2,5%	2,3%	2,2%	2,1%	2,0%	2,6%	2,4%	3,3%
2018.	ukupno	143.264	143.710	145.325	150.400	157.247	162.192	164.531	163.604	159.325	151.765	148.729	146.627
	promjena	3,3%	3,3%	3,3%	3,4%	3,5%	2,2%	2,3%	2,4%	2,8%	2,8%	2,7%	1,5%
* nulta godina													
Izvor: HZMO, obrada autora													

Tablica 2.1.2. nam prikazuje kretanje broja radnih mjesta po mjesecima od 2014. godine do kraja 2018. godine.

Tijekom svih ovih mjeseci broj radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji kontinuirano se povećava na godišnjoj razini, a tijekom 2018. godine te su promjene i najveće na mjesečnoj razini.

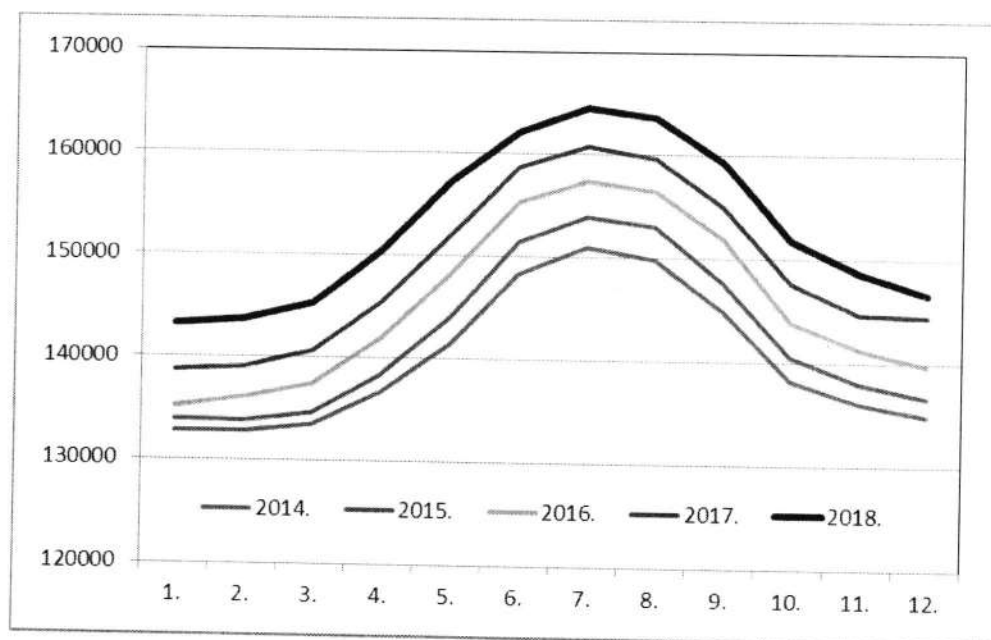
U sedmom mjesecu 2018. godine evidentiran je rekordan broj radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji, 164.531 zaposlenih radnika. Povećanje broja radnih mjesta (od siječnja do srpnja tekuće godine), kreće se od 18.240 više zaposlenih 2014. godine do 21.267 više zaposlenih 2018. godine. Ova razlika u povećanju broja radnih mjesta odgovara i veličini sezonskog zapošljavanja u turizmu, i to u svim djelatnostima koje su vezane uz turizam i ugostiteljstvo. Najintenzivniji porast radnih mjesta desio se u periodu od svibnja do srpnja 2018. godine, kada se otvorilo 14.131 radno mjesto.

Nakon završetka turističke sezone, negdje od mjeseca kraja rujna, dolazi do naglog smanjenja broja radnih mjesta, tako u periodu od rujna do prosinca 2018. godine broj radnih mjesta smanjio za 12.608 zaposlenih radnika.

Najveća godišnja stopa rasta broja radnih mjesta evidentirana je u mjesecu svibnju i iznosila je 3,5%, odnosno 5.247 zaposlenih više nego prethodne godine, no u mjesecu prosincu 2018. godine, možemo primijetiti usporavanje rasta broja radnih mjesta, jer je godišnja stopa rasta bila nešto niža nego u prosincu 2017. godine i iznosila je 1,5%.

Slika 2.1.1. prikazuje nam mjesečne promjene u kretanju broja radnih mjesta, odnosno vidljiv je jasan „turistički val“ zapošljavanja.

Slika 2.1.1.: Kretanje broja zaposlenih po mjesecima 2014./2018. u SDŽ

Broj radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji pod velikim je utjecajem zapošljavanja u turizmu, kada se broj radnih mjesta enormno povećava, prije svega u priobalju i na otocima u radno vrlo intenzivnim djelatnostima kao što je djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. No i u drugim uslužnim radno intenzivnim djelatnostima dolazi za nagle potražnje za radnicima kao što su promet, trgovina i slično.

2.2. Struktura zaposlenih (radnih mjesta) prema djelatnosti

U Tablici 2.2.1. prikazani su podaci o prosječnom broju zaposlenih osoba prema djelatnosti poslovanja poslodavaca i sektorima poslovne aktivnosti. Također, prezentiran je i udio pojedinih djelatnosti u ukupnom broju radnih mjesta.

Tablica 2.2.1.: Prosječan broj i udio zaposlenih po djelatnostima poslovanja i sektoru u SDŽ

Sektori	Djelatnost poslovanja	2014.*		2017.		2018.	
primarni	(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	2668	1,9%	2464	1,6%	2529	1,6%
sekundarni	(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	362	0,3%	367	0,2%	365	0,2%
	(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	18467	13,1%	18070	12,1%	17871	11,6%
	(D) OPSKRBA ELEK. ENERGIJOM, PLINOM, KLIMAT.	1634	1,2%	1587	1,1%	1443	0,9%
	(E) OPSKRBA VODOM, GOSPODARENJE OTPADOM	1978	1,4%	2072	1,4%	2082	1,4%
	(F) GRAĐEVINARSTVO	9958	7,1%	10823	7,2%	11881	7,7%
tercijarni	(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO	26299	18,6%	28381	18,9%	28585	18,6%
	(H) PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	7559	5,4%	7998	5,3%	8186	5,3%
	(I) DJEL. PRUŽANJA SMJEŠ. TE PRIPREME HRANE	13017	9,2%	15525	10,4%	16477	10,7%
	(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	2318	1,6%	2495	1,7%	2675	1,7%
	(K) FINANIJSKE DJELATNOSTI I OSIGURANJA	4679	3,3%	4317	2,9%	4213	2,7%
	(L) POSLOVANJE NEKRETNINAMA	788	0,6%	858	0,6%	958	0,6%
	(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJEL.	6415	4,5%	7161	4,8%	7561	4,9%
	(N) ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJEL.	5246	3,7%	6239	4,2%	6602	4,3%
kvarterni	(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBV. SOCIJALNO OSIG.	10944	7,8%	11312	7,6%	11483	7,5%
	(P) OBRAZOVANJE	11509	8,2%	12003	8,0%	12309	8,0%
	(Q) DJELATNOSTI ZDRAV. ZAŠTITE I SOC. SKRBI	8765	6,2%	9423	6,3%	9671	6,3%
ostali	(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	3159	2,2%	3492	2,3%	3554	2,3%
	(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	3774	2,7%	4320	2,9%	4567	3,0%
	(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA	1067	0,8%	725	0,5%	676	0,4%
	(U) DJELATNOSTI IZVANTERITORIJALNIH TIJELA	79	0,1%	104	0,1%	121	0,1%
*nulta godina							
Izvor: HZMO, obrada autora							

Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane pokazuje najznačajniju promjenu u promatranom periodu. U periodu 2014. do 2018. godine prosječan broj zaposlenih u ovoj djelatnosti porastao je za 3.460 zaposlenih, stoga je i udio ove djelatnosti porastao 9,2% na 10,7% u ukupnom broju radnih mjesta.

Djelatnost građevinarstva također je imala primjetan porast apsolutnog broja radnih mjesta u istom periodu od 1.923 radnika te povećanje udjela sa 7,1% na 7,7% u ukupnom broju. Veći dio ostalih djelatnosti, također su imale uglavnom blagi porast broja radnih mjesta te udjela u ukupnom broju radnih mjesta.

Prerađivačka industrija je imala najveći pad broja radnih mjesta u periodu od 2014. godine do 2018. godine za 596 radnih mjesta i njezin se udio smanjio sa 13,1% na 11,6%. Značajniji pad broja radnih mjesta imala je financijska djelatnost koja se smanjila za 466 radnih mjesta a udio je pao sa 3,3% na 2,7%

Tablica 2.2.2. na prikazuje prosječan udio radnih mjesta prema sektorima zapošljavanja.

Tablica 2.2.2.: Prosječan udio zaposlenih prema sektorima u SDŽ

Sektori	2014.*		2017.		2018.	
<i>primarni</i>	2668	1,9%	2464	1,6%	2529	1,6%
<i>sekundarni</i>	32398	23,0%	32918	22,0%	33641	21,9%
<i>tercijarni</i>	66321	47,0%	72974	48,7%	75257	48,9%
<i>kvarterni</i>	31219	22,1%	32739	21,9%	33462	21,8%
<i>ostali</i>	8078	5,7%	8641	5,8%	8918	5,8%
*nulta godina						
Izvor: HZMO, obrada autora						

Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane je povukla za sobom i cijeli tercijarni sektor te je udio ovog sektora porastao sa 47,0% na 48,9% u periodu od 2014. godine do 2018. godine. U isto vrijeme, smanjili su se udjeli ostalih sektora iako je i u njima zaposlenost blago porasla, osim primarnog sektora.

Tablica 2.2.3. nam prikazuje promjene rasta po sektorima.

Tablica 2.2.3.: Prosječan rast/pad zaposlenih po sektorima u SDŽ

Sektori	2014.*		2017./2014.		2018./2014.	
<i>primarni</i>	2668	-	2464	-7,7%	2529	-5,2%
<i>sekundarni</i>	32398	-	32918	1,6%	33641	3,8%
<i>tercijarni</i>	66321	-	72974	10,0%	75257	13,5%
<i>kvarterni</i>	31219	-	32739	4,9%	33462	7,2%
<i>ostali</i>	8078	-	8641	7,0%	8918	10,4%
*nulta godina						
Izvor: HZMO, obrada autora						

Primarni sektor je sektor pada, gdje poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo unatoč većoj potražnji turističkog sektora za ovim proizvodima iz ove djelatnosti ne pokazuje znakove ozbiljnijeg rasta.

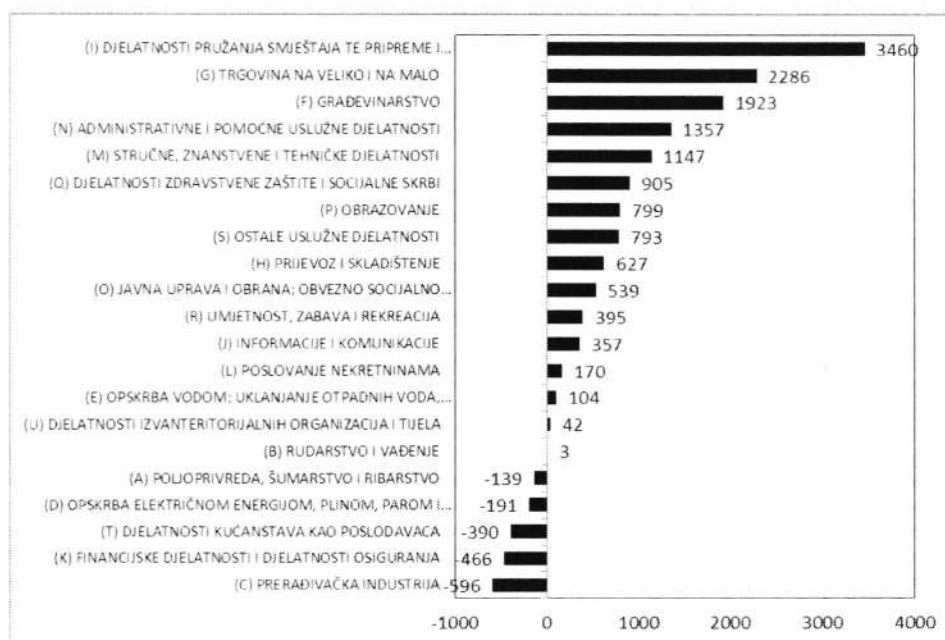
Sekundarni sektor je blago porastao, ali prije svega djelatnosti građevinarstva koja je također sezonskog karaktera te prati potražnju turizma i ugostiteljstva gdje se i odvija najviše radova i radnih mjesta.

Tercijarni sektor je definitivno motor rasta broja radnih mjesta, jer je u odnosu na 2014. godinu ovaj sektor narastao za 13,5%, odnosno 8.936 novih radnih mjesta, naravno zahvaljujući prije svega djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

Kvartarni, odnosno javni sektor blago je rastao, ali se udio smanjivao, dok su djelatnosti u ostalim sektorima rasli ali također zahvaljujući potražnji za radnim mjestima u turizmu.

Slika 2.2.1. nam prikazuje apsolutnu promjenu broja radnih mjesta po djelatnosti.

Slika 2.2.1.: Djelatnosti poslovanja sa najvećom apsolutnom promjenom zaposlenosti 2014./2018. u SDŽ

U porastu broja radnih mjesta dominiraju tri djelatnosti: djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, trgovina na veliko i malo te građevina, dok u smanjenju broja radnih mjesta dominiraju prerađivačka industrija te financijske djelatnosti.

2.3. Struktura zaposlenih prema grupi zanimanja

Slijedeća tablica 2.3.1., pokazuje nam stanje zaposlenosti prema grupama zanimanja i to za trideset najzastupljenijih zanimanja u 2018. godini.

Grupa zanimanja sa daleko najvećim udjelom u broju radnih mjesta su prodavači i trgovački demonstratori sa udjelom od 10,4%, odnosno ukupno prosječno zaposlenih 15.557 tijekom 2018. godine.

Tablica 2.3.1.: Grupe zanimanja (top 30) sa najvećim apsolutnim udjelom u zaposlenosti
2018. godine

grupa zanimanja	2018.	udio
(5220) Prodavači i trgovački demonstratori	15557	10,4%
(5123) Konobari i pipničari	8292	5,5%
(4190) Ostali uredski službenici i namještenici	6965	4,6%
(9911) Radnici bez zanimanja	6882	4,6%
(9132) Čistačice i posluga	5613	3,7%
(5122) Kuhari	4196	2,8%
(8324) Vozači teških teretnih i vučnih vozila	4016	2,7%
(3415) Komercijalisti u prodaji	3423	2,3%
(3231) Medicinske sestre	3392	2,3%
(1210) Generalni i izvršni direktori	3275	2,2%
(4121) Knjigovođe	2744	1,8%
(9320) Jednostavna zanimanja u proizvodnji i montaži	2059	1,4%
(3311) Nastavnici u osnovnim školama	2030	1,4%
(5141) Frizeri, kozmetičari i srodna zanimanja	1902	1,3%
(3112) Arhitektonski, građevinski i geodetski inženjeri i tehničari	1806	1,2%
(9330) Transportni radnici	1750	1,2%
(2441) Diplomirani ekonomisti	1746	1,2%
(3142) Časnici palube i peljari	1721	1,1%
(5162) Policajci	1679	1,1%
(5169) Zanimanja u zaštiti d.n.	1621	1,1%
(2221) Doktori medicine	1605	1,1%
(4211) Blagajnici i prodavači ulaznica	1560	1,0%
(2331) Učitelji u osnovnim školama	1453	1,0%
(4131) Skladištari i srodna zanimanja	1440	1,0%
(2429) Pravni stručnjaci	1418	0,9%
(3320) Odgojitelji predškolske djece	1397	0,9%
(3433) Ekonomisti i voditelji dijelova računovodstava	1279	0,9%
(7136) Instalateri i monter cjevovoda	1217	0,8%
(4222) Recepcionari i srodna zanimanja	1159	0,8%
(7122) Zidari	1130	0,8%

Od visokoobrazovanih grupa zanimanja među top 30 grupa zanimanja nalaze se diplomirani ekonomisti sa udjelom od 1,2%, doktori medicine sa udjelom od 1,1% i pravni stručnjaci sa udjelom od 0,9%.

Tablica 2.3.2. nam prikazuje promjene koje su se dešavale od 2014. godine u pojedinim grupama zanimanja, top 30 zanimanja, poredanih prema grupama zanimanja koja su zabilježila najveću apsolutnu pozitivnu promjenu.

Tablica 2.3.2.: Grupe zanimanja (top 30) sa najvećom apsolutnom pozitivnom promjenom zaposlenosti 2014./2018.

<i>grupa zanimanja</i>	<i>2014.*</i>	<i>2017.</i>	<i>2018.</i>	<i>relativna promjena a 2018. / 2017.</i>	<i>relativna promjena a 2018. / 2014.</i>	<i>apsolutna promjena a 2018. / 2014.</i>
(5220) Prodavači i trgovački demonstratori	13.429	15.403	15.557	1,0%	3,8%	2.127
(9132) Čistačice i posluga	3.708	5.028	5.613	11,6%	10,9%	1.905
(5122) Kuhari	2.771	3.778	4.196	11,1%	10,9%	1.425
(5123) Konobari i pipničari	7.036	8.027	8.292	3,3%	4,2%	1.256
(9320) Jednostavna zanimanja u proizvodnji i montaži	1.081	1.812	2.059	13,6%	17,5%	978
(2441) Diplomirani ekonomisti	1.062	1.642	1.746	6,3%	13,5%	683
(9330) Transportni radnici	1.259	1.673	1.750	4,6%	8,6%	490
(5141) Frizeri, kozmetičari i srodna zanimanja	1.418	1.816	1.902	4,7%	7,7%	484
(7122) Zidari	702	972	1.130	16,2%	12,7%	428
(8324) Vozači teških teretnih i vučnih vozila	3.594	3.833	4.016	4,8%	2,8%	422
(4222) Recepcionari i srodna zanimanja	768	989	1.159	17,2%	11,0%	391
(4131) Skladištari i srodna zanimanja	1.058	1.320	1.440	9,1%	8,0%	382
(4134) Službenici u nabavi, prodaji i iznajmljivanju	355	593	698	17,7%	18,4%	343
(2142) Diplomirani građevinski inženjeri	465	748	798	6,7%	14,6%	334
(3414) Organizatori putovanja i srodna zanimanja	505	740	831	12,3%	13,3%	326
(2331) Učitelji u osnovnim školama	1.153	1.326	1.453	9,6%	6,0%	300
(2131) Diplomirani projektanti računalnih sustava	203	436	492	12,9%	25,6%	289
(2143) Diplomirani inž. elektroenergetike i elektrostroj	467	705	738	4,7%	12,3%	272
(8322) Vozači osobnih i lakih teretnih vozila	676	844	940	11,3%	8,6%	263
(3121) Računalni inženjeri i tehničari	662	840	918	9,3%	8,5%	256
(4122) Financijski i statistički službenici	463	528	682	29,2%	10,6%	219
(3141) Časnici stroja	832	1.030	1.049	1,8%	6,0%	217
(7412) Pekari, slastičari i srodna zanimanja	678	855	895	4,6%	7,2%	217
(7133) Fasaderi i gipsari	79	211	288	36,4%	39,3%	209
(2141) Diplomirani inž. arhitekture urbanizma prometa	356	523	561	7,4%	12,2%	206
(5133) Njegovatelji invalidnih i bolesnih osoba u kući	352	471	545	15,6%	11,8%	193
(4115) Tajnice	521	684	705	3,1%	8,0%	185
(4211) Blagajnici i prodavači ulaznica	1.376	1.470	1.560	6,2%	3,2%	184
(2221) Doktori medicine	1.422	1.575	1.605	1,9%	3,1%	182
(7136) Instalateri i monterji cjevovoda	1.039	1.219	1.217	-0,2%	4,1%	178
*nulta godina						
Izvor: HZMO, obrada autora						

Među ovih top 30 zanimanja, nalazi se i nekoliko visokoobrazovanih grupa zanimanja a to su: diplomirani ekonomisti (+683), diplomirani građevinski inženjeri (+334), učitelji u

osnovnim školama (+300), diplomirani projektanti računalnih sustava (+289), diplomirani inženjeri elektroenergetike i elektrostrojarstva (+272), diplomirani inženjeri arhitekture urbanizma i prometa (+206) i doktori medicine (+182).

S druge strane, tablica 2.3.3. nam prikazuje koje su se to grupe zanimanja smanjivale (top 30), tj. koje su imale najveću negativnu apsolutnu promjenu.

Tablica 2.3.3.: Grupe zanimanja (top 30) sa najvećom apsolutnom negativnom promjenom zaposlenosti 2014./2018.

<i>grupa zanimanja</i>	<i>2014.*</i>	<i>2017.</i>	<i>2018.</i>	<i>relativna promjena 2018. / 2017.</i>	<i>relativna promjena 2018. / 2014.</i>	<i>apsolutna promjena 2018. / 2014.</i>
(9911) Radnici bez zanimanja	11.768	7.332	6.882	-6,1%	-12,4%	-4.886
(9131) Kućne pomoćnice	1.056	708	652	-8,0%	-11,3%	-404
(4111) Daktilografi i stenodaktilografi	714	527	485	-8,0%	-9,2%	-229
(5169) Zanimanja u zaštiti d.n.	1.841	1.680	1.621	-3,5%	-3,1%	-220
(7242) Monteri, mehaničari i serviseri elektronike	755	619	544	-12,0%	-7,8%	-211
(7233) Monteri, mehaničari i serviseri ind. strojeva	973	841	783	-7,0%	-5,3%	-190
(7221) Kovači i srodna zanimanja	576	434	402	-7,4%	-8,6%	-174
(7212) Zavarivači i rezači plamenom	696	575	537	-6,6%	-6,0%	-158
(4121) Knjigovođe	2.896	2.804	2.744	-2,1%	-1,3%	-152
(9162) Čistači ulica i srodna zanimanja	950	779	810	4,1%	-3,8%	-140
(3412) Zastupnici osiguranja	449	336	317	-5,8%	-8,2%	-133
(1210) Generalni i izvršni direktori	3.407	3.204	3.275	2,2%	-0,9%	-132
(4223) Telefonisti i srodna zanimanja	254	203	157	-22,3%	-11,0%	-96
(3311) Nastavnici u osnovnim školama	2.125	2.055	2.030	-1,2%	-1,1%	-95
(1222) Direktori proizvodnje industrijskih društava	381	321	289	-9,8%	-6,6%	-92
(6130) Poljoprivrednici mješovite proizvodnje	804	709	730	2,9%	-2,3%	-73
(2421) Pravni zastupnici	952	916	887	-3,2%	-1,8%	-65
(3112) Arhitektonski, građevinski i geodetski inženjeri	1.858	1.801	1.806	0,3%	-0,7%	-52
(7223) Podešavači i upravljači strojeva za obradu kovina	354	340	306	-10,0%	-3,4%	-48
(3312) Vjeroučitelji	220	182	176	-3,5%	-5,4%	-44
(8333) Rukovatelji dizalicama i sličnim uređajima	277	251	233	-7,4%	-4,2%	-44
(5132) Bolničari i srodna zanimanja	119	97	89	-8,2%	-7,0%	-30
(2422) Suci	229	208	200	-3,8%	-3,3%	-29
(8161) Rukovatelji postrojenjima za proizvodnju energije	147	124	121	-3,0%	-4,7%	-26
(5112) Kondukteri	97	76	72	-6,1%	-7,3%	-25
(3432) Pravni i srodni poslovni stručnjaci	364	367	341	-7,2%	-1,4%	-23
(7211) Izrađivači jezgri za lijevanje metala i lijevači	44	26	21	-19,2%	-16,8%	-23
(7435) Krojitelji tekstila, krzna i kože	59	45	37	-16,6%	-11,0%	-22
(3117) Rudarski i metalurški inženjeri i tehničari	69	48	47	-1,2%	-8,5%	-21
(2313) Visokoškolski znanstveno-obrazovni, obrazovni	54	36	33	-8,0%	-11,2%	-21

*nulta godina

Izvor: HZMO, obrada autora

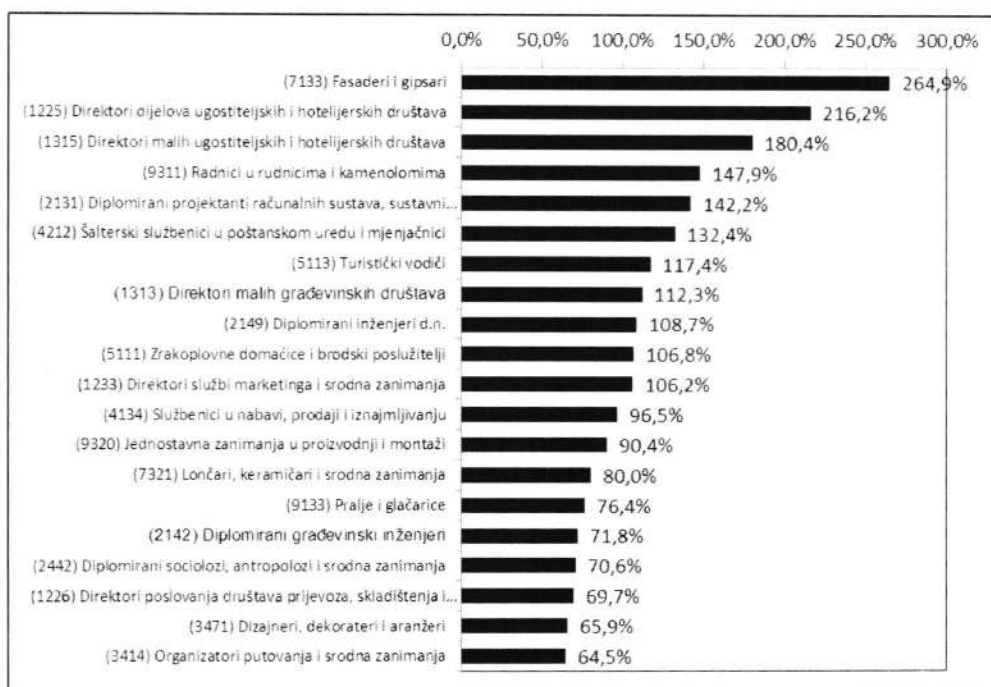
Na prvom mjestu nalazi se grupa tzv. radnici bez zanimanja, koji su se u periodu od 2014. godine do 2018. smanjili značajno za 4.886 zaposlenih, no u strukturi udjela grupa zanimanja oni još uvijek zauzimaju visoko četvrto mjesto sa udjelom od 4,6%. Iza njih slijedi

grupa zanimanja kućnih pomoćnica koje su se smanjile za 404 zaposlenih, zatim grupa zanimanja daktilografa i stenodaktilografi sa smanjenjem od 229 zaposlenih i tako dalje.

Među ovih top 30, možemo primijetiti kako su se smanjivale i grupe zanimanja poput knjigovođa, direktora, pravnih zastupnika, sudaca, ...

Slika 2.3.1. nam prikazuje grupe zanimanja sa najvećom postotnom promjenom u 2018. godini u odnosu na 2014. godinu sa frekvencijom radnih mjesta preko 100.

Slika 2.3.1.: Grupe zanimanja sa najvećom relativnom promjenom zaposlenosti 2014./2018.

Ova slika nam ukazuje na najdinamičnije grupe zanimanja, odnosno na ona zanimanja za koja poslodavci imaju i problema sa angažiranjem, izuzetno radno intenzivne grupe zanimanja u radno intenzivnim djelatnostima kao što su turizam ili građevina.

Tako najveći relativni porast imaju fasaderi te direktori ali samo „turistički direktori“, ...

2.4. Struktura zaposlenih prema razini obrazovanja

Jedna druga, ali slična grupa podataka nam govori o broju radnih mjesta prema razini obrazovanja.

Tablica 2.4.1. nam prikazuje prosječan broj zaposlenih prema razini obrazovanja, strukturu i promjene koje su se dogodile od 2014. godine do 2018. godine.

Tablica 2.4.1.: Prosječan broj zaposlenih prema razini obrazovanja 2014./2018. u SDŽ

	VSS mr i više	VSS VII st.	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS, PKV, NKV
2014.	1301	24978	10845	79082	5111	582	16902
	0,9%	18,0%	7,8%	57,0%	3,7%	0,4%	12,2%
2015.	1476	26138	11169	81288	4551	508	16091
	1,0%	18,5%	7,9%	57,6%	3,2%	0,4%	11,4%
2016.	1632	27235	11588	84073	4182	477	14857
	1,1%	18,9%	8,0%	58,4%	2,9%	0,3%	10,3%
2017.	1773	28040	11785	87427	3978	455	14467
	1,2%	19,0%	8,0%	59,1%	2,7%	0,3%	9,8%
2018.	1913	28892	12154	91685	3924	423	14331
	1,2%	18,8%	7,9%	59,8%	2,6%	0,3%	9,3%

Izvor: HZMO, obrada autora

Najbrojniju skupinu zaposlenih, u 2018. godini, prema razini obrazovanja čine osobe sa završenom srednjom stručnom spremom, njih ukupno 96.032, ili 62,7% svih zaposlenih.

Drugu brojnu skupinu zaposlenih prema razini obrazovanja čine visokoobrazovani zaposlenici, njih 28.892 ili 18,8%, dok treću brojnu skupinu zaposlenih čine osobe sa završenom osnovnom ili nezavršenom osnovnom školom, njih 14.331 ili 9,3%.

Kada pogledamo promjene u strukturi uspoređujući 2018. godinu sa 2014. godinu, možemo zaključiti kako se broj osoba sa minimalno višim obrazovanjem značajno povećao. 2014. godine takvih je prosječno bilo zaposleno 37.124 sa udjelom od 26,7%, dok je broj osoba koje imaju minimalno više obrazovanje narastao na 42.959 sa udjelom od 27,9%. Broj osoba sa srednjom stručnom spremom također je porastao no u strukturi se udio nije značajnije promijenio. Broj zaposlenih osoba sa završenom i nezavršenom osnovnom školom je smanjen za 2.571 što se odrazilo i na udjel sa 12,2% na 9,3%.

Porast broja radnih mjesta sa većim razinama obrazovanja znači kako i poslodavci traže radnike sa većim teorijskim ali i praktičnim znanjima kako bi poboljšali svoju konkurentnost kako na domaćem tako i na međunarodnom tržištu roba i usluga.

Prilikom prijave zaposlenika, poslodavac popunjava obrazac u kojem se navodi trenutna razina obrazovanja koju posjeduje budući zaposlenik te razina obrazovanja potrebna za obavljanje poslova za zanimanje u kojem se ta osoba zapošljava.

S obzirom kako se radi o vrlo osjetljivim podacima, potreban je pojedinačan pristup svakoj razini obrazovanja prilikom tumačenja istih podataka. No, za potreba ove analize, neke su razine obrazovanja grupirane kako bi podaci bili pregledniji te ukazali na strukturu i kvalitetu kako poslovanja tako i radnog mjesta.

Tablica 2.4.2. nam prikazuje razliku između stvarne i potrebne razine obrazovanja.

Tablica 2.4.2.: Apsolutna i relativna razlika stvarne i potrebne razine obrazovanja

		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
VSS	ukupno	2899	3105	3396	3703	3968
	%	12,4%	12,7%	13,3%	14,2%	14,8%
VŠS	ukupno	2721	2752	2864	3055	3152
	%	33,5%	32,7%	32,8%	35,0%	35,0%
VKV	ukupno	24358	24212	23433	23264	23029
	%	44,5%	42,4%	38,6%	36,3%	33,5%
SSS	ukupno	2730	2172	1858	1575	1370
	%	114,7%	91,3%	80,0%	65,5%	53,7%
KV	ukupno	-656	-648	-670	-702	-719
	%	-53,0%	-56,0%	-58,4%	-60,7%	-62,9%
NSS, PKV, NKV	ukupno	-32060	-31601	-30890	-30904	-30807
	%	-65,5%	-66,3%	-67,5%	-68,1%	-68,3%
Izvor: HZMO, obrada autora						

Tako nam podaci kazuju kako je za najmanje visokoobrazovane osobe u 2018. godini 3.968 osoba ili 14,8% osoba sa tom razinom obrazovanja zaposleno ali na poslovima neke niže obrazovne razine za obavljanje tih poslova. Kod osoba sa višom razinom obrazovanja, u 2018. godini bilo je 3.152 osoba ili 35% osoba sa tom razinom obrazovanja zaposleno na poslovima za koje je bila dovoljna i neka niža razina obrazovanja.

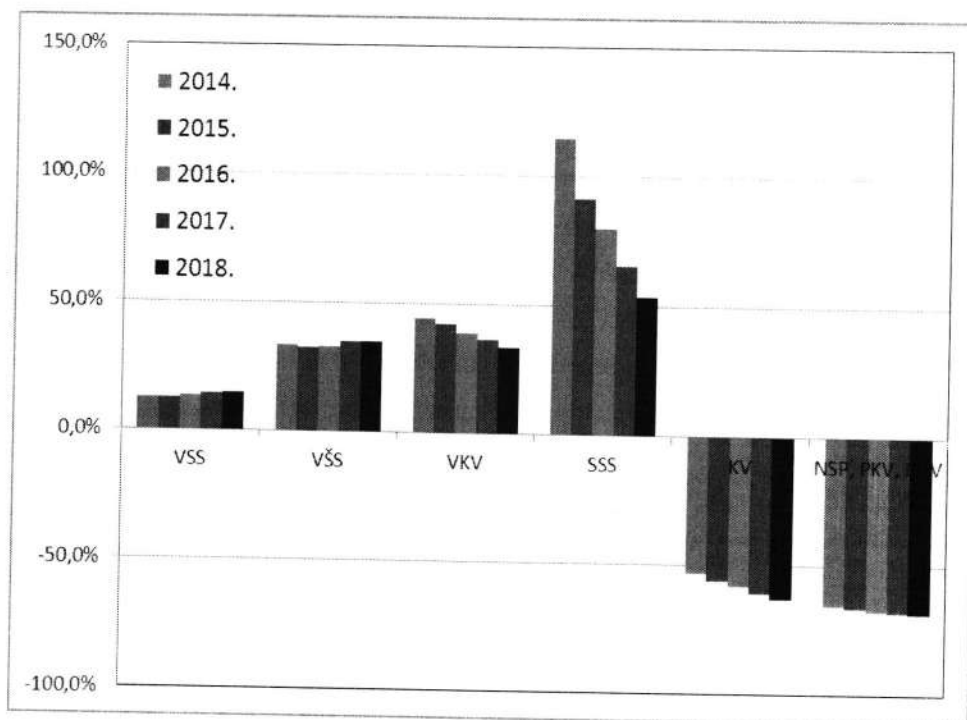
Za ove razine obrazovanja, dakle za osobe sa najmanje višom razinom obrazovanja primjetno je kako se ovaj trend ponavlja i povećava iz godine u godinu, odnosno kako sve više, više i visoko obrazovanih osoba obavljaju poslove za koje je potrebna neka niža razina obrazovanja.

Ove razlike su naglašene kod osoba sa srednjom stručnom spremom (posebno za vkv i sss razine obrazovanja). Osoba sa VKV razinom obrazovanja, u 2018. godini, a koje su obavljale razne poslovne za koje je bila dovoljna i neka niža razina obrazovanja bilo je 23.029 ili 33,5%, dok je osoba s SSS razinom obrazovanja bilo 1.370 ili 53,7% više za one poslove za koje je bila dovoljna i neka niža razina obrazovanja.

Međutim, kod ove obje grupe razine obrazovanja vidljiv je trend smanjivanja razlika u stvarnoj i potrebnoj razini obrazovanja za obavljanje pojedinih poslova.

Slika 2.4.1.nam prikazuje promjene po razinama obrazovanja s obzirom na stvarnu i potrebnu razinu obrazovanja za obavljanje pojedinih poslova.

Slika 2.4.1.: Odnos stvarne i potrebne razine obrazovanja po godinama 2014./2018.

Kod nižih razina obrazovanja situacija je obrnuta. Stvarna razina obrazovanja je bila nešto drugo od potrebne razine obrazovanja KV, NSS, PKV ili NKV. Dakle, za pretpostaviti je kako su poslove za koje je trebala stvarna niža razina obrazovanja, obavljale osobe koje su u stvarnosti imale veću razinu obrazovanja za obavljanje tih poslova.

No, kako bi dobili jasniju sliku strukture stvarne i potrebne razine obrazovanja potrebni su i neki daljnji koraci u ovom istraživanju.

2.5. Struktura zaposlenih prema dobi

Struktura zaposlenih prema dobi nam, pored strukture zapošljavanja prema djelatnosti, nadalje otkriva neke slabosti, ali i snage splitsko-dalmatinskog tržišta rada.

Tablica 2.5.1. nam daje prikaz radnih mjesta prema dobnim skupinama. Najveći broj zaposlenih smješten je u najzrelijim dobnim skupinama, npr. 35-39 godina sa udjelom od 14,0%, 40-44 godina sa udjelom od 13,4% i tako dalje. Većina zaposlenih je smještena između 25 i 54 godina starosti njih 76% što je na neki način i logično.

Tablica 2.5.1.: Prosječan broj zaposlenih prema dobnim skupinama 2014./2018. u SDŽ

	2014.		2015.		2016.		2017.		2018.	
15-19	1.108	0,8%	1.340	0,9%	1.662	1,1%	1.800	1,2%	1.889	1,2%
20-24	7.690	5,5%	8.212	5,7%	9.047	6,2%	9.737	6,5%	10.365	6,7%
25-29	16.375	11,6%	16.527	11,5%	16.914	11,6%	16.985	11,3%	17.271	11,2%
30-34	20.308	14,4%	20.394	14,3%	20.432	14,0%	20.357	13,6%	20.473	13,3%
35-39	20.138	14,3%	20.422	14,3%	20.850	14,3%	21.184	14,1%	21.548	14,0%
40-44	18.246	12,9%	18.681	13,1%	19.343	13,2%	19.888	13,3%	20.632	13,4%
45-49	18.321	13,0%	18.032	12,6%	17.890	12,2%	18.138	12,1%	18.570	12,1%
50-54	18.099	12,8%	17.843	12,5%	17.691	12,1%	17.789	11,9%	18.143	11,8%
55-59	14.007	9,9%	14.571	10,2%	14.875	10,2%	15.502	10,4%	15.893	10,3%
60-64	6.002	4,3%	6.348	4,4%	6.750	4,6%	7.410	4,9%	7.909	5,1%
65 i više	724	0,5%	725	0,5%	854	0,6%	985	0,7%	1.150	0,7%
	141.016	100,0%	143.094	100,0%	146.307	100,0%	149.773	100,0%	153.843	100,0%
Izvor: HZMO, obrada autora										

No, gledano prema relativnom udjelu u ukupnom broju zaposlenih, udio mladih dobnih skupina (15-19 i 20-24), ali jednako tako i udio starijih dobnih skupina (60-64, 65 i više) lagano se povećavao od 2014. godine do 2018. godine.

Tako se udio dobne skupine od 15 do 19 godina povećao sa 0,8% u 2014. godini na 1,2% udjela u 2018. godini, udio dobne skupine od 20 do 24 godina starosti sa 5,5% na 6,7%, udio dobne skupni od 60 do 64 godina sa 4,3% na 5,1% te udio starijih od 65 sa 0,5% na 0,7%, također u vremenu od 2014. godine do 2018. godine.

Naravno, moramo napomenuti kako je zaposlenost rasla u svim dobnim skupinama, no u ove četiri skupine ona rasla nešto više i to je razlog promjene ukupne dobne strukture zaposlenih u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Tablica 2.5.2. nam prikazuje prosječne godišnje promjene zaposlenosti prema dobnim skupinama. Četiri dobne skupine (15-19, 20-24, 60-64 i 65 i više) imaju veće kontinuirano međugodišnje povećanje.

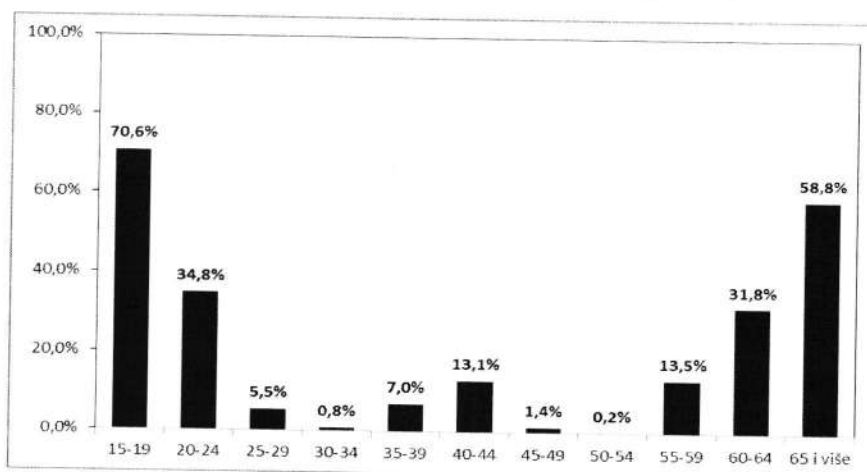
Tablica 2.5.2.: Prosječna godišnja relativna promjena po dobnim skupinama 2014./2018.

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
15-19	-	21,0%	24,0%	8,3%	5,0%
20-24	-	6,8%	10,2%	7,6%	6,4%
25-29	-	0,9%	2,3%	0,4%	1,7%
30-34	-	0,4%	0,2%	-0,4%	0,6%
35-39	-	1,4%	2,1%	1,6%	1,7%
40-44	-	2,4%	3,5%	2,8%	3,7%
45-49	-	-1,6%	-0,8%	1,4%	2,4%
50-54	-	-1,4%	-0,8%	0,6%	2,0%
55-59	-	4,0%	2,1%	4,2%	2,5%
60-64	-	5,8%	6,3%	9,8%	6,7%
65 i više	-	0,1%	17,9%	15,3%	16,8%

Izvor: HZMO, obrada autora

Slika 2.5.1. nam prikazuje prosječnu promjenu zaposlenosti prema dobnim skupinama 2018. godine u odnosu na 2014. godinu.

Slika 2.5.1.: Prosječna promjena zaposlenih prema dobnim skupinama, 2014./2018.

Iz slike je vidljivo kako dobna skupina 15-19 bilježi najveće postotno povećanje u 2018. godini u odnosu na 2014. godinu.

2.6. Zaposleni po gradovima i općinama prema sjedištu poslodavca³

U narednim tablicama prikazan je prosječan godišnji broj zaposlenih, te promjene u zaposlenosti koje su se dešavale po pojedinim gradovima i općinama u županiji.

Tablica 2.6.1.: Zaobalje, prosječan broj i promjena zaposlenih prema sjedištu poslodavca

	prosječno zaposlenih 2014.*	prosječno zaposlenih 2017.	prosječno zaposlenih 2018.	promjena 2018. / 2017.	promjena 2018. / 2014.	prosječna relativna promjena
Ukupno SDŽ	140.032	148.912	153.060	2,8%	9,3%	2,2%
Ukupno zaobalje	15178	16818	17775	5,7%	17,1%	4,0%
Muč	150	293	326	11,0%	117,5%	21,7%
Prgomet	38	45	76	69,3%	98,7%	21,5%
Zagvozd	149	192	273	41,7%	82,7%	17,1%
Lečevica	18	30	33	11,1%	81,4%	16,8%
Dugopolje	1.228	1.809	2.004	10,8%	63,2%	13,1%
Primorski Dolac	43	58	64	10,2%	49,2%	11,1%
Zmijavci	190	220	265	20,3%	39,3%	9,2%
Šestanovac	209	274	290	5,9%	38,7%	8,6%
Dicmo	486	644	652	1,3%	34,3%	8,1%
Runovići	170	185	220	19,3%	29,3%	6,9%
Podbablje	340	382	441	15,4%	29,9%	6,9%
Proložac	342	391	426	9,2%	24,7%	5,9%
Trilj	966	1.134	1.203	6,1%	24,6%	5,7%
Hrvace	409	475	506	6,5%	23,5%	5,5%
Otok	441	460	529	15,1%	19,9%	4,9%
Cista Provo	241	264	283	7,1%	17,3%	4,1%
Zadvarje	69	73	79	8,2%	15,8%	4,0%
Vrlika	323	366	376	2,7%	16,6%	3,9%
Sinj	4.206	4.683	4.778	2,0%	13,6%	3,3%
Lokvičići	66	57	65	13,5%	-1,6%	0,8%
Imotski	2720	2731	2776	1,6%	2,0%	0,5%
Lovreć	276	252	253	0,7%	-8,2%	-2,0%
Vrgorac	2.099	1.801	1.859	3,2%	-11,4%	-2,9%
*nulta godina						
Izvor: HZMO, obrada autora						

U zaobalju Muć je imao najveće prosječno povećanje broja zaposlenih u promatranom periodu, dok su Lovreć i Vrgorac zabilježili smanjenje broja zaposlenih. Ukupno gledano, zaobalje je imalo i veći prosječni porast zaposlenosti od prosjeka županije.

³ Broj zaposlenih se broji prema mjestu sjedišta poslodavca, a ne mjestu prebivališta zaposlenog.

Tablica 2.6.2. nam prikazuje kretanje i promjene broja zaposlenih u priobalju. Priobalje je imalo nešto manji prosječni porast broja zaposlenih od porasta na razini županije.

Tablica 2.6.2.: Priobalje, prosječan broj i promjena zaposlenih prema sjedištu poslodavca

	<i>prosječno zaposlenih 2014.*</i>	<i>prosječno zaposlenih 2017.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2018.</i>	<i>promjena 2018. / 2017.</i>	<i>promjena 2018. / 2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	140.032	148.912	153.060	2,8%	9,3%	2,2%
Ukupno priobalje	114649	121057	123742	2,2%	7,9%	1,9%
Klis	279	460	498	8,3%	78,6%	16,0%
Dugi Rat	960	1396	1588	13,7%	65,3%	13,4%
Podstrana	1.005	1.394	1.549	11,2%	54,2%	11,5%
Seget	829	1.099	1.200	9,2%	44,8%	9,8%
Tučepi	627	775	834	7,6%	33,0%	7,6%
Brela	564	666	741	11,3%	31,4%	7,1%
Baška Voda	724	878	940	7,0%	29,9%	6,8%
Podgora	657	732	842	15,1%	28,2%	6,6%
Marina	451	545	571	4,9%	26,7%	6,1%
Solin	5.790	6.835	7.246	6,0%	25,1%	5,8%
Gradac	600	619	716	15,8%	19,4%	4,7%
Makarska	5.128	5.952	6.131	3,0%	19,6%	4,6%
Kaštela	7.301	8.057	8.485	5,3%	16,2%	3,8%
Trogir	5.021	5.579	5.607	0,5%	11,7%	2,8%
Omiš	4.313	4.428	4.509	1,8%	4,5%	1,1%
Split	80.400	81.644	82.284	0,8%	2,3%	0,6%
*nulta godina						
Izvor: HZMO, obrada autora						

Za razliku od zaobalja, gdje smo imali dvije općine sa padom zaposlenosti, u priobalju su svi gradovi i općine zabilježili porast broja zaposlenih, tj. broja radnih mjesta u periodu 2014.-2018. godina. Broj zaposlenih u priobalju čini nešto preko 80% svih zaposlenih u županiji, tako da kretanja u priobalju uvelike determiniraju kretanja u županiji.

Najveće prosječno međugodišnje povećanje imao je Klis, dok je najmanje međugodišnje povećanje broja radnih mjesta imao Split. No grad Split je u 2018. godini imao prosječno 82.284 radnih mjesta što je 54% svih radnih mjesta u županiji.

Svakako raduju podaci o zaposlenosti kako se zaposlenost povećava i u onim gradovima i općinama koji nisu blizu županijskog centra te uspijevaju privući poslodavce koji otvaraju radna mjesta kao na primjer u Segetu, Tučepima ili Brelima.

Tablica 2.6.3. na pokazuje promjene u zaposlenosti koje su se dešavale na otocima Splitsko-dalmatinske županije.

Tablica 2.6.3.: Otoki, prosječan broj i promjena zaposlenih prema sjedištu poslodavca

	<i>prosječno zaposlenih 2014.*</i>	<i>prosječno zaposlenih 2017.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2018.</i>	<i>promjena 2018. / 2017.</i>	<i>promjena 2018. / 2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	140.032	148.912	153.060	2,8%	9,3%	2,2%
Ukupno otoci	10.205	11.036	11.543	4,6%	13,1%	3,1%
Šolta	277	335	377	12,6%	36,0%	8,0%
Sutivan	182	215	245	14,0%	34,8%	7,8%
Okrug	387	448	487	8,7%	25,7%	5,9%
Hvar	1896	2249	2339	4,0%	23,3%	5,4%
Vis	598	674	704	4,5%	17,7%	4,2%
Supetar	1.583	1.765	1.846	4,6%	16,7%	3,9%
Bol	929	1023	1067	4,3%	14,9%	3,5%
Komiža	446	474	496	4,7%	11,3%	2,7%
Jelsa	939	1.004	1.038	3,4%	10,5%	2,5%
Sućuraj	100	111	110	-1,3%	9,7%	2,4%
Pučića	448	467	486	4,1%	8,5%	2,1%
Selca	405	415	436	5,0%	7,6%	1,9%
Postira	553	571	579	1,5%	4,7%	1,2%
Stari Grad	806	780	830	6,4%	2,9%	0,8%
Nerežišća	261	249	245	-1,5%	-6,2%	-1,6%
Milna	393	258	258	0,1%	-34,3%	-9,2%
*nulta godina						
Izvor: HZMO, obrada autora						

Šolta je na otocima najveću prosječnu promjenu zaposlenosti, su dvije općine imale smanjenje broja zaposlenih, a to su Nerežišća i Milna.

I otoci kao i zaobalje imaju nešto veće prosječno povećanje (+3,1%), od prosječnog povećanja u županiji (2,2%).

2.7. Zaposleni po gradovima i općinama prema mjestu prebivališta osiguranika⁴

Broj zaposlenih prema mjestu prebivališta osiguranika, pokazuju malo drugačiji raspored i promjene u zaposlenosti.

Tablica 2.7.1.: Zaobalje, prosječan broj i promjena zaposlenih prema mjestu prebivališta

	prosječno zaposlenih 2016.	prosječno zaposlenih 2017.	prosječno zaposlenih 2018.	promjena 2017. / 2016.	promjena 2018. / 2017.	prosječna relativna promjena
Ukupno SDŽ	148.503	152.256	156.480	2,5%	2,8%	2,7%
Ukupno zaobalje	27001	27717	28926	2,7%	4,4%	3,5%
Lokvičići	174	178	200	2,4%	12,5%	7,4%
Otok	1.518	1.594	1.719	5,0%	7,8%	6,4%
Runovići	569	605	642	6,3%	6,1%	6,2%
Zagvozd	293	320	330	9,0%	3,3%	6,2%
Zmijavci	484	491	540	1,4%	10,0%	5,7%
Dicmo	853	877	950	2,8%	8,3%	5,5%
Lovreč	392	417	433	6,3%	4,0%	5,2%
Proložac	879	911	962	3,7%	5,6%	4,6%
Muč	1.156	1.189	1.256	2,8%	5,7%	4,3%
Zadvarje	86	93	93	8,6%	-0,5%	4,0%
Podbablje	1.170	1.195	1.263	2,1%	5,7%	3,9%
Lečevica	141	143	151	1,2%	5,8%	3,5%
Sinj	7.819	8.109	8.364	3,7%	3,1%	3,4%
Trilj	2.433	2.493	2.583	2,4%	3,6%	3,0%
Cista Provo	502	518	532	3,1%	2,8%	2,9%
Hrvace	1.018	1.034	1.076	1,6%	4,1%	2,8%
Dugopolje	1.362	1.387	1.436	1,8%	3,5%	2,7%
Šestanovac	526	527	554	0,1%	5,1%	2,6%
Imotski	2.648	2.671	2.789	0,9%	4,4%	2,6%
Vrgorac	2.020	2.008	2.089	-0,6%	4,1%	1,7%
Prgomet	164	162	168	-1,6%	4,0%	1,2%
Primorski Dolac	232	234	235	0,6%	0,5%	0,5%
Vrlika	560	564	562	0,8%	-0,5%	0,1%
Izvor: HZMO, obrada autora						

U zaobalju, u promatranom periodu sve su općine i gradovi povećale broj zaposlenih, Lokvičići prosječno najviše, dok je Vrlika najmanje povećala broj zaposlenih.

⁴ Zaposleni se broje prema mjestu prebivališu osiguranika, tj. zaposlene osobe.

Tablica 2.7.2. nam pokazuje broj zaposlenih prema mjestu prebivališta osiguranika. I ovdje su svi gradovi i općine imale povećanja broja radnih mjesta.

Tablica 2.7.2.: Priobalje, prosječan broj i promjena zaposlenih prema mjestu prebivališta

	<i>prosječno zaposlenih 2016.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2017.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2018.</i>	<i>promjena 2017. / 2016.</i>	<i>promjena 2018. / 2017.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	148.503	152.256	156.480	2,5%	2,8%	2,7%
Ukupno priobalje	110.534	113.424	116.066	2,6%	2,3%	2,5%
Klis	1.763	1.873	1.962	6,2%	4,7%	5,5%
Podstrana	3.380	3.569	3.714	5,6%	4,0%	4,8%
Podgora	625	643	684	2,9%	6,4%	4,6%
Seget	1.471	1.558	1.591	5,9%	2,2%	4,0%
Solin	9.305	9.653	10.026	3,7%	3,9%	3,8%
Baška Voda	823	834	881	1,4%	5,6%	3,5%
Dugi Rat	2.359	2.437	2.514	3,3%	3,2%	3,2%
Kaštela	13.200	13.618	14.051	3,2%	3,2%	3,2%
Tučepi	567	581	604	2,4%	3,9%	3,1%
Omiš	4.920	5.118	5.204	4,0%	1,7%	2,9%
Gradac	619	609	651	-1,6%	6,8%	2,6%
Marina	1.280	1.320	1.345	3,2%	1,9%	2,5%
Trogir	4.288	4.400	4.486	2,6%	2,0%	2,3%
Makarska	5.365	5.491	5.597	2,3%	1,9%	2,1%
Split	60.043	61.197	62.220	1,9%	1,7%	1,8%
Brela	527	522	536	-0,9%	2,6%	0,9%
Izvor: HZMO, obrada autora						

Najveće povećanje je ponovno imao Klis, dok je Brela imala najmanje povećanje.

Split je pretposljednji sa blagim povećanjem broja zaposlenih sličana. Ovdje moramo primijetiti kako je broj zaposlenih u Splitu prema mjestu prebivališta značajno manji od broja zaposlenih prema sjedištu poslodavca, što nas navodi na zaključak kako gradovi, to jest građani susjednih gradova i općina radno mjesto ostvaruju u Splitu. No, o tome više u poglavlju o indikatorima.

Tablica 2.7.3. nam prikazuje broj zaposlenih i njihove promjene prema prebivalištu na otocima.

Tablica 2.7.3.: Otoki, prosječan broj i promjena zaposlenih prema mjestu prebivališta

	<i>prosječno zaposlenih 2016.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2017.</i>	<i>prosječno zaposlenih 2018.</i>	<i>promjena 2017. / 2016.</i>	<i>promjena 2018. / 2017.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	148.503	152.256	156.480	2,5%	2,8%	2,7%
Ukupno otoci	10.969	11.116	11.488	1,3%	3,4%	2,3%
Šolta	560	579	612	3,5%	5,6%	4,6%
Selca	468	479	505	2,3%	5,4%	3,9%
Hvar	1.440	1.486	1.538	3,2%	3,5%	3,4%
Komiža	494	505	524	2,1%	3,9%	3,0%
Milna	349	355	369	1,7%	3,8%	2,8%
Supetar	1.546	1.563	1.621	1,1%	3,7%	2,4%
Sutivan	260	260	272	0,0%	4,6%	2,3%
Vis	651	666	678	2,4%	1,8%	2,1%
Nerežišća	300	306	313	1,9%	2,2%	2,0%
Postira	550	559	573	1,5%	2,5%	2,0%
Okrug	871	882	904	1,3%	2,5%	1,9%
Jelsa	1.129	1.130	1.165	0,1%	3,1%	1,6%
Stari Grad	903	895	929	-0,9%	3,8%	1,4%
Pučića	694	692	713	-0,2%	3,1%	1,4%
Bol	636	642	653	0,9%	1,8%	1,4%
Sućuraj	118	116	119	-1,3%	2,4%	0,5%
Izvor: HZMO, obrada autora						

I na otocima sve općine i gradovi su zabilježili prosječno međugodišnje povećanje broja radnih mjesta, naviše u Šolti, dok je najmanji porast broja radnih mjesta evidentiran u Sućurju.

3. FLUKTUACIJE NEZAPOSLENIH OSOBA KROZ EVIDENCIJU HZZ-a

U ovom poglavlju obradit ćemo podatke o strukturi i kretanjima nezaposlenosti, u evidencijama HZZ-a, uspoređujući nekoliko posljednjih godina, pri tom koristeći podatke Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, koji prikuplja podatke o fluktuacijama na tržištu rada, kroz prijave nezaposlenih osoba na evidenciju i poslodavaca o radnim mjestima.

3.1. Ukupna registrirana nezaposlenost

U Splitsko-dalmatinskoj županiji registrirana se nezaposlenost, svi oni nezaposleni koji su bili prijavljeni uredima HZZ-a, tijekom 2018. godine nastavila je svoj ujednačeni prosječni godišnji pad.

Tablica 3.1.1. nam prikazuje prosječno godišnje kretanje registriranih nezaposlenih osoba, u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Hrvatskoj.

Tablica 3.1.1.: Prosječan broj nezaposlenih u SDŽ i RH, 2014./2018.

	prosječan broj registriranih nezaposlenih - SDŽ	prosječna godišnja promjena - SDŽ	prosječan broj registriranih nezaposlenih - HR	prosječna godišnja promjena - HR	udio nezaposlenih SDŽ u RH
2014.*	44.220	-	328.187	-	13,5%
2015.	40.044	-9,4%	285.906	-12,9%	14,0%
2016.	35.383	-11,6%	241.860	-15,4%	14,6%
2017.	30.458	-13,9%	193.967	-19,8%	15,7%
2018.	25.559	-16,1%	153.542	-20,8%	16,6%
*nulta godina Izvor: HZZ, obrada autora					

2014. godine u Splitsko-dalmatinskoj županiji, evidentiran je rekordan broj nezaposlenih osoba kada je krajem veljače na evidenciji bilo 52.124 nezaposlenih osoba. Od tada do danas broj nezaposlenih osoba se kontinuirano smanjuje. Tijekom 2018. godine prosječan broj nezaposlenih osoba u Splitsko-dalmatinskoj županiji iznosio je 25.559 i on je manji u odnosu na 2017. godinu za 16,1%. U odnosu na 2014. godinu taj je broj gotovo prepolovljen odnosno manji je za 42,2%. No, udio nezaposlenih osoba u Splitsko-dalmatinskoj županiji u

ukupnom broju nezaposlenih u Hrvatskoj, povećava se tijekom posljednjih godina. Tako se sa 13,5% udjela 2014. godine povećao na 16,6% udjela u 2018. godini. Posljedica je nešto sporijeg smanjivanja broja nezaposlenih osoba u Splitsko-dalmatinskoj županiji u odnosu na Hrvatsku.

Tablica 3.1.2. nam prikazuje mjesečna kretanja broja nezaposlenih i njihove godišnje promjene.

Tablica 3.1.2.: Mjesečno kretanje broja nezaposlenih osoba od 2014. do 2018. godine

		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2014.*	ukupno	51.087	52.124	51.458	47.519	43.214	39.251	38.358	37.859	38.284	41.999	44.366	45.115
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2015.	ukupno	46.299	46.341	45.383	42.328	38.220	35.041	34.565	34.371	35.283	39.014	41.585	42.102
	promjena	-9,4%	-11,1%	-11,8%	-10,9%	-11,6%	-10,7%	-9,9%	-9,2%	-7,8%	-7,1%	-6,3%	-6,7%
2016.	ukupno	43.164	42.391	41.029	37.596	33.410	30.491	29.920	29.611	29.940	33.690	36.349	37.003
	promjena	-6,8%	-8,5%	-9,6%	-11,2%	-12,6%	-13,0%	-13,4%	-13,8%	-15,1%	-13,6%	-12,6%	-12,1%
2017.	ukupno	38.204	37.454	35.840	32.399	27.991	25.420	25.467	25.788	25.529	28.754	31.574	31.077
	promjena	-11,5%	-11,6%	-12,6%	-13,8%	-16,2%	-16,6%	-14,9%	-12,9%	-14,7%	-14,7%	-13,1%	-16,0%
2018.	ukupno	32.094	31.767	30.158	26.672	22.746	21.925	21.674	21.476	20.983	23.960	26.412	26.835
	promjena	-16,0%	-15,2%	-15,9%	-17,7%	-18,7%	-13,7%	-14,9%	-16,7%	-17,8%	-16,7%	-16,3%	-13,6%
* nulta godina													
Izvor: HZZ, obrada autora													

Kretanje broja nezaposlenih osoba, posljednjih godina pokazuje neke nove trendove. Tako na primjer, 2016., 2017. i 2018. maksimalan broj nezaposlenih osoba evidentiran je u mjesecu siječnju, dok je prijašnjih godina, maksimalan broj nezaposlenih obično bio evidentiran u veljači ili u ožujku.

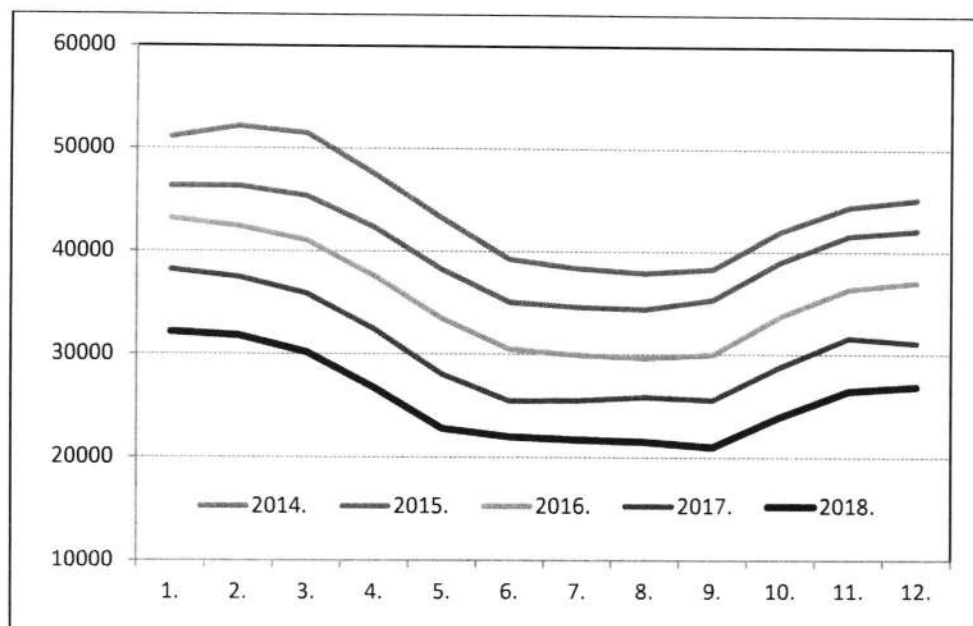
Jednako tako, uobičajeni porast broja nezaposlenih osoba, koji se obično dešavao u rujnu, 2017. i 2018. godine počeo se dešavati u mjesecu listopadu, nakon što se u rujnu smanjivao nakon kolovoza. Interesantno je kako je u rujnu 2018. godine bila evidentirana najniža brojka nezaposlenih osoba.

2018. godinu obilježile su i mnogo veće međugodišnje stope pada broja nezaposlenih od kojih je najveća bila u rujnu, kada je broj nezaposlenih bio za 17,8% manji od prethodne godine.

Evo i još jedna zanimljivost iz 2018. broj nezaposlenih u rujnu 2018. godine (kada je bio najmanji broj nezaposlenih osoba) smanjen je u odnosu na siječanj 2018. godine (kada je bio najveći broj nezaposlenih osoba) za točno 11.111 nezaposlenih osoba.

Slika 3.1.1. prikazuje nam kako je izgledalo to smanjenje nezaposlenosti od 2014. godine do kraja 2018. godine.

Slika 3.1.1.: Kretanja nezaposlenosti po mjesecima u SDŽ, 2014./2018.

Vidljivo je kako se jači pad nezaposlenosti dešava u travnju i svibnju svih proteklih godina. No, 2018. godina pokazuje neke nove trendove. Oni se očituju u periodu od svibnja do rujna, kada je nezaposlenost svaki mjesec blago opadala. Prije 2018. godine rujna je označavao blagi početak rasta nezaposlenosti, no u 2018. godini rujna je bio mjesec najniže nezaposlenosti. Ukoliko to povežemo s dinamikom zapošljavanja u turizmu i ugostiteljstvu, te ostalim pratećim djelatnostima koje se naslanjaju na turizam kao na primjer trgovina, prijevoz, skladištenje pa čak i ostale uslužne djelatnosti poput kulture ili sporta, onda je ovaj trend sasvim logičan, jer je sama turistička sezona u Splitsko-dalmatinskoj županiji bila odlična, te je zadržala u zaposlenosti jedan dio radne snage i u mjesecu rujnu.

No, godine koje dolaze pokazat će daljnje trendove u zapošljavanju i nezaposlenosti u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

3.2. Registrirana nezaposlenost prema prethodnoj djelatnosti rada

Krajem 2018. godine u ukupnoj evidentiranoj nezaposlenosti najbrojnije su bile osobe koje su imale prethodno radno iskustvo. Njih je bilo ukupno 23.596 što je za 12,8% manje nego u 2017. godini.

Tablica 3.2.1. prikazuje nam promjene tijekom prethodnih godina, s obzirom na prethodno radno iskustvo nezaposlenih osoba.

Tablica 3.2.1.: Nezaposlene osoba prema prethodnom radnom iskustvu, 2014./2018.

		bio zaposlen	bez iskustva	ukupno	udio bio zaposlen	udio bez iskustva
2014. *	31.12.	37942	7173	45115	84,1%	15,9%
	prosječno	36989	7230	44219	83,6%	16,4%
2017.	31.12.	27050	4027	31077	87,0%	13,0%
	prosječno	26175	4283	30458	85,9%	14,1%
2018.	31.12.	23596	3239	26835	87,9%	12,1%
	prosječno	22273	3286	25559	87,1%	12,9%
promjena 2018./2014.	31.12.	-37,8%	-54,8%			
	prosječno	-39,8%	-54,6%			
promjena 2018./2017.	31.12.	-12,8%	-19,6%			
	prosječno	-14,9%	-23,3%			
*nulta godina						
Izvor: HZZ, obrada autora						

Broj nezaposlenih osoba s prethodnim radnim iskustvom u 2018. godini, prosječno je iznosio 87,1% svih nezaposlenih u Splitsko-dalmatinskoj županiji, prijavljenih u uredima HZZ-a.

2014. godine taj je udio iznosio 83,6%, što znači kako i ova varijabla polako mijenja strukturu nezaposlenih osoba. Naime, vrlo je primjetno kako je udio, ali i ukupan broj nezaposlenih osoba koje nemaju prethodno radno iskustvo u značajnom opadanju. U odnosu na 2014. godinu njihovo smanjenje se više nego udvostručilo, to jest manji je za 54,6%. Ovo možemo dijelom pripisati i intenzivnijem sezonskom zapošljavanju u turizmu posljednjih par godina, kada se osobe zapošljavaju odmah nakon završetka školovanja te se tek nakon završetka sezone, sa određenim radnim iskustvom se prijavljuju HZZ-u.

To je vidljivo i iz naredne tablice 3.2.2., koja nam prikazuje strukturu i promjene prema djelatnosti poslovanja kod nezaposlenih s iskustvom.

Tablica 3.2.2.: Nezaposlene osobe s radnim iskustvom 2014./2018.

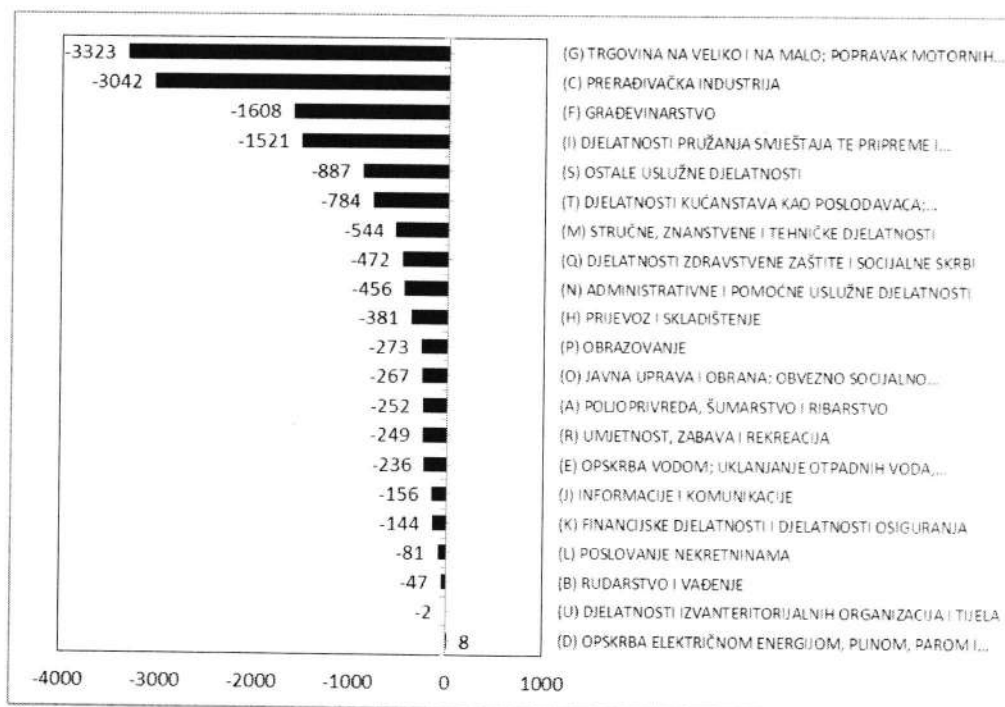
Sektori	Djelatnost poslovanja	2014.*		2017.		2018.	
primarni	(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	667	1,8%	510	1,9%	415	1,9%
sekundarni	(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	84	0,2%	50	0,2%	37	0,2%
	(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	5795	15,7%	3320	12,7%	2752	12,4%
	(D) OPSKRBA ELEK. ENERGIJOM, PLINOM, KLIMAT.	32	0,1%	19	0,1%	40	0,2%
	(E) OPSKRBA VODOM; GOSPODARENJE OTPADOM	432	1,2%	251	1,0%	196	0,9%
	(F) GRAĐEVINARSTVO	3391	9,2%	2076	7,9%	1784	8,0%
tercijarni	(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO	7476	20,2%	5075	19,4%	4153	18,6%
	(H) PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1379	3,7%	1100	4,2%	999	4,5%
	(I) DJ. PRUŽANJA SMJEŠTAJA, USLUŽIVANJA HRANE	5292	14,3%	4317	16,5%	3771	16,9%
	(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	437	1,2%	328	1,3%	281	1,3%
	(K) FINACIJSKE DJELATNOSTI I OSIGURANJA	389	1,1%	301	1,1%	246	1,1%
	(L) POSLOVANJE NEKRETNINAMA	215	0,6%	155	0,6%	133	0,6%
	(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJEL.	1361	3,7%	961	3,7%	817	3,7%
	(N) ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJEL.	1653	4,5%	1368	5,2%	1197	5,4%
kvartarni	(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBEZNO SOC. OSIG	1814	4,9%	1577	6,0%	1548	6,9%
	(P) OBRAZOVANJE	1151	3,1%	1025	3,9%	879	3,9%
	(Q) DJELATNOSTI ZDRAV. ZAŠTITE I SOC. SKRBI	1072	2,9%	740	2,8%	600	2,7%
ostali	(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	669	1,8%	511	2,0%	420	1,9%
	(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	2016	5,5%	1384	5,3%	1130	5,1%
	(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA	1660	4,5%	1106	4,2%	876	3,9%
	(U) DJELATNOSTI IZVAN TERITORIJALNIH TIJELA	3	0,0%	4	0,0%	1	0,0%
*nulta godina							
Izvor: HZMO, obrada autora							

Najveći, prosječni udio nezaposlenih s radnim iskustvom, tijekom 2018. godine, upravno čine nezaposleni koji su imali prethodno radno iskustvo u djelatnostima trgovine na veliko i malo (18,6%) te djelatnosti pružanja, pripremanja i usluživanja hrane (16,9%). Posebno treba naglasiti djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koji sa 14,3% udjela iz 2014. godine porastao na udio od 16,9%.

Na trećem mjestu su nezaposlene osobe sa prethodnim radnim iskustvom iz prerađivačke industrije sa 12,4% i oni su značajnije smanjili svoj udjel u odnosu na 2014. godinu kada je iznosio 15,7%.

Slika 3.2.1. nam prikazuje u kojim je djelatnostima naviše smanjen broj nezaposlenih osoba s prethodnim radnim iskustvom u 2018. godini s obzirom na 2014. godinu.

Slika 3.2.1.: Ukupno smanjenje broje nezaposlenih s prethodnim radnim iskustvom 2014./2018.

Tijekom 2018. godine u ukupnoj evidentiranoj nezaposlenosti broj osoba sa prethodnim radnim iskustvom smanjivao se neravnomjerno, no vrlo je indikativno kako se taj broj smanjivao upravo u onim djelatnostima koje i najviše zapošljavaju tijekom godine, no to su uglavnom kratkotrajna sezonalna zapošljavanja. Na prvom mjestu je smanjenje u djelatnosti trgovine na veliko i malo, zatim prerađivačka industrija, građevinarstvo te djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

S obzirom na dinamiku zapošljavanja te uvjetima rada mogli bi zaključiti kako je i dio ovih radnika, u visoko radno intenzivnim djelatnostima, odlučio se na nastavak svoje profesionalne karijere izvan granica Hrvatske. Diskontinuitet u zaposlenosti, pored osobnih primanja, svakako je jedan od razloga zbog kojih se smanjuje broj osoba s prethodnim radnim iskustvom na evidencijama HZZ-a.

O tom diskontinuitetu nam govori slijedeća, tablica 3.2.3. u kojoj su vidljivi razlozi prestanka rada. Na prvom mjestu je otkaz zbog isteka ugovora, koji čini 63,3% svih razloga prestanka rada, zatim slijedi poslovno uvjetovani otkaz zbog gospodarskih razloga, koji čini 23,4% svih razloga prestanka rada. Ova dva razloga, prosječno zajedno čine 86,7% svih razloga prestanka rada u 2018. godini.

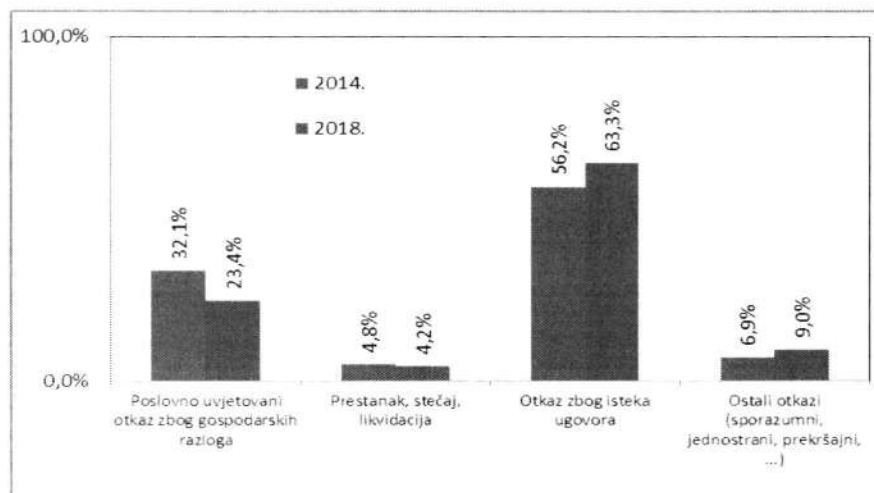
Tablica 3.2.3.: Razlozi prestanka rada 2014./2018.

	2014.	2017.	2018.	2018/2017	2018/2014	prosječno
Poslovno uvjetovani otkaz zbog gosp. razloga	11.874	6.552	5.214	-20,4%	-56,1%	-18,6%
Prestanak, stečaj, likvidacija	1.766	1.093	940	-14,0%	-46,8%	-14,5%
Otkaz zbog isteka ugovora	20.801	16.281	14.106	-13,4%	-32,2%	-9,2%
Ostali otkazi (sporazumni, jednostrani, prekršajni)	2.548	2.249	2.013	-10,5%	-21,0%	-5,6%
Ukupno	36.989	26.175	22.273	-14,9%	-39,8%	-11,9%

Izvor: HZZ, obrada autora

Slika 3.2.2. nam prikazuje prosječnu godišnju postotnu promjenu razlog prestanka rada 2018. i 2014. godine.

Slika 3.2.2.: Struktura razloga prestanka rada 2014./2018.

Udio otkaza zbog isteka ugovora u povećanju je i čini 63,3% svih razloga u 2018. godini, dok je njegov udio u 2014. godini iznosio 56,2%.

3.3. Registrirana nezaposlenost prema grupi zanimanja

Tablica 3.3.1. nam prikazuje strukturu nezaposlenih osoba, (top 30), registriranih pri uredima HZZ-a. Kako je vidljivo, dominantne su tri grupe zanimanja, a to su jednostavna zanimanja u prerađivačkoj industriji, prodavači u trgovinama i uredski službenici.

Tablica 3.3.1.: Struktura nezaposlenih prema grupama zanimanja, top 30, 2018.

grupa zanimanja	2018.	udio
(9329) Jednostavna zanimanja u prerađivačkoj industriji	2541	9,9%
(5223) Prodavači/prodavačice u trgovinama	2386	9,3%
(4110) Uredski službenici/uredske službenice za opće poslove	2318	9,1%
(9112) Domaćinska zanimanja u uredima, hotelima i ostalim objektima	1292	5,1%
(5120) Kuhari/kuharice	736	2,9%
(9333) Rukovatelji/rukovateljice teretom	704	2,8%
(9111) Čistači/čistačice i kućne pomoćnice i srodna zanimanja	692	2,7%
(2631) Ekonomski stručnjaci/ekonomske stručnjakinje	683	2,7%
(3322) Komercijalisti/komercijalistice u prodaji	652	2,5%
(5131) Konobari/konobarice	595	2,3%
(3313) Ekonomisti/ekonomistice i voditelji dijelova računovodstva	540	2,1%
(2330) Nastavnici/nastavnice u srednjim školama	426	1,7%
(8322) Vozači/vozačice osobnih vozila, taksija i dostavnih vozila	418	1,6%
(4311) Službenici/službenice u knjigovodstvu	397	1,6%
(2619) Pravni stručnjaci/pravne stručnjakinje d. n.	364	1,4%
(9214) Radnici/radnice za jednostavne vrtlarske radove	325	1,3%
(5141) Frizeri/frizerke	276	1,1%
(4321) Skladišni službenici/skladišne službenice	269	1,1%
(4224) Hotelski recepcionari/hotelske recepcionarke	265	1,0%
(5142) Kozmetičari/kozmetičarke, pedikeri/pedikerke	249	1,0%
(3152) Kapetani/kapetanice plovila i srodna zanimanja	243	1,0%
(3112) Tehničari/tehničarke za arhitekturu, građevinarstvo, geod.	241	0,9%
(3113) Tehničari/tehničarke za elektrotehniku i srodna zanimanja	227	0,9%
(2341) Učitelji/učiteljice razredne nastave u osnovnim školama	220	0,9%
(5322) Djelatnici/djelatnice za zdravstvenu i socijalnu skrb u kući	216	0,8%
(4323) Prometni uredski službenici/prometne uredske službenice	211	0,8%
(8332) Vozači/vozačice teretnih vozila i kamiona	206	0,8%
(3411) Pravni asistenti/pravne asistentice i srodna zanimanja	198	0,8%
(7126) Instalateri/instalaterke i monter/monterke cjevovoda	198	0,8%
(5414) Zaštitari/zaštitarke	194	0,8%

Izvor: HZZ, obrada autora

Od visokoobrazovanih nezaposlenih, grupa ekonomski stručnjaci čine 2,7%, nakon njih slijede nastavnici u srednjim školama sa 1,7% udjela te pravni stručnjaci koji čine 1,4% udjela u ukupnoj nezaposlenosti.

Međutim, vrlo je indikativno pogledati i promjene u pojedinim grupama zanimanja koje su se dešavale u periodu od 2014. do 2018. godine.

Možemo primijetiti kako su dvije grupe zanimanja vrlo intenzivno rasle na evidenciji HZZ-a (Slika 3.3.2.), a to su jednostavna zanimanja u prerađivačkoj industriji te grupa čistačica i kućnih pomoćnica. Ostale grupe zanimanja nisu pokazale neke značajnije promjene, osim blagog povećanja u apsolutnim pokazateljima.

Slika 3.3.2.: Promjene po grupama zanimanja (povećanje), top 30, 2014./2018.

grupa zanimanja	2014.	2017.	2018.	relativna promjena 2018. / 2017.	relativna promjena 2018. / 2014.	apsolutna promjena 2018. / 2014.
(9329) Jednostavna zanimanja u prerađivačkoj industriji	1825	2.065	2541	23,0%	39,2%	716
(9111) Čistači/čistačice i kućne pomoćnice	129	334	692	107,0%	437,8%	563
(6113) Vrtlari/vrtlarke, hortikulturni djelatnici	73	124	139	11,7%	91,2%	66
(5242) Demonstratori/demonstratorice za prodaju	12	34	60	79,2%	392,5%	48
(5419) Djelatnici/djelatnice za zaštitu osoba i imovine	55	86	98	15,1%	78,9%	43
(3423) Instruktori/instruktorice fitnesa i rekreacije	32	56	59	5,4%	86,0%	27
(2422) Stručnjaci/stručnjakinje za strateško planiranje	16	39	37	-5,4%	131,4%	21
(3211) Tehničari/tehničarke medicinskih uređaja	17	25	35	35,7%	102,9%	18
(5311) Njegovatelji/njegovateljice djece	31	40	44	12,0%	43,8%	14
(9622) Radnici/radnice za jednostavne poslove	115	106	125	18,7%	9,1%	10
(2310) Sveučilišni i visokoškolski nastavnici	6	11	16	45,9%	151,9%	10
(5151) Djelatnici/djelatnice za čišćenje i održavanje	13	20	23	11,8%	71,3%	10
(2351) Stručnjaci/stručnjakinje za obrazovne metode	15	24	24	0,0%	60,6%	9
(5249) Prodavači/prodavačice, d. n.	10	11	17	57,4%	73,5%	7
(2222) Glavne primalje	2	11	9	-22,6%	381,8%	7
(8182) Strojari/strojarke kotlovnica i srodna zanimanja	5	7	12	85,9%	130,2%	7
(5111) Članovi/članice kabinske posade	12	15	19	27,1%	51,0%	6
(2635) Stručnjaci za socijalni rad i savjetovanje	6	11	13	19,8%	96,1%	6
(2320) Strukovni nastavnici/strukovne nastavnice	31	32	35	7,2%	11,6%	4
(2113) Kemičari/kemičarke	14	17	17	0,0%	23,8%	3
(2654) Filmski i kazališni redatelji i producenti	0	3	4	34,4%	975,0%	3
(5222) Poslovođe/poslovotkinje u trgovinama	47	63	50	-19,5%	6,5%	3
(2114) Geolozi/geologinje i geofizičari/geofizičarke	2	3	5	37,5%	120,0%	3
(3324) Posrednici za prijevoz, trgovinu i srodna zan.	2	3	4	23,7%	123,8%	2
(3355) Kriminalisti/kriminalistkinje i srodna zanimanja	7	7	9	30,4%	30,4%	2
(7317) Izrađivači tradicijskih proizvoda od drva	3	1	5	400,0%	66,7%	2
(4415) Arhivski i kopirni službenici	5	6	6	1,3%	28,3%	1
(4132) Službenici/službenice za unos podataka	9	11	10	-3,9%	15,0%	1
(2514) Programeri/programerke za razvoj aplikacija	1	1	3	244,4%	93,8%	1
(9129) Ostali čistači/ostale čistačice	1	2	2	-19,2%	250,0%	1
*nulta godina						
Izvor: HZMO, obrada autora						

S obzirom kako je prerađivačka industrija u ukupnom opadanju u broju radnih mjesta na području županije, logično je kako se ova grupa jednostavnih zanimanja u prerađivačkoj industriji povećava, dok je jednako tako logično i povećanje broja čistačica s obzirom kako je

ovo visoko radno intenzivna grupa zanimanja, posebice u turizmu i ugostiteljstvu koje raste u zapošljavanju te su prisutne velike fluktuacije u ovoj grupi zanimanja.

Slika 3.3.3. nam prikazuje promjene po grupama zanimanja s obzirom na smanjenje grupa zanimanja.

Slika 3.3.3.: Promjene po grupama zanimanja (smanjenje), top 30, 2018./2014.

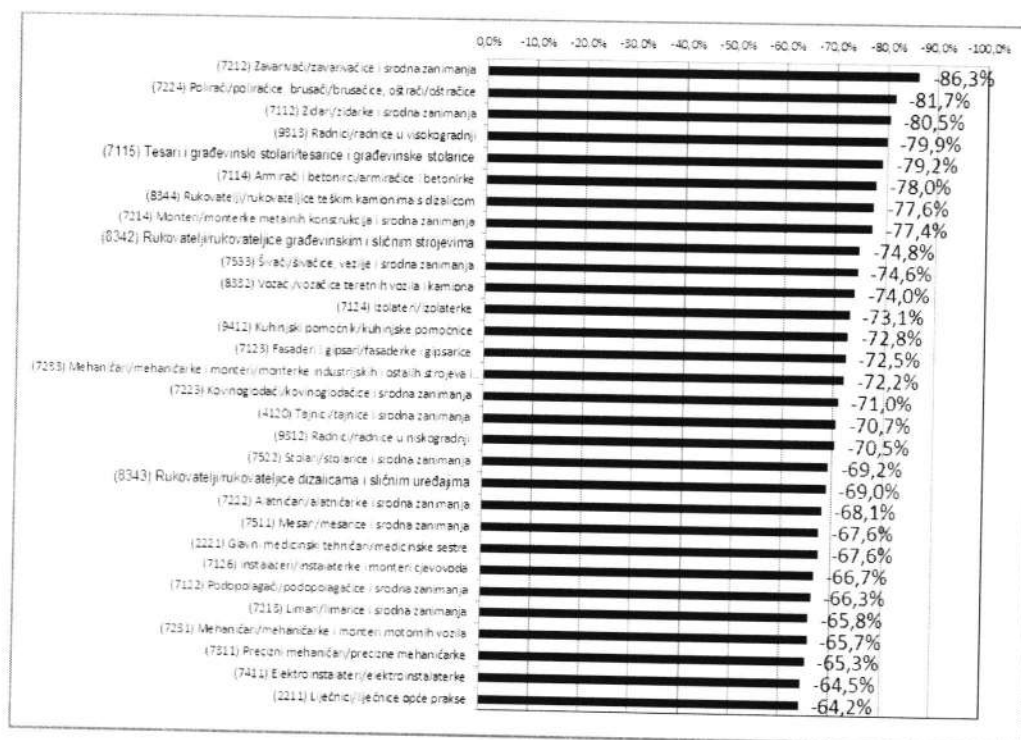
grupa zanimanja	2014.	2017.	2018.	relativna promjena 2018. / 2017.	relativna promjena 2018. / 2014.	apsolutna promjena 2018. / 2014.
(5223) Prodavači/prodavačice u trgovinama	4862	3.252	2386	-26,6%	-50,9%	-2476
(9112) Domaćinska zanimanja u uredima, hotelima	3210	2.025	1292	-36,2%	-59,8%	-1918
(4110) Uredski službenici/službenice za opće poslove	3393	2.600	2318	-10,9%	-31,7%	-1075
(5131) Konobari/konobarice	1412	786	595	-24,4%	-57,9%	-817
(5120) Kuhari/kuharice	1536	919	736	-20,0%	-52,1%	-801
(8332) Vozači/vozačice teretnih vozila i kamiona	793	329	206	-37,3%	-74,0%	-587
(3322) Komercijalisti/komercijalistice u prodaji	1216	817	652	-20,3%	-46,4%	-564
(4311) Službenici/službenice u knjigovodstvu	925	545	397	-27,2%	-57,1%	-528
(9412) Kuhinjski pomoćnik/kuhinske pomoćnice	612	305	166	-45,5%	-72,8%	-445
(7126) Instalateri/instalaterke i monter i cjevovoda	594	258	198	-23,3%	-66,7%	-396
(9333) Rukovatelji/rukovateljice teretom	1071	806	704	-12,7%	-34,3%	-367
(3313) Ekonomisti i voditelji dijelova računovodstva	906	625	540	-13,6%	-40,4%	-366
(7533) Šivači/šivačice, vozilje i srodna zanimanja	450	215	114	-47,0%	-74,6%	-336
(4224) Hotelski recepcionari/hotelske recepcionarke	587	374	265	-29,1%	-54,9%	-322
(5141) Frizeri/frizerke	579	382	276	-27,6%	-52,3%	-303
(3113) Tehničari/tehničarke za elektrotehniku	508	283	227	-19,7%	-55,3%	-281
(2631) Ekonomski stručnjaci/ekonomske stručnjakinje	951	790	683	-13,6%	-28,2%	-269
(3112) Tehničari/tehničarke za arhitekturu, građ., geod.	492	307	241	-21,5%	-51,1%	-252
(7212) Zavarivači/zavarivačice i srodna zanimanja	278	71	38	-46,4%	-86,3%	-240
(9312) Radnici/radnice u niskogradnji	324	180	96	-46,8%	-70,5%	-229
(7112) Zidari/zidarke i srodna zanimanja	280	112	55	-51,2%	-80,5%	-225
(7522) Stolari/stolarice i srodna zanimanja	319	139	98	-29,5%	-69,2%	-221
(2330) Nastavnici/nastavnice u srednjim školama	645	514	426	-17,0%	-33,9%	-218
(7222) Alatničari/alatničarke i srodna zanimanja	309	132	98	-25,5%	-68,1%	-210
(4323) Prometni uredski službenici	417	253	211	-16,6%	-49,4%	-206
(7231) Mehaničari/mehaničarke i monter i motornih vozila	296	160	102	-36,2%	-65,7%	-195
(7411) Elektroinstalateri/elektroinstalaterke	301	145	107	-26,0%	-64,5%	-194
(7412) Elektromehaničari/elektromehaničarke	310	146	122	-16,2%	-60,5%	-188
(3115) Tehničari/tehničarke strojarstva, brodogradnje	317	173	132	-23,4%	-58,3%	-185
(2221) Glavni medicinski tehničari/medicinske sestre	251	140	81	-41,8%	-67,6%	-170
*nulta godina						
Izvor: HZZ, obrada autora						

Ovdje možemo zaključiti gdje će nastati realni deficit u budućnosti po pojedinim grupama zanimanja. Tipično za desetak vodećih zanimanja, po smanjenju, je turističko-ugostiteljski sektor, gdje vidimo kako je došlo do smanjenja u onim grupama zanimanja za koje je rasla zaposlenost u određenim djelatnostima koje ih uglavnom i zapošljavaju.

Tako se, na primjer broj prodavača, konobara, kuhara, vozača prepolovio dok su se neke druge grupe zanimanja značajno smanjile. Upravo u ovim grupama zanimanja poslodavci imaju sve veće poteškoće s pronalaženjem radnika, a uzroci smanjenje mogu biti raznovrsni.

Slika 3.3.1. nam zorno prikazuje najdrastičnije smanjenje posjednih grupa zanimanja na evidenciji HZZ-a. Možemo zaključiti kako su se grupe zanimanja u djelatnosti građevine gotovo u potpunosti „ispraznile“. To znači kako će poslodavci u građevini imati problema s pronalaskom radnika u grupama zanimanja zidari, radnici u visoko gradnji, tesari, armirači, rukovatelji strojevima, monter metala konstrukcija, izolateri, fasaderi.

Slika 3.3.1.: Smanjenje po grupama zanimanja u periodu 2014./2018.

No iste probleme imat će poslodavci u metalnoj, brodograđevnoj i sličnoj industriji jer su se također ispraznile grupe zanimanja kao što su zavarivači, brusači, polirači, limari i tako dalje.

Od visokoobrazovanih grupa zanimanja treba primijetiti značajno smanjenje u grupi zanimanja liječnika opće prakse.

3.4. Registrirana nezaposlenost prema razini obrazovanja

I prema razinama obrazovanja možemo primijetiti promjene koje su se dogodile posljednjih godina.

Tablica 3.4.1. nam prikazuje strukturu nezaposlenih prema raznim razinama obrazovanja po godinama.

Tablica 3.4.1.: Struktura nezaposlenih prema razini obrazovanja (prosječno), 2014./2018.

	(0) Bez škole i nezavršena osnovna škola	(1) Završena osnovna škola	(2.1) S.Š. do 3 godine te za KV i VKV radnike	(2.2) S.Š. u trajanju od 4 i više godina	(2.3) Gimnazija	(3) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	(4) Fakultet, akademija, magisterij, doktorat
2014.	471	6.575	16.039	12.536	1.724	3.044	3.832
	1,1%	14,9%	36,3%	28,3%	3,9%	6,9%	8,7%
2015.	399	5.959	14.276	11.577	1.613	2.757	3.465
	1,0%	14,9%	35,6%	28,9%	4,0%	6,9%	8,7%
2016.	361	5.299	12.437	10.116	1.354	2.588	3.228
	1,0%	15,0%	35,1%	28,6%	3,8%	7,3%	9,1%
2017.	293	4.516	10.486	8.645	1.142	2.404	2.974
	1,0%	14,8%	34,4%	28,4%	3,7%	7,9%	9,8%
2018.	211	3.715	8.792	7.200	973	2.104	2.564
	0,8%	14,5%	34,4%	28,2%	3,8%	8,2%	10,0%

Izvor: HZZ, obrada autora

Broj osoba bez škole i s nezavršenom školom se prepolovio u promatranom periodu, no i dalje je prosječno 2018. godine bilo 211 takvih nezaposlenih osoba.

I broj nezaposlenih s završenom samo osnovnom školom se smanjio ali se u prosječnom udjelu u ukupnom broju nije značajnije promijenio.

Broj nezaposlenih sa srednjom stručnom spremom značajnije se smanjio i u apsolutnom broju (skoro prepolovio), ali i u udjelu nezaposlenih osoba. Tako je njihov udio smanjen sa 36,3% na 34,4%.

Udio osoba sa završenom četverogodišnjim srednjoškolskim obrazovanjem ostao je isti tj. oko 32% udjela.

No povećao se udio više i visokoobrazovanih osoba sa 15,6% na 18,2% udjela u ukupnom broju nezaposlenih prema razini obrazovanja.

Tablica 3.4.2. na prikazuje prosječne godišnje promjene pada broja nezaposlenih osoba u pojedinim razinama obrazovanja.

Tablica 3.4.2.: Međugodišnje prosječne promjene broja nezaposlenih 2014./2018.

	(0) Bez škole i nezavršena osnovna škola	(1) Završena osnovna škola	(2.1) S.Š. do 3 godine te za KV i VKV radnike	(2.2) S.Š. u trajanju od 4 i više godina	(2.3) Gimnazija	(3) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	(4) Fakultet, akademija, magisterij, doktorat
2014.	471	6.575	16.039	12.536	1.724	3.044	3.832
	-	-	-	-	-	-	-
2015.	399	5.959	14.276	11.577	1.613	2.757	3.465
	-15,4%	-9,4%	-11,0%	-7,6%	-6,4%	-9,4%	-9,6%
2016.	361	5.299	12.437	10.116	1.354	2.588	3.228
	-9,5%	-11,1%	-12,9%	-12,6%	-16,0%	-6,1%	-6,8%
2017.	293	4.516	10.486	8.645	1.142	2.404	2.974
	-18,9%	-14,8%	-15,7%	-14,5%	-15,7%	-7,1%	-7,9%
2018.	211	3.715	8.792	7.200	973	2.104	2.564
	-28,0%	-17,7%	-16,2%	-16,7%	-14,8%	-12,4%	-13,8%

Izvor: HZZ, obrada autora

U svim razinama obrazovanja došlo je do pada broja nezaposlenih u svakoj godini od 2014. do 2018. godine.

Međutim, najveći prosječni pad evidentiran je u broju nezaposlenih osoba sa srednjom stručnom spremom do 3 godine, uslijed čega je i smanjen njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Najveći broj nezaposlenih osoba nalazi se u grupi zanimanja sa srednjom školom od 3 i 4 godine obrazovanja, gdje je evidentirano i kontinuirano međugodišnje smanjenje prosječnog broja nezaposlenih. Dakle, u ovoj razini obrazovanja, gdje je najveći broj nezaposlenih dešava se najveće međugodišnje prosječno smanjenje broja nezaposlenih i to međugodišnje smanjenje kontinuirano raste.

Kod više i visokoobrazovanih nezaposlenih osoba evidentirano je značajnije smanjenje u 2018. godini u odnosu na prethodne godine.

3.5. Registrirana nezaposlenost prema dobi

U strukturi nezaposlenih osoba prema dobi, također je došlo do značajnijih promjena.

Tablica 3.5.1.: Struktura nezaposlenih osoba prema dobi, 2014./2018.

	2014.		2015.		2016.		2017.		2018.	
15-19	1.810	4,1%	1.675	4,2%	1.377	3,9%	1.016	3,3%	803	3,1%
20-24	5.580	12,6%	4.821	12,0%	3.923	11,1%	3.186	10,5%	2.482	9,7%
25-29	5.826	13,2%	4.908	12,3%	4.221	11,9%	3.616	11,9%	2.967	11,6%
30-34	5.131	11,6%	4.445	11,1%	3.686	10,4%	3.111	10,2%	2.554	10,0%
35-39	4.986	11,3%	4.435	11,1%	3.839	10,8%	3.244	10,6%	2.608	10,2%
40-44	4.659	10,5%	4.340	10,8%	3.881	11,0%	3.319	10,9%	2.820	11,0%
45-49	4.711	10,7%	4.342	10,8%	3.845	10,9%	3.363	11,0%	2.823	11,0%
50-54	4.879	11,0%	4.507	11,3%	4.216	11,9%	3.634	11,9%	3.080	12,1%
55-59	4.752	10,7%	4.563	11,4%	4.313	12,2%	3.855	12,7%	3.307	12,9%
60-64	1.885	4,3%	2.009	5,0%	2.082	5,9%	2.115	6,9%	2.115	8,3%

Izvor: HZZ, obrada autora

Ono što je generalni zaključak promjene strukture nezaposlenih prema dobi je povećanje udjela registriranih nezaposlenih osoba u starijim dobnim skupinama.

Tablica 3.5.2.: Međugodišnje promjene u dobnim skupinama nezaposlenih 2014./2018.

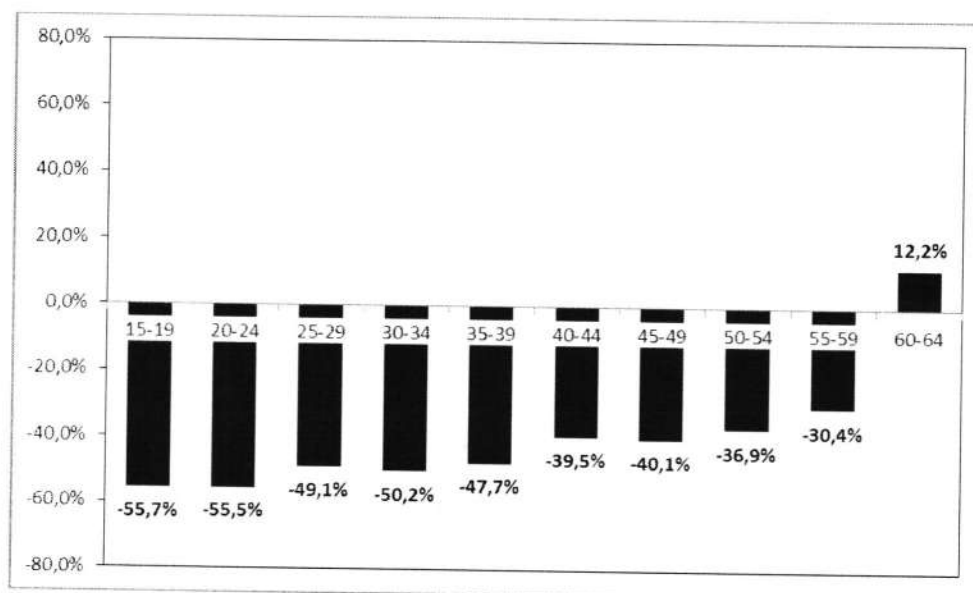
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
15-19	-	-7,5%	-17,8%	-26,2%	-21,0%
20-24	-	-13,6%	-18,6%	-18,8%	-22,1%
25-29	-	-15,8%	-14,0%	-14,3%	-18,0%
30-34	-	-13,4%	-17,1%	-15,6%	-17,9%
35-39	-	-11,1%	-13,4%	-15,5%	-19,6%
40-44	-	-6,9%	-10,6%	-14,5%	-15,0%
45-49	-	-7,8%	-11,4%	-12,5%	-16,0%
50-54	-	-7,6%	-6,5%	-13,8%	-15,2%
55-59	-	-4,0%	-5,5%	-10,6%	-14,2%
60-64	-	6,6%	3,6%	1,6%	0,0%

Izvor: HZZ, obrada autora

U svim dobnim skupinama došlo je do smanjenja broja nezaposlenih osim u grupi 60-64.

Slika 3.5.1. nam prikazuje prosječnu promjenu nezaposlenih osoba prema dobnim skupinama.

Slika 3.5.1.: Prosječna promjena nezaposlenih prema dobnim skupinama, 2018./2014.

Promatrajući kretanje nezaposlenih osoba po godinama starosti, u periodu 2014. do 2018. godine evidentno je gotovo proporcionalno smanjenje broja nezaposlenih po skupinama s porastom dobne skupine.

Najmlađe dobne skupine, najviše su se smanjile, dok je samo jedna skupina imala povećanje u promatranom periodu a to je dobna skupina 60-64 godina starosti.

3.6. Registrirana nezaposlenost prema mjestu prebivališta

Tijekom 2018. teritorijalno kretanje evidentirane nezaposlenosti obilježile su oscilacije u nezaposlenosti među gradovima i općinama, što je razvidno u narednim tablicama.

Tablica 3.6.1.: Zaobalje, prosječan broj i promjena nezaposlenih prema mjestu prebivališta

	prosječno nezaposlenih 2014.*	prosječno nezaposlenih 2017.	prosječno nezaposlenih 2018.	promjena 2018. / 2017.	promjena 2018. / 2014.	prosječna relativna promjena
Ukupno SDŽ	44.220	30.458	25.559	-16,1%	-42,2%	-12,8%
Ukupno zaobalje	11745	8312	6941	-16,5%	-40,9%	-12,3%
Muč	396	251	174	-30,7%	-56,0%	-18,2%
Vrlika	145	95	70	-26,4%	-51,8%	-16,4%
Dugopolje	313	199	153	-23,2%	-51,2%	-16,3%
Trilj	1.149	714	562	-21,4%	-51,1%	-16,3%
Šestanovac	199	121	100	-17,3%	-49,6%	-15,6%
Dicmo	264	171	140	-18,0%	-46,9%	-14,6%
Sinj	2.865	1.943	1.658	-14,7%	-42,1%	-12,8%
Vrgorac	761	541	439	-18,7%	-42,3%	-12,8%
Zagvozd	183	132	106	-19,6%	-42,1%	-12,5%
Otok	673	473	396	-16,4%	-41,2%	-12,4%
Proložac	593	427	363	-15,1%	-38,9%	-11,5%
Zmijavci	290	218	178	-18,1%	-38,5%	-11,3%
Runovići	329	242	207	-14,5%	-37,3%	-10,9%
Lokvičići	124	97	77	-20,6%	-37,7%	-10,9%
Lečevica	60	41	38	-7,5%	-36,8%	-10,8%
Zadvarje	37	22	22	0,4%	-39,7%	-10,7%
Prgomet	70	52	45	-13,7%	-36,1%	-10,6%
Hrvace	411	303	266	-12,3%	-35,3%	-10,3%
Cista Provo	315	237	204	-13,9%	-35,2%	-10,1%
Primorski Dolac	69	48	45	-5,3%	-34,3%	-9,9%
Podbablje	721	555	479	-13,6%	-33,5%	-9,6%
Imotski	1588	1281	1084	-15,4%	-31,8%	-9,0%
Lovreć	191	151	137	-9,0%	-28,1%	-7,6%
*nulta godina						
Izvor: HZZ, obrada autora						

U zaobalju 2018. godine, svi su gradovi i općine zabilježili smanjenje broja nezaposlenih osoba u odnosu na 2014. i 2017. godinu, no prosječno smanjenje broja nezaposlenih u zaobalju u odnosu na županiju je ipak nešto manje.

Priobalje broji najveći apsolutni broj nezaposlenih u odnosu na zaobalje i otoke i čini 67,9% svih nezaposlenih u županiji.

Tablica 3.6.2.: Priobalje, prosječan broj i promjena nezaposlenih prema mjestu prebivališta

	prosječno nezaposlenih 2014.*	prosječno nezaposlenih 2017.	prosječno nezaposlenih 2018.	promjena 2018. / 2017.	promjena 2018. / 2014.	prosječna relativna promjena
Ukupno SDŽ	44.220	30.458	25.559	-16,1%	-42,2%	-12,8%
Ukupno priobalje	30421	20647	17345	-16,0%	-43,0%	-13,1%
Marina	372	205	172	-16,0%	-53,7%	-17,4%
Trogir	1.256	690	583	-15,5%	-53,6%	-17,4%
Omiš	1.362	806	665	-17,5%	-51,2%	-16,4%
Dugi Rat	535	325	264	-18,6%	-50,6%	-16,1%
Baška Voda	133	81	68	-16,9%	-49,1%	-15,3%
Solin	2.243	1.431	1.172	-18,1%	-47,8%	-14,9%
Kaštela	4.203	2.564	2.223	-13,3%	-47,1%	-14,7%
Seget	442	266	239	-10,2%	-46,0%	-14,2%
Tučepi	94	57	51	-10,4%	-45,2%	-13,9%
Brela	70	42	39	-5,4%	-43,7%	-13,1%
Podgora	146	108	82	-24,2%	-44,2%	-12,1%
Split	17.402	12.545	10.435	-16,8%	-40,0%	-11,9%
Makarska	803	516	481	-6,8%	-40,2%	-11,9%
Klis	442	320	268	-16,2%	-39,3%	-11,6%
Podstrana	797	595	518	-12,8%	-35,0%	-10,2%
Gradac	121	98	85	-14,0%	-30,2%	-8,3%
*nulta godina						
Izvor: HZZ, obrada autora						

I u priobalju, svi su gradovi i općine imali prosječno smanjenje broja nezaposlenih osoba ali je i priobalje ukupno imalo prosječno smanjenje niže od prosjeka županije.

Najveće prosječno smanjenje imala je Marina, u prosjeku 17,4%, dok je najveće apsolutno smanjenje imao Split 6.967 nezaposlenih osoba manje u periodu od 2014. do 2018. godine.

Najveće prosječno postotno smanjenje u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu imala je Podgora i to za 24,2%.

Na otocima je bila slična situacija kao i u zaobalju, prosječno smanjenje nezaposlenosti je bilo nešto manje od županijskog. Jedna je općina zabilježila prosječno povećanje nezaposlenosti, Sutivan i to za 0,4% u periodu 2014. do 2018. godine.

Tablica 3.6.3.: Otoci, prosječan broj i promjena nezaposlenih prema mjestu prebivališta

	<i>prosječno nezaposlenih 2014.*</i>	<i>prosječno nezaposlenih 2017.</i>	<i>prosječno nezaposlenih 2018.</i>	<i>promjena 2018. / 2017.</i>	<i>promjena 2018. / 2014.</i>	<i>prosječna relativna promjena</i>
Ukupno SDŽ	44.220	30.458	25.559	-16,1%	-42,2%	-12,8%
Ukupno otoci	2.048	1.497	1.271	-15,1%	-37,9%	-11,2%
Okrug	314	157	126	-19,5%	-59,9%	-20,3%
Pučićića	128	83	67	-19,6%	-47,7%	-14,4%
Postira	60	42	32	-23,2%	-46,3%	-13,8%
Komiža	175	118	97	-18,2%	-44,9%	-13,7%
Hvar	232	161	136	-15,6%	-41,4%	-12,2%
Selca	83	66	48	-27,5%	-42,3%	-12,2%
Nerežišća	48	32	29	-11,9%	-40,6%	-12,0%
Milna	51	34	32	-5,9%	-36,9%	-10,8%
Jelsa	192	144	126	-12,9%	-34,7%	-9,8%
Bol	70	51	47	-7,3%	-32,4%	-9,3%
Supetar	212	157	152	-3,1%	-28,5%	-7,9%
Stari Grad	122	113	85	-24,7%	-30,5%	-7,8%
Šolta	144	130	107	-17,8%	-25,8%	-6,7%
Sućuraj	15	17	11	-33,3%	-26,7%	-4,9%
Vis	168	158	143	-9,5%	-14,7%	-3,8%
Sutivan	35	35	35	1,0%	1,2%	0,4%
*nulta godina						
Izvor: HZZ, obrada autora						

Broj nezaposlenih značajno je smanjen, prepolovljen u gradovima i općinama Okrugu, Pučićićima, Postira i Komiži.

Najveće prosječno smanjenje nezaposlenosti u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu imalo je Sućuraj za 33,3% i Selca za 27,5%.

3.7. Registrirana nezaposlenost prema spolu

Nezaposlene žene čine većinu u ukupnoj nezaposlenosti na području Splitsko-dalmatinske županije. Tijekom 2018. godine prosječno mjesečno je bilo evidentirano 14.749 nezaposlenih žena, što je za 17,3% manje od prosjeka 2017. godine. Krajem prosinca ukupno je bilo 15.166 nezaposlenih žena, što je za 16,1% manje od prosinca 2017. godine.

Tablica 3.2.1.1. nam prikazuje odnos nezaposlenih osoba prema spolu te njihove promjene tijekom promatranog perioda.

Tablica 3.7.1.: Prosječna i ukupna nezaposlenost prema spolu, 2014./2018.

		muškarci	žene	ukupno	udio muškaraca	udio žena
2014. *	31. 12.	19702	25413	45115	43,7%	56,3%
	prosječno	19564	24656	44220	44,2%	55,8%
2017.	31. 12.	13008	18069	31077	41,9%	58,1%
	prosječno	12630	17828	30458	41,5%	58,5%
2018.	31. 12.	11669	15166	26835	43,5%	56,5%
	prosječno	10810	14749	25559	42,3%	57,7%
promjena 2018./2014.	31. 12.	-40,8%	-40,3%			
	prosječno	-44,7%	-40,2%			
promjena 2018./2017.	31. 12.	-10,3%	-16,1%			
	prosječno	-14,4%	-17,3%			
*nulta godina						
Izvor: HZZ, obrada autora						

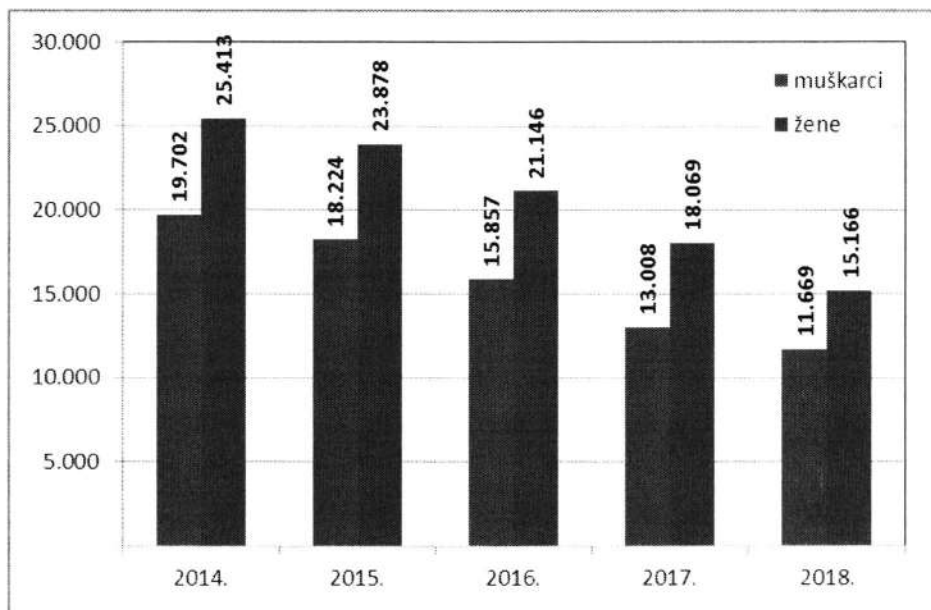
Rast broja nezaposlenih žena tijekom 2018. kretao se nešto sporije od rasta ukupne nezaposlenosti što je rezultiralo smanjenjem udjela nezaposlenih žena u ukupnoj nezaposlenosti u 2018. godini. No, udio nezaposlenih žena je već duži niz godina veći od udjela muške populacije nezaposlenih, što je većim dijelom posljedica strukture gospodarstva, odnosno dinamike zapošljavanja i otpuštanja u onim djelatnostima koje dominiraju u Splitsko-dalmatinskoj županiji kao što su trgovina i djelatnost pružanja smještaja i posluživanja hrane.

Broj nezaposlenih muškaraca je nešto manji, prosječno 2018. godine njih je bilo 10.810 i činili su 42,3% udjela u ukupnoj nezaposlenosti.

Ukupno prosječno smanjenje nezaposlenih žena 2018. godine u odnosu na 2014. godinu bilo je 40,2% (9.907 nezaposlenih žena manje), dok je ukupno prosječno smanjenje nezaposlenih muškaraca u odnosu na 2014. godinu bilo 44,7% (8.754 muškaraca manje).

Na slici 3.2.1.1. prikazano je međugodišnje (stanje na dan 31.12.) kretanje nezaposlenih žena i muškaraca u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Slika 3.7.1.: Kretanje prosječnog broja nezaposlenih osoba prema spolu 2014./2018.

Na slici je vidljivo kako se smanjenje nezaposlenosti, nakon 2014. godine i promijenjenih uvjeta na tržištu rada, podjednako odrazilo na oba spola. Ipak vidljiva je i sve manja apsolutna razlika u nezaposlenosti između spolova te dolazi do postupnog izjednačavanja broja nezaposlenih muškaraca i nezaposlenih žena. Razlika u broju nezaposlenih na kraju 2014. godine iznosila je 5.711 u korist žena, dok je ta razlika na kraju 2018. godine bila manje i iznosila je 3.497, također u korist žena.

3.8. Registrirana nezaposlenost prema dužini čekanja na posao

Dužina čekanja na posao je jedna od važnijih varijabli koje determiniraju motivaciju nezaposlene osoba za traženjem posla ili dodatnom edukacijom.

Tablica 3.8.1. na pokazuje promjene u strukturi nezaposlenih osoba prema dužini čekanja na posao po godinama.

Tablica 3.8.1.: Prosječan broj nezaposlenih osoba prema dužini čekanja, 2014./2018.

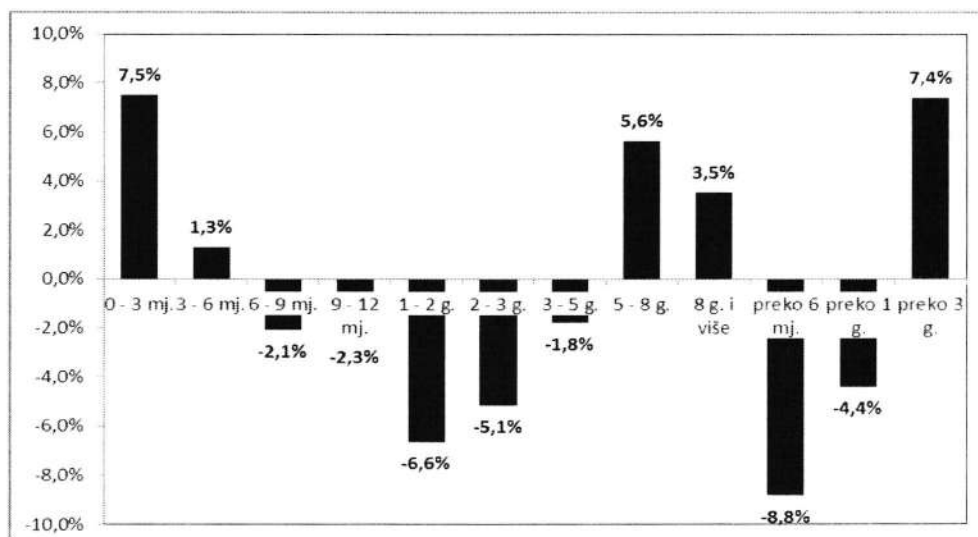
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
0 - 3 mj.	8.566	8.340	7.629	7.121	6.870
	19,4%	20,8%	21,6%	23,4%	26,9%
3 - 6 mj.	6.315	5.446	4.816	4.273	3.983
	14,3%	13,6%	13,6%	14,0%	15,6%
6 - 9 mj.	4.250	3.226	2.825	2.285	1.922
	9,6%	8,1%	8,0%	7,5%	7,5%
9 - 12 mj.	3.059	2.186	1.924	1.500	1.171
	6,9%	5,5%	5,4%	4,9%	4,6%
1 - 2 g.	7.309	6.336	4.416	3.540	2.530
	16,5%	15,8%	12,5%	11,6%	9,9%
2 - 3 g.	4.774	3.858	3.352	2.090	1.445
	10,8%	9,6%	9,5%	6,9%	5,7%
3 - 5 g.	4.754	5.022	4.446	3.583	2.293
	10,8%	12,5%	12,6%	11,8%	9,0%
5 - 8 g.	2.007	2.604	3.051	3.206	2.599
	4,5%	6,5%	8,6%	10,5%	10,2%
8 g. i više	3.186	3.027	2.924	2.860	2.746
	7,2%	7,6%	8,3%	9,4%	10,7%
preko 6 mj.	29.339	26.259	22.938	19.064	14.706
	66,3%	65,6%	64,8%	62,6%	57,5%
preko 1 g.	22.030	20.847	18.189	15.279	11.613
	49,8%	52,1%	51,4%	50,2%	45,4%
preko 3 g.	9.947	10.654	10.421	9.649	7.638
	22,5%	26,6%	29,5%	31,7%	29,9%
Izvor: HZZ, obrada autora					

Možemo uočiti kako se udio osoba koje su kraće na evidenciji Zavoda, do 6 mjeseci čekanja povećao, dok se udio osoba koje čekaju na posao preko 6 mjeseci, zatim preko 1 godine dana, blago smanjuje. No, udio osoba koje čekaju na posao preko tri godine čekanja

nakon nekoliko godina uzastopnog povećanja, također se blago smanjio tijekom 2018. godine.

Slika 3.8.1. nam prikazuje promjene u strukturi čekanja na posao u 2018. godini u odnosu na 2014. godinu.

Slika 3.8.1.: Prosječna promjena prema dužini čekanja, 2018./2014.

Na slici je vidljivo kako je došlo do povećanja udjela u nekoliko grupa čekanja na posao. Povećao se udio u grupi do 3 mjeseca čekanja, te u grupi od 5 do 8 godina čekanja te u grupi od 8 godina čekanja i više.

Treba naglasiti kako se ovdje radi u postotnoj promjeni u pojedinoj grupi čekanja, što u konačnici mijenja strukturu nezaposlenih osoba, no u apsolutnim brojkama sve su se grupe smanjile u 2018. godini u odnosu na 2014. godinu.

3.9. Ulasci u registriranu nezaposlenost

Jedan od faktora koji utiču na razinu nezaposlenosti je broj novoprijavljenih osoba. Tijekom 2018. godine na evidencije Zavoda za zapošljavanje u Splitsko- dalmatinskoj županiji bilo je ukupno 34.108 osoba, što je za 3,6% ili 1.285 osoba manje nego 2017. godini kada je bilo 35.393 novoprijavljenih osoba.

Tablica 3.9.1.: Ukupan broj novoprijavljenih osoba

	2014.	2017.	2018.	2018/2017	2018/2014	prosječno
Individualna poljop. i drugi oblici rada	72	76	93	22,4%	29,2%	7,7%
Povratak sa stručnog osposobljavanja	913	959	606	-36,8%	-33,6%	-6,8%
Neaktivnost	7.568	6.169	5.840	-5,3%	-22,8%	-5,4%
Korisnik roditeljskih i roditeljskih potpora	580	483	421	-12,8%	-27,4%	-7,1%
Ostala neaktivnost	70	54	37	-31,5%	-47,1%	-11,0%
Radni odnos	26.252	24.884	24.657	-0,9%	-6,1%	-1,5%
Redovito školovanje	3.947	2.768	2.454	-11,3%	-37,8%	-11,1%
Ukupno:	39.402	35.393	34.108	-3,6%	-13,4%	-3,5%
Izvor: HZZ, obrada autora						

No u odnosu na 2014. godinu broj novoprijavljenih je značajnije manji i to za 13,4% ili 5.294 novoprijavljenih osoba manje, zapravo broj novoprijavljenih kontinuirano opada od 2014. godine.

Najveći broj osoba dolazi iz radnog odnosa. Tako je u 2018. godini 24.657 osoba došlo iz radnog odnosa što je 72,3% svih novoprijavljenih osoba. Iz neaktivnosti došlo je 5.840 osoba, tijekom 2018. godine, što je 17,1% svih novoprijavljenih. Treća najveća skupina ulazaka u evidenciju HZZ-a je iz redovitog školovanja, kojih je bilo 2.454 tijekom 2018. godine što je 7,2% svih ulazaka u evidenciju. Ove tri osnove ulaska u evidenciju predstavljaju gotovo svu masu novoprijavljenih u evidenciju.

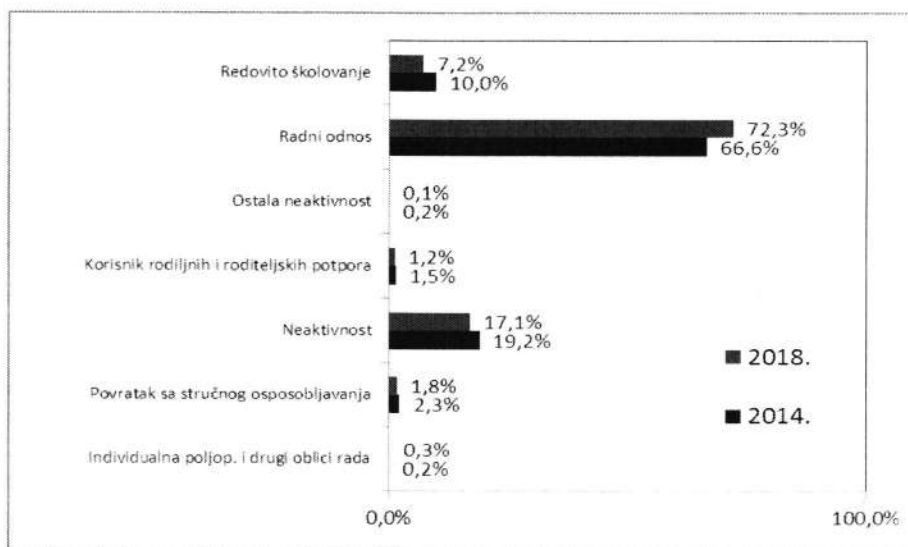
Najveće postotno smanjenje, u odnosu na prethodnih par godine predstavljaju ulasci u evidenciju iz redovitog školovanja, čak 37,8% manje u 2018. godini u odnosu na 2014. godinu, iz neaktivnosti je manje za 22,8% u odnosu na 2014. godinu, te 6,1% manje novoprijavljenih iz radnog odnosa.

Razloge za smanjenje ulazaka u evidenciju iz redovitog školovanja te iz neaktivnosti treba tražiti u širim društveno socijalnim okvirima, to jest razlozima zbog kojih se broj novoprijavljenih značajnije smanjio iz ovih dvaju osnova prijava.

Naravno, prvi razlog neprijavlivanja na evidenciju Zavoda, te aktivno tražnje posla, su uvijek tržište rada i uvjeti rada koji su prisutni u okviru postojećih poslovnih i gospodarskih uvjeta na lokalnoj razini.

Slika 3.9.1. nam prikazuje promjene u strukturi novoprijavljenih na evidenciju HZZ-a u 2018. godini u odnosu na 2014. godinu.

Slika 3.9.1.: Promjena u strukturi novoprijavljenih, 2014./2018.

Na slici je vidljivo kako se smanjio udio novoprijavljenih osoba iz redovitog školovanja i neaktivnosti, dok se udio novoprijavljenih iz radnog odnosa povećao.

Ovakva struktura novoprijavljenih, osim na ponudu rada, može imati i sve veće implikacije na aktivnu politiku tržišta rada.

3.10. Prijavljene potrebe poslodavaca za radnicima

Zbog određenih izmjena, tj. prestanka važenja nekih odredbi prethodnog Zakona o zapošljavanju te novih odredbi važećeg Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (od 21. ožujka 2002. NN 32/2002.) došlo je do promjene u opsegu prijavljivanja slobodnih radnih mjesta. Naime, poslodavci nemaju više zakonsku obvezu prijavljivanja potreba za radnicima stoga se i njihov broj znatno smanjivao.

Tablica 3.10.1.: Prijavljene potrebe poslodavaca prema djelatnosti, 2014./2018.

	2014.	2017.	2018.	2018/2017	2018/2014	prosječno
(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	141	237	260	9,7%	84,4%	17,2%
(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	14	49	26	-46,9%	85,7%	29,2%
(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	1.660	2.636	2.747	4,2%	65,5%	14,1%
(D) OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM	7	14	27	92,9%	285,7%	58,0%
(E) OPSKRBA VODOM; GOSPODARENJE OTPADOM	38	116	126	8,6%	231,6%	51,4%
(F) GRAĐEVINARSTVO	872	1.871	1.476	-21,1%	69,3%	19,2%
(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO	1.683	4.046	3.376	-16,6%	100,6%	21,9%
(H) PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	481	978	1.048	7,2%	117,9%	29,5%
(I) DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA	3.358	6.310	5.815	-7,8%	73,2%	15,8%
(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	269	291	209	-28,2%	-22,3%	-4,8%
(K) FINACIJSKE DJELATNOSTI I OSIGURANJA	54	113	93	-17,7%	72,2%	24,3%
(L) POSLOVANJE NEKRETNINAMA	101	178	129	-27,5%	27,7%	17,0%
(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE	620	969	872	-10,0%	40,6%	10,2%
(N) ADMINISTRATIVNE I USLUŽNE DJELATNOSTI	936	1.625	2.036	25,3%	117,5%	23,8%
(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOC. OS.	795	2.530	1.354	-46,5%	70,3%	28,9%
(P) OBRAZOVANJE	2.375	2.976	3.274	10,0%	37,9%	8,4%
(Q) DJELATNOSTI ZDRAV. ZAŠTITE I SOC. SKRBI	1.381	2.034	1.830	-10,0%	32,5%	10,7%
(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	223	279	297	6,5%	33,2%	9,8%
(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	419	704	702	-0,3%	67,5%	17,8%
(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA	4	10	16	60,0%	300,0%	42,9%
(U) DJELATNOSTI IZVAN TERITORIJALNIH	-	1	-	-	-	-
Ukupno:	15.431	27.967	25.713	-8,1%	66,6%	15,0%

Izvor: HZZ, obrada autora

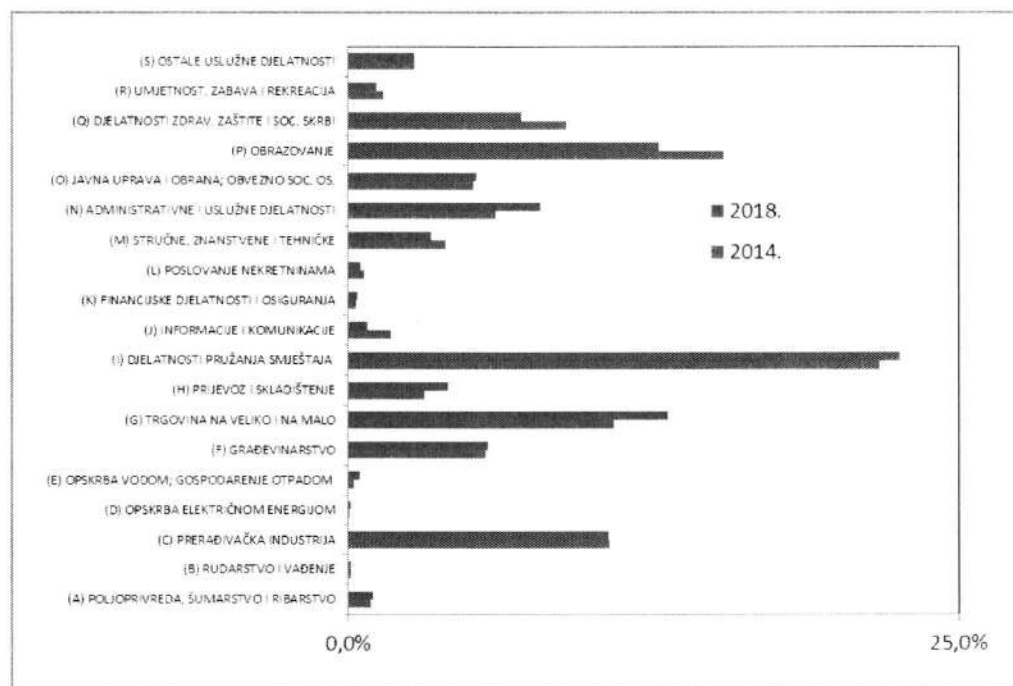
Sukladno navedenom, Područni ured Split je tijekom 2018. godine registrirao ukupno 25.713 prijavljenih potreba za radnicima, odnosno slobodnih radnih mjesta, što je za 2.254 ili 8,1% prijavljenih potreba manje u odnosu na 2017. godinu kada je bilo 27.967 prijavljenih potreba.

Nakon višegodišnjeg kontinuiranog povećanja broja traženih radnika od strane poslodavca u 2018. godini došlo je do smanjenja takve potražnje. Gledano po djelatnostima

do smanjenja prijavljenih potreba došlo je u djelatnostima koje dominiraju u zapošljavanju kao što su: djelatnost pružanja smještaja i pripreme hrane (-7,8%), građevinarstvo (-21,1%), trgovina na veliko i malo (-16,6%) što bi moglo upozoravati na buduće trendove u zapošljavanju te usporavanju zapošljavanja u ovim najdinamičnijim djelatnostima, no u isto vrijeme ohrabruje blago povećanje broja traženih radnika u prerađivačkoj industriji za 4,2%.

Slika 3.10.1. nam prikazuje promjeni u strukturi prijavljenih potreba 2018. godine u odnosu na 2014. godinu.

Slika 3.10.1.: Struktura prijavljenih potreba prema djelatnosti 2014./2018.

U odnosu na 2014. godinu značajnije se povećao udio traženih radnika u djelatnostima kao što su djelatnost pružanja smještaja i pripreme hrane, trgovina na veliko i malo, administrativne i uslužne djelatnosti, dok se smanjio udio prijavljenih potreba u djelatnostima kao što su djelatnost zdravstvene zaštite, obrazovanja.

3.11. Zapošljavanje s evidencije

Pod zapošljavanjem s evidencije Zavoda podrazumijeva se da je osoba bila evidentirana kao nezaposlena, ali je brisana iz evidencije nezaposlenih na temelju sljedećih informacija o zaposlenju: pismenog izvještaja poslodavca o zasnivanju radnog odnosa s evidentiranom osobom, pismene ili usmene obavijesti osobe koja se zaposlila ili prema nekoj spoznaji o njezinu zapošljavanju ili nekoj poslovnoj aktivnosti.

Tablica 3.11.1.: Zaposlene osoba iz evidencije prema djelatnosti, 2014./2018.

	2014.	2017.	2018.	2018/2017	2018/2014	p
(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	434	372	352	-5,4%	-18,9%	-4,6%
(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	39	25	21	-16,0%	-46,2%	-11,1%
(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	3.103	2.461	2.168	-11,9%	-30,1%	-8,4%
(D) OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM	39	25	25	0,0%	-35,9%	-10,1%
(E) OPSKRBA VODOM; OSPODARENJE OTPADOM	146	150	120	-20,0%	-17,8%	-1,8%
(F) GRAĐEVINARSTVO	1.882	1.580	1.466	-7,2%	-22,1%	-5,8%
(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO	4.572	4.142	3.493	-15,7%	-23,6%	-6,0%
(H) PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1.215	1.286	1.318	2,5%	8,5%	2,1%
(I) DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA	6.411	6.333	5.728	-9,6%	-10,7%	-2,6%
(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	208	268	212	-20,9%	1,9%	2,2%
(K) FINANIJSKE DJELATNOSTI I OSIGURANJA	201	218	178	-18,3%	-11,4%	-2,4%
(L) POSLOVANJE NEKRETNINAMA	169	137	129	-5,8%	-23,7%	-4,9%
(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJEL.	904	830	707	-14,8%	-21,8%	-5,2%
(N) ADMINISTRATIVNE I USLUŽNE DJELATNOSTI	1.719	1.693	1.685	-0,5%	-2,0%	-0,3%
(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA	367	1.980	907	-54,2%	147,1%	50,9%
(P) OBRAZOVANJE	2.610	2.945	2.829	-3,9%	8,4%	2,1%
(Q) DJELATNOSTI ZDRAV. ZAŠTITE I SOC. SKRBI	1.011	982	953	-3,0%	-5,7%	-0,9%
(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	447	464	428	-7,8%	-4,3%	-0,9%
(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	841	787	747	-5,1%	-11,2%	-2,7%
(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA	247	180	164	-8,9%	-33,6%	-9,5%
(U) DJELATNOSTI IZVAN TERITORIJALNIH	1			#DIV/0!	-100,0%	#DIV/0!
druge aktivnosti	2.373	2.282	1.979	-13,3%	-16,6%	-3,3%
Ukupno:	28.939	29.140	25.609	-12,1%	-11,5%	-2,8%
Izvor: HZZ, obrada autora						

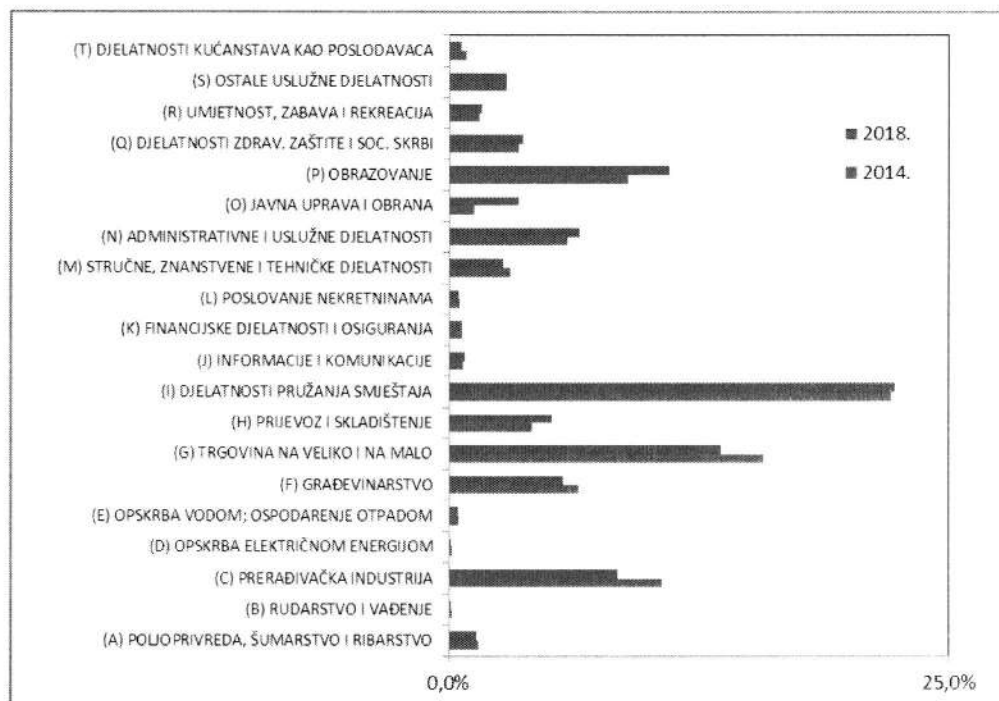
Na temelju prethodno izrečenog Područni ured Split je tijekom 2018. godine evidentirala ukupno zaposlenih 25.609 osoba (Tablica 3.11.1.), što je za 3.531 ili 12,1%% osoba manje nego 2017. godine, od čega je 23.630 osoba zaposleno na temelju radnog odnosa što 92,3% svih oblika zapošljavanja.

Struktura zapošljavanja pokazuje da je zaposleno više žena njih 15.212 ili 59,4%, dok je broj zaposlenih muškaraca 10.397 što iznosi 40,6% ukupno zaposlenih.

Zapošljavanje žena je veće u odnosu na zapošljavanje muškaraca, dijelom zbog zapošljavanja žena u djelatnosti obrazovanja, gdje se najvećim dijelom zapošljavaju žene na određeno vrijeme, najčešće zbog zamjena koje traju kratko što u konačnici povećava broj zaposlenih žena te u turističkoj sezoni kao pomoćna sezonska radna snaga najčešće kao čistačice, sobarice, pomoćno ugostiteljsko osoblje i slično.

Slika 3.11.1. nam prikazuje promjene u strukturi ukupnog zapošljavanja 2018. godine u odnosu na 2014. godinu, gdje je vidljivo kako je došlo do značajnijeg povećanja udjela u zapošljavanju u djelatnostima obrazovanja te nešto manje djelatnosti pružanja smještaja dok se značajnije smanjio udio u djelatnostima trgovine, prerađivačkoj industriji i građevinarstvu.

Slika 3.11.1.: Struktura zaposlenih osoba prema djelatnosti, 2014./2018.

Prema razini obrazovanja najveći udio u zapošljavanju imaju osobe sa srednjom školom u trajanju od tri i četiri godine 63,3%, zatim osobe sa završenim fakultetom 16,9%, zatim osobe sa višom školom 11,1%, zatim osobe sa završenom osnovnom školom 8,4%, te na kraju osobe bez završene osnovne škole 0,3%.

3.12. Brisani iz evidencije iz ostalih razloga

Brisani iz evidencije iz drugih razloga osim zapošljavanja kompletira varijablu kretanja, zajedno sa zaposlenima s evidencije i zajedno s njom predstavlja ukupan odliv iz evidencije u promatranom periodu.

Osoba osim iz razloga zapošljavanja može biti brisana iz evidencije iz slijedećih razloga: umirovljenje, navršenih 65 godina života, ostvarivanje prava na rodiljnu ili drugu poštedu, uključanje u redovno školovanje (redoviti učenik ili student), odjava s evidencije, preseljenje ili neki drugi ostali razlozi.

Tablica 3.12.1. nam prikazuje kretanje broja brisanih osoba prema ostalim razlozima brisanja osim zapošljavanja.

Tablica 3.12.1.: Brisane osobe iz evidencije prema ostalim razlozima brisanja, 2014./2018.

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Umirovljenje	1.201	949	896	750	696
Navršenih 65 godina života	187	204	204	209	197
Ostvarivanje prava na rodiljnu ili drugu poštedu	945	875	718	731	598
Uključenje u redovno školovanje (redoviti učenik ili student)	160	130	130	103	84
Ostali izlazi iz radne snage	224	111	91	117	108
Odjava s evidencije i nejavljanje	4.081	1.106	1.373	1.685	2.271
Brisani zbog zakonskih odredbi (ne traži aktivno posao)	7.264	7.834	7.925	7.681	7.979
Nema uvjeta za prijavu	214	169	185	174	225
Preseljenje u inozemstvo	291	370	346	330	210
Preseljenje s područja ureda za zapošljavanje	486	340	306	293	279
Ostali razlozi	116	123	84	106	94
Ukupno:	15.169	12.211	12.258	12.179	12.741

Izvor: HZZ, obrada autora

Tijekom 2018. godine brisano je ukupno 12.741 osoba iz ostalih razloga i ovdje je uočljivo kako je godišnji broj brisanja podjednak posljednjih godina no nešto manji u odnosu na 2014. godinu. Najčešći razlog brisanja iz ostalih razloga je brisanje zbog zakonskih odredbi, tako je 2018. godine brisano 7.979 osoba ili 62,6%, dok je zbog razloga odjave i nejavljanja brisano 2.271 ili 17,8%. Ova dva razloga predstavljaju 80% svih ostalih razloga brisanja u 2018. godini. Također, primjetno je kako je broj brisanja iz razloga odjave i nejavljanja u kontinuiranom porastu posljednjih godina.

3.13. Profesionalno usmjeravanje i selekcija, CISOK (Centar za informiranje i savjetovanje o karijeri)

U sklopu pripreme za zapošljavanje aktivnosti profesionalnog usmjeravanja definirane su kao povezivanje između obrazovne ponude i potražnje na tržištu rada. Provode se s ciljem pomoći osobama: u napredovanju tijekom obrazovanja, u stjecanju radnog iskustva i prevenciji ranog napuštanja školovanja. Pristup uslugama profesionalnog usmjeravanja svim korisnicima (nezaposlenim osobama i tražiteljima posla, poslodavcima, učenicima i studentima) organizira se na tzv. 'sustavu lijevka', odnosno tako da najveći broj korisnika bude pravovremeno i pravilno informiran (putem grupnog i individualnog informiranja, korištenjem usluga CISOK-a, samo-informiranjem, portalom E-usmjeravanje, sajmovima, smotrama i dr.), manji broj korisnika uključuje se u grupno savjetovanje - radionice, a najmanji broj korisnika prolazi cjelokupni postupak individualnog savjetovanja koji uključuje psihologijsko testiranje i savjetodavni intervju, a po potrebi i liječnički pregled specijaliste medicine rada.

Aktivnosti koje se provode u Odsjeku profesionalnog usmjeravanja su: informiranje, savjetovanje, psihologijska selekcija za zapošljavanje i za obrazovanje za tržište rada, te procjena potencijala u svrhu profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja, posebno osoba s invaliditetom i faktorima otežane zapošljivosti.

- **Aktivnosti s nezaposlenim osobama i ostalim tražiteljima zaposlenja te poslodavcima**

Informiranjem i savjetovanjem tražiteljima zaposlenja pruža se pomoć u prepoznavanju osobnog i radnog potencijala i definiranju planova za razvoj karijere.

Tijekom 2018. godine individualno je informirano i savjetovano 150 nezaposlenih osoba/tražitelja zaposlenja. U postupak selekcije za obrazovanje i dodatno usavršavanje za potrebe tržišta rada upućena je 391 nezaposlena osoba (25 grupa za 12 obrazovanja). Za 16 poslodavaca 48 puta je provedena psihologijska selekcija za zapošljavanje (psihologijsko testiranje i selekcijski intervju) u koju je bilo uključeno 257 osoba. U 2018. godini psiholozi su provodili i provjere stručnih znanja prilikom prijema kandidata u Zavodu za zapošljavanje u radni odnos i na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa. Primijenili su ispravili i ocijenili ukupno 29 testova znanja iz engleskog jezika i 64 testa iz informatike.

Grupno savjetovanje (radionice) predstavljaju vrijedan alat za unapređenje znanja i vještina aktivnog traženja posla, samo-procjene i samo-prezentacije te ostalih kompetencija relevantnih u procesu razvoja karijere. Tijekom 2018. godine uz pomoć moderatora - savjetnika u profesionalnom savjetovanju, održano je 17 radionica različitih namjena i

ciljeva, kojima su prisustvovala 74 nezaposlene osobe. Psiholozi savjetnici u profesionalnom usmjeravanju su aktivno sudjelovali u promoviranju i obilježavanju tjedna cjeloživotnog učenja i tjedna psihologije te medijski promovirali svoj rad. Također su brojna i sudjelovanja na okruglim stolovima i konferencijama u organizaciji civilnog sektora (Udruga MI, MOST Susret) kao i ustanova za obrazovanje odraslih (Virtus).

- **Aktivnosti profesionalnog usmjeravanja u radu s učenicima i studentima**

Služba profesionalnog usmjeravanja pri Zavodu vrši informiranje učenika o karakteristikama pojedinih zanimanjima, sustavu obrazovanja i tržišta rada, o načinima upisa u srednje škole i fakultete putem grupnog, individualnog, samo-informiranja te dostavom pisanih brošura, letaka i računalnim programom e-usmjeravanje.

U svrhu što bolje informiranosti maturanata za donošenje važne odluke odabira studija organizirano je 20 predavanja za 391 maturanta pod nazivom 'Kako se pripremiti za uspješan izbor studija ili zaposlenja'. Savjetnici za profesionalno savjetovanje kontinuirano surađuju sa Sveučilištem u Splitu, studentskim organizacijama (AISEC), aktivno sudjeluju na danima karijere (Aspira), kao i na okruglim stolovima i tribinama u organizaciji civilnog sektora (Udruga Most, Volonterski centar Split udruge MI, Liga za prevenciju ovisnosti i dr.)

U 2018. u postupke individualnog savjetovanja, koje uključuju psihologijsko testiranje, intervju a po potrebi i liječnički pregled, uključeno je 605 učenika osmih razreda osnovnih škola iz cijele naše županije, kao i 245 učenika završnih razreda srednjih škola. Grupno savjetovanje prošlo je još 120 učenika (8 grupa po 15 učenika). Nakon obavljenih kazuističkih sjednica stručnog tima i brojnih stručnjačkih konzultacija napisali smo i u osnovne škole dostavili 359 Mišljenja za upis učenika s teškoćama u razvoju i učenika sa zdravstvenim teškoćama u srednju školu.

Provedena je i anketa o profesionalnim namjerama učenika završnih razreda osnovne i srednje škole te su podaci iz uzorka od 443 učenika 8-ih razreda osnovne škole (CISOK) i 410 učenika završnih razreda srednje škole uključeni u godišnju republičku analizu.

Savjetnici za profesionalno usmjeravanje kontinuirano surađuju s osnovnim i srednjim školama na području županije te provode informiranja i edukacije stručnih suradnika škola o temama iz područja profesionalnog usmjeravanja i odabira zanimanja, uvjeta na tržištu rada U tu svrhu organizirana su dva stručna sastanka: s liječnicima specijalistima školske medicine Zavoda za javno zdravstvo i stručnim suradnicima osnovnih škola.

- **Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje osoba s invaliditetom i ostalim faktorima otežane zapošljivosti**

Nezaposlene osobe kojima je otežan pristup tržištu rada, te one kojima je potrebna intenzivnija pomoć u traženju posla i razvoju karijere (dugotrajno nezaposlene osobe, osobe starije životne dobi, osobe s invaliditetom, liječeni ovisnici...), uključuju se u aktivnosti individualnog profesionalnog savjetovanja. Provodi se procjena kompetencija nezaposlenih osoba koja u slučaju utvrđenih većih prepreka za zapošljavanje može uključivati primjenu dodatnih stručnih postupaka radi utvrđivanja psihofizičkog statusa. Tijekom 2018. godine individualno je savjetovano 132 nezaposlene osobe iz ove skupine.

U Projekt resocijalizacije uključeno je 8 liječenih ovisnika od kojih je 5 korisnika Projekta upućeno na neko obrazovanje, a 11 je zaposleno u programima javnih radova. Obilježen je i mjesec borbe protiv ovisnosti te je održan okrugli stol s partnerima u Projektu o unaprjeđenju sustava zapošljavanja liječenih ovisnika.

Kontinuirano se nastavlja suradnja sa Ustanovom DES i radnim centrom u DES-u, kao i s ostalim Udrugama i civilnim sektorom u provedbi svih potrebnih aktivnosti za uključivanje na tržište rada što većeg broja otežano zapošljivih osoba dugotrajno nezaposlenih (suradnja sa savjetnicima u posredovanju na realizaciji programa javnih radova).

Ukratko: ukupno je tijekom protekle godine individualno ili grupno savjetovano i/ili informirano 2365 korisnika naših usluga (1004 nezaposlenih osoba/tražitelja zaposlenja i 1361 učenik).

- **Centar za informiranje i savjetovanje o karijeri – CISOK**

Misija Centra za informiranje i savjetovanje o karijeri je omogućiti svim građanima usluge profesionalnog usmjeravanja kako bi unaprijedili svoje osobne potencijale, te poboljšali svoju poziciju na tržištu rada kroz izbor daljnjeg obrazovanja ili stjecanje dodatnih znanja i vještina kojima se povećava mogućnost zaposlenja. Rad Centra temelji se na principima samopomoći i pružanju usluga savjetovanja i informiranja prema iskazanim potrebama korisnika.

CISOK Split raspolaže kvalitetnim kadrovskim, prostornim i tehničko-tehnološkim resursima za pružanje usluga profesionalnog informiranja i savjetovanja, te samopomoći širem krugu korisnika. Najvažnije ciljne skupine kojima su namijenjene aktivnosti CISOK-a su: nezaposlene osobe, koje imaju priliku raditi na razvoju svojih „mekih“ vještina na posebno za njih osmišljenim radionicama, osobito vještina traženja posla i snalaženja na tržištu rada, NEET skupina, učenici završnih razreda osnovne i srednje škole, koji u CISOK dolaze na grupna informiranja o nastavku obrazovanja odnosno izboru zanimanja, njihovi roditelji, maturanti strukovnih programa.

Tijekom 2018. godine u CISOK-u Split je 5 970 korisnika dobilo usluge informiranja i savjetovanja o karijeri. Velik broj korisnika pokazatelj je da je CISOK Split svojim djelovanjem povećao vidljivost i dostupnost usluga profesionalnog usmjeravanja na području Splitsko-dalmatinske županije, te postao prepoznatljiv kao mjesto informiranja i savjetovanja o karijeri. Najzastupljeniji su bili korisnici ispod 15 godina - učenici osnovne škole (njih

1 720), zatim korisnici u dobnoj skupini od 15 do 19 godina, većinom učenici srednje škole (612), te korisnici od 45 do 49 (385).

U CISOK-u Split tijekom 2018. godine održano je 306 grupnih aktivnosti. Od toga je najveći broj radionica (176), prezentacija (105) i grupnih informiranja (52). Najveći broj grupnih aktivnosti bio je namijenjen nezaposlenim osobama (118 aktivnosti, plus 17 aktivnosti za NEET) i učenicima osnovnih (97) i srednjih (36) škola.

Pruženo je 1376 usluga individualnog informiranja i 235 usluga individualnog savjetovanja, sa svrhom pomaganja korisnicima u donošenju karijernih odluka, kao i individualne pomoći pri izradi životopisa i molbi za posao, pripreme za razgovore za posao i sl. Korisnici CISOK-a mogu i samostalno raditi po principu samopomoći, a na raspolaganju su im radna mjesta s računalima i pristupom internetu, te CISOK portal, LMI sustav, portal Statistika online, interaktivni upitnici interesa i osobina poput programa „Moj izbor“, te drugi alati i aplikacije, kao i informativni materijali u obliku brošura, letaka i sl. Kao najčešći razlog korištenja usluga CISOK-a korisnici ističu saznavanje dodatnih informacija o obrazovanju, zatim saznavanje dodatnih informacija o zapošljavanju.

CISOK Split s više organiziranih aktivnosti sudjelovao je na Tjednu psihologije, Tjednu cjeloživotnog učenja, Međunarodnom mjesecu borbe protiv ovisnosti, kao i na sajmu SASO i Danu poslova u turizmu. U cilju borbe protiv strukturne neusklađenosti između ponude i potražnje na tržištu rada, organizirao je predstavljanje i deficitarnih zanimanja učenicima osmih razreda osnovne škole pod nazivom „Izaberi pametno – izaberi deficitarno!“. Sudjelovao je na Sajmu srednjih škola Splitsko-dalmatinske županije, kao i na izradi brošure za učenike osmih razreda osnovne škole „Kamo poslije osnovne škole“. Savjetnice CISOK-a aktivne su u organiziranju i sudjelovanju na okruglim stolovima i tribinama s važnim temama iz područja obrazovanja, zapošljavanja, socijalne uključenosti rizičnih odnosno posebno ranjivih skupina i sl. Centar uspješno surađuje s nizom dionika tržišta rada i obrazovanja (obrazovne ustanove od osnovnih i srednjih škola, ustanova za obrazovanje odraslih i fakulteta), državnim i javnim službama (poput Ureda državne uprave, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo, Hrvatske gospodarske komore ŽK, Hrvatske obrtničke komore SDŽ), te civilnim sektorom (razne udruge poput Udruge CEDRA, Liga za prevenciju ovisnosti, Info zona, Klub mladih Split itd).

3.14. Materijalno osiguranje i druga prava nezaposlenih osoba

Prava nezaposlenih osoba, prema odredbama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Narodne novine“ br. 16/17) sastoje se od prava na:

- Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti.
- Pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja.
- Pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova za vrijeme stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.
- Pravo na produženo mirovinsko osiguranje i novčanu pomoć za stalnog sezonca.
- Pravo na jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova.
- Pravo na mirovinsko osiguranje.

a) Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti

Pravo na novčanu naknadu nakon prestanka radnog odnosa ili službe

Pravo na novčanu naknadu stječe nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje 9 mjeseci rada u posljednja 24 mjeseca. Kao vrijeme provedeno na radu smatra se vrijeme obveznog osiguranja po propisima o mirovinskom osiguranju ostvareno na temelju radnog odnosa u Republici Hrvatskoj kao i vrijeme u kojem je radnik bio privremeno nesposoban za rad, odnosno na roditeljskom, posvojiteljskom ili skrbničkom dopustu nakon prestanka radnog odnosa odnosno službe, ako je za to vrijeme primao naknadu plaće prema posebnim propisima.

Zakonom su navedeni slučajevi prestanka radnog odnosa, odnosno službe, kad nezaposlena osoba ne može ostvariti pravo na novčanu naknadu.

Nezaposlena osoba ne može ostvariti novčanu naknadu, ako je radni odnos odnosno služba prestala:

- zbog toga što je otkazala radni odnos odnosno službu, osim u slučaju izvanrednog otkaza ugovora o radu uzrokovanog ponašanjem poslodavca,
- pisanim sporazumom o prestanku radnog odnosa odnosno službe,
- sudskom nagodbom kojom je utvrđen prestanak radnog odnosa,

- zbog toga što nije zadovoljila na probnom radu ili nije zadovoljila tijekom pripravničkog, odnosno vježbeničkog staža, odnosno nije u propisanom roku položila stručni ispit koji je posebnim propisom utvrđen kako uvjet za nastavak rada,
- redovnim otkazom uvjetovanim skrivljenim ponašanjem radnika ili izvanrednim otkazom zbog teške povrede radne obveze odnosno službene dužnosti ili prestankom službe po sili zakona zbog razloga uvjetovanih ponašanjem službenika,
- zbog izdržavanja kazne zatvora duže od 3 mjeseca.

Pravo na novčanu naknadu ne stječe nezaposlena osoba kojoj bi to pravo pripadalo po prestanku radnog odnosa ili službe ako su taj radni odnos ili služba trajali kraće od tri mjeseca, a prethodni radni odnos ili služba su prestali na neki od gore navedenih načina.

Iznimno, pripada pravo na novčanu naknadu nezaposlenoj osobi kojoj su radni odnos odnosno služba prestali pisanim sporazumom ako je do prestanka radnog odnosa, odnosno službe, došlo zbog premještaja bračnog druga, odnosno izvanbračnog druga ili životnog partnera u drugo mjesto prebivališta po posebnim propisima, te promjene prebivališta iz zdravstvenih razloga na temelju mišljenja nadležne zdravstvene ustanove te kada je sporazum o prestanku radnog odnosa sklopljen na prijedlog poslodavca, a u slučaju kolektivnog zbrinjavanja viška radnika prema posebnom propisu.

Nezaposlena osoba se prijavljuje Zavodu u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa ili službe, odnosno prestanka privremene nesposobnosti za rad, rodiljnog, roditeljskog, posvojiteljskog ili skrbničkog dopusta nakon prestanka radnog odnosa, te podnosi zahtjev za ostvarivanje naknade. Ako zbog opravdanih razloga propusti rok od 30 dana, može se prijaviti i podnijeti zahtjev u roku od osam dana od dana prestanka opravdanog razloga koji je prouzročio propuštanje roka, a najkasnije 60 dana od propuštanja roka.

Nezaposlena osoba, ovisno o ukupnom vremenu provedenom na radu, ostvaruje pravo na novčanu naknadu od 90 dana, ako je ostvarila minimalni uvjet vremena provedenog na radu, do 450 dana ako je provela na radu više od 25 godina. Nezaposlena osoba ostvaruje 90 dana ako je provela na radu od 9 mjeseci do 2 godine, 120 dana ako je provela na radu više od 2 godine, 150 dana ako je provela na radu više od 3 godine, 180 dana ako je provela na radu više od 4 godine, 210 dana ako je provela na radu više od 5 godina, 240 dana ako je provela na radu više od 6 godina, 270 dana ako je provela na radu više od 7 godina, 300 dana ako je provela na radu više od 8 godina, 330 dana ako je provela na radu više od 9 godina, 360 dana ako je provela na radu više od 10 godina, 390 dana ako je provela na radu više od 15 godina, 420 dana ako je provela na radu više od 20 godina, 450 dana ako je provela na radu više od 25 godina.

Izuzetak od ovog pravila su nezaposlene osobe koje su provele na radu 32 godine i kojima nedostaje do 5 godina do ispunjenja uvjeta dobne granice za stjecanje prava na starosnu mirovinu imaju pravo na novčanu naknadu sve do ponovnog zaposlenja, odnosno dok ne nastupi neki od slučajeva propisan Zakonom za prestanak prava na ovu naknadu.

Osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini prosjek brutoplaće ostvaren u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa, odnosno službe. U osnovicu ne ulaze naknade plaće odnosno druge novčane potpore ostvarene po posebnim propisima. Ako se osnovica za utvrđivanje novčane naknade ne može utvrditi prema plaći, nezaposlenoj osobi se utvrđuje osnovica u visini minimalne plaće, umanjene za doprinose za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, ovisno o postotku vremena provedenog na radu.

Novčana naknada za prvih 90 dana korištenja iznosi 60%, a za preostalo vrijeme korištenja 30% od osnovice. Utvrđena novčana naknada ostvaruje se u utvrđenoj visini za cijelo razdoblje trajanja prava.

Najviši iznos novčane naknade za prvih 90 dana korištenja ne može biti viši od 70%, a za preostalo vrijeme korištenja ne može biti viši od 35% iznosa prosječne netoplaće isplaćene po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

Najniži iznos novčane naknade ne može biti niži od 50% iznosa minimalne plaće, umanjene za doprinose za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, osim u slučaju kada se visina novčane naknade određuje prema postotku vremena provedenom na radu.

Tablica 3.14.1.: Prosječan broj korisnika novčane naknade u 2018. i 2017. godini

Godina	Prosječan broj korisnika novčane naknade	Ukupno utrošena sredstva (kuna)
	Ukupno	
2017.	4.934	123.965.133,75
2018.	4.555	129.565.781,66
2018./2017.	-7,7%	+4,5%

Tijekom 2018. godine naknadu za vrijeme nezaposlenosti, temeljem prethodno izrečenog, primalo je u prosjeku 4.555 osoba, tj. 17,8% od ukupnog prosječnog broja nezaposlenih osoba (25.559 osoba).

b) Pravo na novčanu naknadu nakon prestanka obavljanja samostalne djelatnosti

Pravo na novčanu naknadu stječe nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka obavljanja samostalne djelatnosti, ima najmanje 9 mjeseci rada u posljednja 24 mjeseca. Kao vrijeme provedeno na radu smatra se vrijeme obveznog osiguranja po propisima o mirovinskom osiguranju ostvareno na temelju obavljanja samostalne djelatnosti u Republici Hrvatskoj i vrijeme u kojem je osoba bila privremeno nesposobna za rad, odnosno na roditeljskom, roditeljskom, posvojiteljskom ili skrbničkom dopustu nakon prestanka obavljanja samostalne djelatnosti, ako je za to vrijeme primala naknadu plaće prema posebnim propisima i ako je uplaćen doprinos za zapošljavanje.

Pravo na novčanu naknadu nema nezaposlena osoba koja je prestala obavljati samostalnu djelatnost bez opravdanih razloga.

Opravdanim razlozima smatraju se:

1. insolventnost, odnosno nelikvidnost prema propisima o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi,
2. zaključenje stečajnog postupka,
3. poslovanje s gubitkom,
4. gubitak poslovnog prostora,
5. gubitak povlastice odnosno dozvole za obavljanje djelatnosti propisane posebnim propisom,
6. bolest osobe osigurane u slučaju nezaposlenosti,
7. gubitak poslovnog partnera,
8. ozbiljna šteta na imovini osobe osigurane u slučaju nezaposlenosti,
9. prirodna katastrofa i katastrofa uzrokovana višom silom,
10. drugi razlozi za koje osoba dokaže da su opravdani.

Osnovicu u za utvrđivanje visine novčane naknade za osobu koja je obavljala samostalnu djelatnost čini prosjek osnovice na koju su obračunati i uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku obavljanja samostalne djelatnosti.

Godine 2018. doneseno je 32377 rješenja o pravu na novčanu naknadu po prestanku radnog odnosa ili službe, odnosno, samostalne djelatnosti.

c) Pravo na novčanu naknadu temeljem rada u inozemstvu

Državljeni članica Europske unije, Europskog gospodarskog prostora i državljani Švicarske Konfederacije u pravima i dužnostima utvrđenim Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti izjednačeni su s hrvatskim državljanima.

Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti propisano je da hrvatski državljanin koji je bio zaposlen u inozemstvu (izvan EU) ostvaruje pravo na novčanu naknadu tijekom nezaposlenosti u skladu s odredbama međunarodnog ugovora.

Hrvatski državljanin koji je radio u državi s kojom Republika Hrvatska nema zaključen ugovor kojim su regulirana prava u slučaju nezaposlenosti, odnosno u državi u kojoj nije bio osiguran u slučaju nezaposlenosti, može ostvariti novčanu naknadu prema odredbama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ako je doprinos za zapošljavanje plaćao Zavodu tijekom najmanje 9 mjeseci u posljednja 24 mjeseca prije prestanka zaposlenja u inozemstvu. Hrvatski državljanin o stjecanju statusa osiguranika i preuzimanju obveze uplate posebnog doprinosa sklapa ugovor sa Zavodom. Osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini prosjek najniže mjesečne osnove za obračun doprinosa za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa.

d) Pravo na novčanu naknadu za pomorce u međunarodnoj plovidbi

Član posade broda u međunarodnoj plovidbi može ostvariti novčanu naknadu nezaposlenosti ako je doprinos za zapošljavanje plaćao Zavodu tijekom najmanje 9 mjeseci u posljednja 24 mjeseca prije prestanka zaposlenja u inozemstvu, ako mu je radni odnos prestao bez njegove krivnje ili pristanka te ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drugačije uređeno. Član posade broda u međunarodnoj plovidbi o stjecanju statusa osiguranika i preuzimanju obveze uplate posebnog doprinosa sklapa ugovor sa Zavodom. Osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini prosjek osnove na koju su obračunati i uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa.

e) Pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova prijevoza tijekom obrazovanja i osposobljavanja

Nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na obrazovanje ima tijekom trajanja toga obrazovanja pravo na novčanu pomoć u visini 50% minimalne plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja te pravo na naknadu troškova prijevoza u visini koju utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

Nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na osposobljavanje kod poslodavca ima za dane provedene na osposobljavanju pravo na novčanu pomoć u visini minimalne plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja te pravo na naknadu troškova prijevoza u visini koju utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

Godine 2018. donesena su 523 rješenja o pravu na novčanu pomoć tijekom obrazovanja i osposobljavanja.

f) Pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova tijekom stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

Nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa ima tijekom trajanja toga stručnog osposobljavanja pravo na novčanu pomoć u visini minimalne plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja te pravo na naknadu troškova polaganja stručnog ili majstorskog ispita.

Godine 2018. doneseno je 739 rješenja o pravu na novčanu pomoć tijekom stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

g) Pravo na produženo mirovinsko osiguranje i novčanu pomoć za stalnog sezonca

Osoba koja je provela na radu najmanje šest mjeseci kod istog poslodavca u kontinuitetu i koja će kod tog poslodavca raditi najmanje jednu sezonu ima pravo na produženo mirovinsko osiguranje na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove i pravo na novčanu pomoć najduže za razdoblje od 6 mjeseci produženog mirovinskog osiguranja.

Osnovicu za utvrđivanje visine novčane pomoći čini prosjek brutoplaće ostvaren u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa, odnosno službe.

Novčana pomoć za prvih 90 dana korištenja iznosi 60%, a za preostalo vrijeme korištenja 30% od osnovice. Najviši iznos novčane pomoći za prvih 90 dana korištenja ne

može biti viši od 70%, a za preostalo vrijeme korištenja ne može biti viši od 35% iznosa prosječne netoplaće isplaćene po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

Najniži iznos novčane pomoći ne može biti niži od 50% iznosa minimalne plaće, umanjene za doprinose za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom.

h) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć i naknada putnih i selidbenih troškova

Nezaposlena osoba kojoj Zavod nije u mogućnosti osigurati zaposlenje u mjestu prebivališta, a koja sama ili posredovanjem Zavoda nađe zaposlenje u drugom mjestu, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć, te na naknadu putnih i selidbenih troškova za sebe, bračnog druga i djecu, od mjesta prebivališta do mjesta zaposlenja. Uvjeti za korištenje ovog prava utvrđeni su Odlukom o jednokratnoj novčanoj pomoći i naknadi putnih i selidbenih troškova.

Godine 2018. doneseno je 35 rješenja o pravu na naknadu putnih i selidbenih troškova.

i) Pravo na mirovinsko osiguranje

Pravo na mirovinsko osiguranje ima nezaposlena osoba koja je ostvarila pravo na novčanu naknadu i ispunjava uvjet godina života za stjecanje prava na starosnu mirovinu, dok ne stekne prvi uvjet mirovinskog staža za starosnu mirovinu, ali najdulje u trajanju do 5 godina.

j) Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim osobama

Člankom 17. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti propisano je kada se nezaposlena osoba prestaje voditi u evidenciji. Godine 2018. doneseno je 8554 prvostupanjskih rješenja o prestanku vođenja nezaposlene osobe u evidenciji Zavoda. Na ta rješenja su podnesene 92 žalbe.

3.15. Mjere aktivne politike HZZ-a

Mjere aktivne politike iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje usmjerene su prema sufinanciranju zapošljavanja nezaposlenih, sufinanciranju usavršavanja uz zapošljavanje radi zadržavanja radnog mjesta, financiranju obrazovanja nezaposlenih osoba za potrebe tržišta rada te sufinanciranju i financiranju zapošljavanja u javnim radovima.

Tablica 3.15.1.: Broj nezaposlenih osoba uključenih u mjere HZZ-a 2018. godine

SPLITSKO-DALMATINSKA		2018.
<u>Javni radovi</u>		<u>521</u>
Javni radovi		495
Javni radovi - požari i poplave		26
<u>Obrazovanje nezaposlenih</u>		<u>680</u>
Obrazovanja nezaposlenih u obrazovnim ustanovama		673
Osposobljavanje na radnom mjestu s ciljem stjecanja potvrde poslodavca		7
<u>Potpore za očuvanje radnih mjesta</u>		<u>893</u>
Stalni sezonac		893
<u>Potpore za samozapošljavanje</u>		<u>530</u>
Potpore za samozapošljavanje		530
Sufinanciranje samozapošljavanje		
<u>Potpore za zapošljavanje</u>		<u>801</u>
Dugotrajno nezaposlene osobe		
Mlade osobe bez radnog staža		
Osobe iznad 50 godina života		
Osobe s invaliditetom		
Potpore za zapošljavanje bivših polaznika stručnog osposobljavanja za rad	4	
Potpore za zapošljavanje osoba bez staža osiguranja	135	
Potpore za zapošljavanje osoba s invaliditetom	1	
Potpore za zapošljavanje osoba sa stažom - Dugotrajno nezaposlene osobe	6	
Potpore za zapošljavanje osoba sa stažom - Osobe iznad 50 godina života	1	
Potpore za zapošljavanje osoba sa stažom - Posebne skupine nezaposlenih		
Rad nakon stručnog osposobljavanja		
Potpore za zapošljavanje osoba sa stažem osiguranja	474	
Pripravništvo za realni sektor	81	
Pripravništvo za javni sektor	99	
<u>Stručno osposobljavanje za rad</u>		<u>694</u>
Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa	668	
Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa - nastavak		
Osposobljavanje za stjecanje odgovarajućeg radnog iskustva	26	
<u>Ukupno:</u>		<u>4.119</u>

4. INDIKATORI TRŽIŠTA RADA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

U ovom poglavlju pokušali smo determinirati neke osnovne pokazatelje tržišta rada Splitsko-dalmatinske županije, te ih usporediti s nacionalnom razinom. To su u osnovi pokazatelji koji se prije svega odnose na „kolebanje“ mase radno sposobne populacije te kretanja u sferi zaposlenosti, nezaposlenosti i neaktivnosti.

4.1. Opći indikatori tržišta rada Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske

U tablici 4.1.1. prikazani su opći indikatori tržišta rada Splitsko dalmatinske županije i Hrvatske na osnovu dostupnih podataka državnih institucija i statističkih ureda.

Tablica 4.1.1.: Opći indikatori tržišta rada Splitsko dalmatinske županije

	31.12.2014.		31.12.2015.		31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.	
	SDŽ	HR	SDŽ	HR	SDŽ	HR	SDŽ	HR	SDŽ	HR
broj stanovnika DZS	454.229	4.238.389	452.841	4.203.604	451.226	4.174.349	448.812	4.124.531	-	-
broj stanovnika (15-64) DZS	301.054	2.824.731	299.085	2.788.251	297.115	2.756.774	294.190	2.708.419	-	-
broj umirovljenika HZMO	114.049	1.091.663	114.368	1.090.749	114.770	1.090.327	114.656	1.085.848	114.663	1.085.476
starosna mirovina HZMO	55.145	600.875	66.287	687.805	67.415	695.946	68.093	699.809	69.008	707.275
obiteljska mirovina HZMO	21.550	211.426	21.473	208.567	21.392	205.233	21.198	201.661	20.968	198.470
ostala mirovina HZMO	37.354	279.362	26.608	194.377	25.963	189.148	25.365	184.378	24.687	179.731
broj zaposlenih HZMO	134.805	1.390.248	136.593	1.406.999	139.769	1.433.847	144.447	1.469.344	146.627	1.501.806
broj nezaposlenih HZZ	45.115	316.763	42.102	285.468	37.003	236.617	31.077	187.363	26.835	148.919
broj učenika (srednja) DZS	20.913	178.661	20.169	170.661	19.119	159.827	18.723	155.642	-	-
broj studenata (redoviti) DZS	16.957	141.975	17.209	143.977	17.456	147.570	17.481	147.522	-	-
neaktivni	45.910	517.722	56.404	586.769	57.805	589.765	57.097	564.170	-	-

opći indikatori	31.12.2014.		31.12.2015.		31.12.2016.		31.12.2017.		31.12.2018.	
	SDŽ	HR	SDŽ	HR	SDŽ	HR	SDŽ	HR	SDŽ	HR
%aktivnosti	72,3%	71,8%	72,2%	72,0%	71,8%	71,7%	72,0%	72,4%	-	-
%neaktivnosti	15,2%	18,3%	18,9%	21,0%	19,5%	21,4%	19,4%	20,8%	-	-
%zaposlenosti	44,8%	49,2%	45,7%	50,5%	47,0%	52,0%	49,1%	54,3%	-	-
%nezaposlenosti	25,1%	18,6%	23,6%	16,9%	20,9%	14,2%	17,7%	11,3%	15,5%	9,0%
%umirovljenika	1,18	1,27	1,19	1,29	1,22	1,32	1,26	1,35	1,28	1,38
%učenikastudenta	12,6%	11,4%	12,5%	11,3%	12,3%	11,2%	12,3%	11,2%	-	-

Izvor podataka: DZS, HZMO, HZZ, obrada autora

Stopa aktivnosti obuhvaća zaposlene, nezaposlene, redovite studene i učenike srednjih škola u ukupnom broju radno sposobne populacije i ona iznosi 72,0% za Splitsko-dalmatinsku županije. S druge strane stopa neaktivnosti, udio svih ostalih koji nisu u navedenim grupama aktivnosti stanovništva, u ukupnom broju radno sposobne populacije iznosi 19,4%. Ove stope aktivnosti, tj. neaktivnosti su nešto manje od nacionalne razine.

Stopa zaposlenosti, najvažniji je indikator tržišta rada, i ona je za Splitsko-dalmatinsku županiju na kraju 2017. godine bila 49,1%, dok je na nacionalnoj razini iznosila 54,3%.

S obzirom na malo veću razliku ove stope, možemo zaključiti kako zaposlenost blago zaostaje na nacionalnom razinom te kako se upravo ovdje osjeća nedostatak većeg udjela prije svega prerađivačke industrije koja bi povećala ukupnu zaposlenost u županiji i tako se izjednačila s nacionalnom razinom.

Pored ovih glavnih indikatora tržišta rada u tablici 4.1.1. imamo još prikaz stope nezaposlenosti, broj zaposlenih na jednog umirovljenika te udio učenika srednjih škola i redovitih studenata u ukupnom broju radno sposobne populacije.

Sve ove indikatore, njihovo kretanje, možemo promatrati od kraja 2014. godine do kraja 2017. godine.

Tri su se indikatora nešto značajnije mijenjala u protekle tri godine. To je prije svega stopa zaposlenosti. Ona se definitivno povećava, no isto tako treba reći kako je još uvijek jako daleko od ciljanog prosjeka stope zaposlenosti na razini EU 27 članica. U tome je sprječava stopa neaktivnosti radno sposobne populacije koja se povećavala tijekom ove tri godine dok se stopa nezaposlenosti smanjivala. Naravno, na ovakvo „kolanje“ radno sposobne populacije najveći utjecaj ima struktura gospodarstva, razina primanja te ostalih uvjeta rada (rad na određeno, sezonski, razni dodaci na plaću, mogućnosti napredovanja, zapošljavanja u javnom sektoru i slično), ali i šire okruženje, odnosno mogućnost zapošljavanja izvan granica županije ali i Hrvatske.

4.2. Stope zaposlenosti/nezaposlenosti u Splitsko-dalmatinskoj županiji

U narednim tablicama prikazane su stope zaposlenosti na dan 31.12. od 2014. godine do 31.12.2017. te prosječne stope nezaposlenosti od 2014. do 2018. godine.

4.2.1. Stope prema dobi

Tablica 4.2.1.1.: Stope zaposlenosti prema dobi, na dan 31.12.

		15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i više
31.12.2014.	populacija	27.430	28.669	29.025	30.284	30.276	29.680	30.817	32.047	32.879	29.947	82.685
	zaposleni	816	6.606	15.306	19.490	19.534	17.758	17.787	17.588	14.090	6.155	702
	stopa	<u>3,0%</u>	<u>23,0%</u>	<u>52,7%</u>	<u>64,4%</u>	<u>64,5%</u>	<u>59,8%</u>	<u>57,7%</u>	<u>54,9%</u>	<u>42,9%</u>	<u>20,6%</u>	<u>0,8%</u>
31.12.2015.	populacija	26.895	28.422	28.972	29.907	30.275	29.849	30.099	31.496	32.833	30.337	84.313
	zaposleni	1.027	7.213	15.399	19.374	19.911	18.280	17.311	17.302	14.507	6.465	729
	stopa	<u>3,8%</u>	<u>25,4%</u>	<u>53,2%</u>	<u>64,8%</u>	<u>65,8%</u>	<u>61,2%</u>	<u>57,5%</u>	<u>54,9%</u>	<u>44,2%</u>	<u>21,3%</u>	<u>0,9%</u>
31.12.2016.	populacija	25.858	28.285	28.801	29.455	30.079	29.821	29.763	31.172	32.691	31.190	85.637
	zaposleni	1.245	7.779	15.755	19.475	20.210	18.840	17.387	17.265	14.897	6.991	860
	stopa	<u>4,8%</u>	<u>27,5%</u>	<u>54,7%</u>	<u>66,1%</u>	<u>67,2%</u>	<u>63,2%</u>	<u>58,4%</u>	<u>55,4%</u>	<u>45,6%</u>	<u>22,4%</u>	<u>1,0%</u>
31.12.2017.	populacija	24.824	28.389	28.275	28.986	29.731	29.735	29.649	30.727	32.413	31.461	87.082
	zaposleni	1.352	8.554	15.898	19.663	20.669	19.606	17.880	17.591	15.441	7.644	1.004
	stopa	<u>5,4%</u>	<u>30,1%</u>	<u>56,2%</u>	<u>67,8%</u>	<u>69,5%</u>	<u>65,9%</u>	<u>60,3%</u>	<u>57,2%</u>	<u>47,6%</u>	<u>24,3%</u>	<u>1,2%</u>

Izvor podataka: HZMO, HZZ, obrada autora

Tablica 4.2.1.2.: Prosječne stope nezaposlenosti prema dobi, po godinama

		15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i više
2014.	nezaposleni	1.810	5.580	5.826	5.131	4.986	4.659	4.711	4.879	4.752	1.885	1
	zaposleni	1.108	7.690	16.375	20.308	20.138	18.246	18.321	18.099	14.007	6.002	724
	stopa	<u>62,0%</u>	<u>42,1%</u>	<u>26,2%</u>	<u>20,2%</u>	<u>19,8%</u>	<u>20,3%</u>	<u>20,5%</u>	<u>21,2%</u>	<u>25,3%</u>	<u>23,9%</u>	<u>0,1%</u>
2015.	nezaposleni	1.675	4.821	4.908	4.445	4.435	4.340	4.342	4.507	4.563	2.008	1
	zaposleni	1.340	8.212	16.527	20.394	20.422	18.681	18.032	17.843	14.571	6.348	725
	stopa	<u>55,6%</u>	<u>37,0%</u>	<u>22,9%</u>	<u>17,9%</u>	<u>17,8%</u>	<u>18,9%</u>	<u>19,4%</u>	<u>20,2%</u>	<u>23,8%</u>	<u>24,0%</u>	<u>0,1%</u>
2016.	nezaposleni	1.377	3.923	4.221	3.686	3.839	3.881	3.845	4.216	4.313	2.081	0
	zaposleni	1.662	9.047	16.914	20.432	20.850	19.343	17.890	17.691	14.875	6.750	854
	stopa	<u>45,3%</u>	<u>30,2%</u>	<u>20,0%</u>	<u>15,3%</u>	<u>15,5%</u>	<u>16,7%</u>	<u>17,7%</u>	<u>19,2%</u>	<u>22,5%</u>	<u>23,6%</u>	<u>0,0%</u>
2017.	nezaposleni	1.016	3.186	3.616	3.111	3.244	3.319	3.363	3.634	3.855	2.115	0
	zaposleni	1.800	9.737	16.985	20.357	21.184	19.888	18.138	17.789	15.502	7.410	985
	stopa	<u>36,1%</u>	<u>24,7%</u>	<u>17,6%</u>	<u>13,3%</u>	<u>13,3%</u>	<u>14,3%</u>	<u>15,6%</u>	<u>17,0%</u>	<u>19,9%</u>	<u>22,2%</u>	<u>0,0%</u>
2018.	nezaposleni	803	2.482	2.967	2.554	2.608	2.820	2.823	3.080	3.307	2.115	0
	zaposleni	1.889	10.365	17.271	20.473	21.548	20.632	18.570	18.143	15.893	7.909	1.150
	stopa	<u>29,8%</u>	<u>19,3%</u>	<u>14,7%</u>	<u>11,1%</u>	<u>10,8%</u>	<u>12,0%</u>	<u>13,2%</u>	<u>14,5%</u>	<u>17,2%</u>	<u>21,1%</u>	<u>0,0%</u>

Izvor podataka: HZMO, HZZ, obrada autora

4.2.2. Stopa nezaposlenosti prema grupi zanimanja 2018. godine

U narednim tablicama prikazane su prosječne stope nezaposlenosti prema grupama zanimanja, top 30 za zanimanja sa najmanjom i najvećom stopom nezaposlenosti, gdje je prosječan broj nezaposlenih tijekom 2018. godine bio veći od 25.

Tablica 4.2.2.1.: Prosječne stope nezaposlenosti (najmanje), top 30 prema grupi zanimanja

grupa zanimanja	prosječno zaposlenih 2018.	prosječno nezaposlenih 2018.	stopa nezaposlenosti
(2221) Doktori medicine	1605	26	1,6%
(3231) Medicinske sestre	3392	65	1,9%
(4211) Blagajnici i prodavači ulaznica	1560	37	2,3%
(2331) Učitelji u osnovnim školama	1453	48	3,2%
(4115) Tajnice	705	28	3,8%
(7124) Tesari i građevinski stolari	616	27	4,2%
(7411) Mesari i srodna zanimanja	561	26	4,4%
(7122) Zidari	1130	57	4,8%
(8324) Vozači teških teretnih i vučnih vozila	4016	206	4,9%
(2131) Dipl. projektanti računalnih sustava i programeri	492	26	5,0%
(8323) Vozači autobusa i tramvaja	560	32	5,4%
(7212) Zavarivači i rezači plamenom	537	38	6,6%
(2143) Dipl. inženjeri elektroenerg. i elektrostrojarstva	738	53	6,7%
(5123) Konobari i pipničari	8292	622	7,0%
(3311) Nastavnici u osnovnim školama	2030	154	7,1%
(7233) Monteri, mehaničari i serviseri industrijskih	783	60	7,1%
(7214) Izrađivači i monter metala i metalnih konstrukcija	522	42	7,5%
(2142) Diplomirani građevinski inženjeri	798	68	7,9%
(6152) Riječni, jezerski i ribari obalnog mora	403	36	8,1%
(2145) Diplomirani strojarSKI i brodograđevni inženjeri	538	48	8,2%
(8332) Rukovatelji građevinskim i sličnim strojevima	470	43	8,3%
(3320) Odgojitelji predškolske djece	1397	134	8,7%
(8340) Brodska posada i srodna zanimanja	1077	107	9,1%
(7133) Fasaderi i gipsari	288	29	9,1%
(5161) Vatrogasci	632	64	9,2%
(7223) Podešavači i upravljači strojeva za obradu kovina	306	32	9,4%
(9313) Radnici u visokogradnji	407	42	9,4%
(3141) Časnici stroja	1049	111	9,6%
(2359) Stručnjaci za obrazovanje d.n.	288	30	9,6%
(2322) Prof. prirod.-matematičkih predmeta u sred. šk.	407	46	10,1%

Izvor podataka: HZMO, HZZ, obrada autora

Tablica 4.2.2.1.: Prosječne stope nezaposlenosti (najveće), top 30 prema grupi zanimanja

<i>grupa zanimanja</i>	<i>prosječno zaposlenih 2018.</i>	<i>prosječno nezaposlenih 2018.</i>	<i>stopa nezaposlenosti</i>
(8253) Rukovatelji strojevima za papirne proizvode	6	26	81,9%
(9211) Radnici u poljoprivredi	157	395	71,5%
(9320) Jednostavna zanimanja u proizvodnji i montaži	2.059	2.609	55,9%
(7442) Obučari i kožni galanteristi	60	66	52,1%
(3422) Špediteri i otpremnici	30	32	51,7%
(6112) Vrtlari i srodna zanimanja	208	173	45,3%
(4221) Šalterski službenici putničkih agencija	400	305	43,3%
(3227) Veterinarski tehničari	52	38	42,4%
(9212) Radnici u šumarstvu	98	69	41,4%
(2443) Diplomirani filozofi, politolozi, povjesničari	58	40	41,0%
(3471) Dizajneri, dekorateri i aranžeri	295	205	41,0%
(3111) Inženjeri i tehničari kemije i fizike	174	111	39,0%
(3212) Poljoprivredni inženjeri i tehničari i šumarski tehničari	174	107	38,1%
(7344) Fotografi i srodna zanimanja	63	37	37,3%
(3432) Pravni i srodni poslovni stručnjaci	341	198	36,7%
(2442) Diplomirani sociolozi, antropolozi i srodna zanimanja	126	71	36,0%
(9162) Čistači ulica i srodna zanimanja	810	432	34,8%
(7433) Krojači i klobučari	237	119	33,4%
(3116) Kemijskoteh. prehrambeni i biotehnološki inž. i tehn.	188	93	33,1%
(4133) Prometni uredski službenici	434	209	32,5%
(3222) Sanitarni inženjeri i tehničari	57	27	32,4%
(8322) Vozači osobnih i lakih teretnih vozila	940	418	30,8%
(9131) Kućne pomoćnice	652	285	30,4%
(3433) Ekonomisti i voditelji dijelova računovodstava	1.279	540	29,7%
(2211) Diplomirani inženjeri biologije i biotehnike	120	50	29,4%
(2146) Dipl. inž. kem. teh., prehrambene teh. i biotehnologije	156	65	29,3%
(9330) Transportni radnici	1.750	704	28,7%
(2441) Diplomirani ekonomisti	1.746	699	28,6%
(5133) Njegovatelji invalidnih i bolesnih osoba u kući	545	216	28,4%
(2444) Diplomirani filolozi i prevoditelji	90	35	28,1%

Izvor podataka: HZMO, HZZ, obrada autora

4.2.3. Stope nezaposlenosti po gradovima i općinama prema sjedištu poslodavca i prebivalištu osiguranika

U narednim tablicama prikazane su prosječne stope nezaposlenosti po gradovima i općinama s obzirom na teritorijalnu specifičnost (zaobalje, priobalje, otoci).

Ukoliko je stopa nezaposlenosti prema sjedištu poslodavca manja, može se zaključiti kako je u određenom gradu ili općini gospodarska aktivnost „življa“, te se potreban broj radnih mjesta popunjava izvan tog grada ili općine.

Tablica 4.2.3.1.: Zaobalje, stope nezaposlenosti

	stope nezaposlenosti 2016.		stope nezaposlenosti 2017.		stope nezaposlenosti 2018.	
	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika
Ukupno SDŽ	19,6%	19,2%	17,0%	16,7%	14,3%	14,0%
Ukupno zaobalje	36,6%	26,1%	33,1%	23,1%	28,1%	19,4%
Cista Provo	53,3%	36,1%	47,3%	31,4%	41,9%	27,7%
Dicmo	24,3%	18,1%	21,0%	16,3%	17,7%	12,9%
Dugopolje	12,1%	14,5%	9,9%	12,5%	7,1%	9,6%
Hrvace	42,6%	24,8%	39,0%	22,7%	34,5%	19,8%
Imotski	34,0%	35,1%	31,9%	32,4%	28,1%	28,0%
Lećevica	63,5%	23,8%	57,7%	22,3%	53,2%	20,1%
Lokvičići	70,2%	39,5%	62,9%	35,3%	54,2%	27,8%
Lovreć	43,6%	32,2%	37,5%	26,6%	35,2%	24,1%
Muč	54,7%	20,5%	46,1%	17,4%	34,8%	12,2%
Otok	52,1%	26,0%	50,7%	22,9%	42,8%	18,7%
Podbablje	62,8%	34,5%	59,2%	31,7%	52,1%	27,5%
Prgomet	57,7%	26,3%	53,7%	24,2%	37,1%	21,0%
Primorski Dolac	48,3%	18,6%	45,0%	16,9%	41,3%	16,1%
Proložac	59,2%	35,7%	52,2%	31,9%	45,9%	27,4%
Runovići	61,0%	33,3%	56,7%	28,5%	48,4%	24,4%
Sinj	32,3%	22,1%	29,3%	19,3%	25,8%	16,5%
Šestanovac	32,9%	19,7%	30,7%	18,7%	25,7%	15,4%
Trilj	44,0%	26,3%	38,6%	22,3%	31,8%	17,9%
Vrgorac	24,0%	23,0%	23,1%	21,2%	19,1%	17,4%
Vrlika	22,5%	15,4%	20,6%	14,4%	15,7%	11,1%
Zadvarje	34,1%	28,0%	23,2%	19,2%	21,9%	19,3%
Zagvozd	49,6%	35,8%	40,6%	29,2%	28,0%	24,3%
Zmijavci	53,0%	33,9%	49,7%	30,7%	40,3%	24,8%
Izvor: HZMO, HZZ; obrada autora						

Tablica 4.2.3.2.: Priobalje, stope nezaposlenosti

	stope nezaposlenosti 2016.		stope nezaposlenosti 2017.		stope nezaposlenosti 2018.	
	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika
Ukupno SDŽ	19,6%	19,2%	17,0%	16,7%	14,3%	14,0%
Ukupno priobalje	17,0%	18,0%	14,6%	11,9%	12,3%	10,0%
Baška Voda	11,6%	11,6%	8,5%	8,9%	6,7%	7,1%
Brela	8,0%	9,3%	5,9%	7,4%	5,0%	6,8%
Dugi Rat	24,6%	14,5%	18,9%	11,8%	14,3%	9,5%
Gradac	16,0%	16,0%	13,7%	13,9%	10,6%	11,5%
Kaštela	29,1%	19,3%	24,1%	15,8%	20,8%	13,7%
Klis	46,7%	17,5%	41,0%	14,6%	35,0%	12,0%
Makarska	9,9%	10,4%	8,0%	8,6%	7,3%	7,9%
Marina	34,4%	17,4%	27,4%	13,4%	23,2%	11,3%
Omiš	19,0%	17,0%	15,4%	13,6%	12,8%	11,3%
Podgora	18,3%	19,9%	12,8%	14,3%	8,8%	10,7%
Podstrana	33,9%	16,6%	29,9%	14,3%	25,1%	12,2%
Seget	24,3%	17,5%	19,5%	14,6%	16,6%	13,1%
Solin	21,5%	15,8%	17,3%	12,9%	13,9%	10,5%
Split	15,0%	19,2%	13,3%	17,0%	11,3%	14,4%
Trogir	14,2%	17,3%	11,0%	13,6%	9,4%	11,5%
Tučepi	9,6%	11,0%	6,9%	9,0%	5,8%	7,8%
Izvor: HZMO, HZZ; obrada autora						

Tablica 4.2.3.3.: Otoci, stope nezaposlenosti

	stope nezaposlenosti 2016.		stope nezaposlenosti 2017.		stope nezaposlenosti 2018.	
	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika	prema sjedištu poslodavca	prema prebivalištu osiguranika
Ukupno SDŽ	19,6%	19,2%	17,0%	16,7%	14,3%	14,0%
Ukupno otoci	13,3%	13,0%	11,9%	11,9%	9,9%	10,0%
Bol	5,4%	8,3%	4,8%	7,4%	4,3%	6,8%
Hvar	7,8%	11,1%	6,7%	9,8%	5,5%	8,1%
Jelsa	12,5%	11,0%	12,6%	11,3%	10,8%	9,7%
Komiža	23,8%	22,6%	19,9%	19,0%	16,3%	15,5%
Milna	13,0%	10,1%	11,6%	8,7%	11,0%	8,0%
Nerežišća	13,4%	11,7%	11,5%	9,6%	10,4%	8,4%
Okrug	32,3%	19,4%	25,9%	15,1%	20,5%	12,2%
Postira	7,8%	7,9%	6,8%	6,9%	5,2%	5,3%
Pučića	14,5%	10,5%	15,1%	10,7%	12,1%	8,6%
Selca	13,9%	12,0%	13,7%	12,1%	9,9%	8,6%
Stari Grad	13,5%	11,8%	12,6%	11,2%	9,3%	8,4%
Sućuraj	11,3%	10,5%	12,9%	12,4%	9,1%	8,5%
Supetar	8,8%	9,5%	8,1%	9,1%	7,6%	8,6%
Sutivan	14,9%	11,9%	14,0%	11,8%	12,6%	11,5%
Šolta	30,7%	20,2%	28,0%	18,4%	22,1%	14,9%
Vis	20,5%	20,4%	19,0%	19,2%	16,9%	17,4%
Izvor: HZMO, HZZ; obrada autora						

4.3. Odnos zaposlenih prema sjedištu poslodavca i mjestu prebivališta osiguranika u Splitsko-dalmatinskoj županiji

U narednim tablicama uočiti i razlike između radnih mjesta koja su kreirana s obzirom na sjedište poslodavca te broj zaposlenih prema mjestu prebivališta, te njihovu postotnu promjenu za 2018. godinu, kao i prosječnu promjenu u periodu 2016. do 2018. godina.

Tablica 4.3. 1.: Zaobalje, odnos zaposlenih

	<i>zaposleni prema sjedištu poslodavca 2018.</i>	<i>zaposleni prema mjestu prebivališta 2018.</i>	<i>apsolutna razlika</i>	<i>relativna razlika prema sjedištu poslodavca</i>	<i>prosječna promjena 2016./2018.</i>
Ukupno SDŽ	153.060	156.480	-3.420	-2,2%	-2,2%
Ukupno zaobalje	17.775	28.926	-11.151	-38,5%	-38,9%
Cista Provo	283	532	-249	-46,9%	-48,7%
Dicmo	652	950	-297	-31,3%	-29,8%
Dugopolje	2.004	1.436	568	39,6%	31,0%
Hrvace	506	1.076	-571	-53,0%	-54,2%
Imotski	2.776	2.789	-13	-0,5%	2,3%
Lečevica	33	151	-118	-77,9%	-79,7%
Lokvičići	65	200	-135	-67,4%	-69,2%
Lovreč	253	433	-180	-41,6%	-39,9%
Muč	326	1.256	-931	-74,1%	-76,0%
Otok	529	1.719	-1.190	-69,2%	-69,4%
Podbablje	441	1.263	-822	-65,1%	-67,3%
Prgomet	76	168	-93	-55,1%	-67,1%
Primorski Dolac	64	235	-171	-72,8%	-74,5%
Proložac	426	962	-536	-55,7%	-58,2%
Runovići	220	642	-422	-65,7%	-67,8%
Sinj	4.778	8.364	-3.587	-42,9%	-41,9%
Šestanovac	290	554	-264	-47,7%	-48,5%
Trilj	1.203	2.583	-1.380	-53,4%	-54,2%
Vrgorac	1.859	2.089	-230	-11,0%	-8,9%
Vrlika	376	562	-185	-33,0%	-35,1%
Zadvarje	79	93	-14	-14,5%	-20,2%
Zagvozd	273	330	-57	-17,4%	-33,5%
Zmijavci	265	540	-276	-51,0%	-53,6%

Tablica 4.3.2.: Priobalje, odnos zaposlenih

	<i>zaposleni prema sjedištu poslodavca 2018.</i>	<i>zaposleni prema mjestu prebivališta 2018.</i>	<i>apsolutna razlika 2018.</i>	<i>relativna razlika 2018.</i>	<i>prosječna promjena 2016./2018.</i>
Ukupno SDŽ	153.060	156.480	-3.420	-2,2%	-2,2%
Ukupno priobalje	123742	116066	7676	6,6%	6,8%
Baška Voda	940	881	60	6,8%	4,0%
Brela	741	536	205	38,3%	27,9%
Dugi Rat	1.588	2.514	-926	-36,8%	-42,6%
Gradac	716	651	66	10,1%	3,9%
Kaštela	8.485	14.051	-5.567	-39,6%	-40,7%
Klis	498	1.962	-1.464	-74,6%	-75,3%
Makarska	6.131	5.597	534	9,5%	7,8%
Marina	571	1.345	-774	-57,5%	-58,7%
Omiš	4.509	5.204	-695	-13,4%	-13,1%
Podgora	842	684	158	23,1%	15,8%
Podstrana	1.549	3.714	-2.164	-58,3%	-60,2%
Seget	1.200	1.591	-391	-24,6%	-29,4%
Solin	7.246	10.026	-2.780	-27,7%	-29,4%
Split	82.284	62.220	20.064	32,2%	33,5%
Trogir	5.607	4.486	1.121	25,0%	26,0%
Tučepi	834	604	230	38,2%	29,2%

Tablica 4.3.3.: Otoci, odnos zaposlenih

	<i>zaposleni prema sjedištu poslodavca 2018.</i>	<i>zaposleni prema mjestu prebivališta 2018.</i>	<i>apsolutna razlika 2018.</i>	<i>relativna razlika 2018.</i>	<i>prosječna promjena 2016./2018.</i>
Ukupno SDŽ	153.060	156.480	-3.420	-2,2%	-2,2%
Ukupno otoci	11543	11488	55	0,5%	-1,0%
Bol	1.067	653	414	63,3%	60,1%
Hvar	2.339	1.538	801	52,1%	50,0%
Jelsa	1.038	1.165	-127	-10,9%	-11,9%
Komiža	496	524	-28	-5,3%	-6,0%
Milna	258	369	-111	-30,0%	-27,4%
Nerežišća	245	313	-68	-21,7%	-18,3%
Okrug	487	904	-417	-46,2%	-48,3%
Postira	579	573	7	1,1%	1,9%
Pučišća	486	713	-228	-31,9%	-31,9%
Selca	436	505	-69	-13,7%	-14,2%
Stari Grad	830	929	-99	-10,7%	-12,8%
Sućuraj	110	119	-9	-7,6%	-6,5%
Supetar	1.846	1.621	225	13,9%	11,7%
Sutivan	245	272	-27	-9,9%	-16,7%
Šolta	377	612	-235	-38,4%	-41,1%
Vis	704	678	26	3,8%	1,5%

5. ZAKLJUČCI

Tržište rada, kao i ljudski potencijali Splitsko-dalmatinske županije, posljednjih godina prolaze kroz velike promjene.

Prije svega mijenja se teritorijalna raspoređenost zaposlenosti, u korist priobalja, naročito uvažavajući činjenicu rasta tercijarnog sektora, posebice djelatnosti pružanja smještaja i pripreme i posluživanja hrane na području priobalja. Također, mijenja se i dobna struktura stanovništva, zaposlenih ali i nezaposlenih i neaktivnih u korist starije populacije. Promatrajući mikroanalizu tržišta rada, prije svega zaposlenost po zanimanju i razini obrazovanja, dominira nekoliko grupa zanimanja, što ponovno ukazuje na sužavanje gospodarske djelatnosti na nekoliko vrlo radno intenzivnih djelatnosti poslovanja kao što su djelatnosti smještaja, ugostiteljstva, trgovine, građevine te zdravstva.

Dakle, možemo reći kako iz svega proizlaze tri temeljna zaključka iz ovog Izvješća o tržištu rada i ljudskim potencijalima u Splitsko-dalmatinskoj županiji:

- promjena u strukturi stanovništva, prije svega smanjivanje apsolutnog broja radno sposobne populacije te populacije mlađe od 15 godine, kontinuirano svake godine od 2014. godine, prve godine nakon ulaska u EU,
- promjena u strukturi zaposlenosti, polagano ali ujednačeno svake godine mijenja struktura zaposlenih u korist tercijarnih djelatnosti, prije svega u djelatnosti pružanja smještaja i pripreme i posluživanja hrane, te kontinuiranim blagim opadanjem zaposlenosti u prerađivačkoj industriji,
- regionalna raspoređenost zaposlenosti, ne odnosi se samo na ova tri područja koja imaju svoj teritorijalni i geografski specifikum (zaobalje, priobalje i otoci), već možemo zaključiti kako je grad Split generator zaposlenosti i za šire područje županije jer stvara preko 30% više poslova, preko 20.000 radnih mjesta više nego što je stvarno zaposlenih sličana.

Izvori podataka:

1. Državni zavod za statistiku
2. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje